

Budsjettnemnda for jordbruket
07.04.2017

Utredning nr. 1

Jordbrukets totalregnskap 2015 og 2016
Jordbrukets totalbudsjett 2017
Registrerte og normaliserte tall

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING	5
1.1	Generelt	5
1.2	Avgrensinger og beregningsprinsipper i Totalkalkylen	5
1.3	Resultater etter registrerte og normaliserte regnskaper	8
1.4	Utviklingen i resultatmål, arbeidsforbruket, areal, investeringer og husdyr ..	12
1.5	Endringer i inntektsforutsetninger, tap ved markedsoverskudd og volumutvikling	19
1.5.1	Inntektseffekter av markedssituasjonen	19
1.5.2	Volum- og prisindekser for Totalkalkylen	20
1.6	Forklaring til variasjon mellom år	23
1.6.1	Fondsendringer i prisutjevningsordningen for melk	23
1.6.2	Samlede endringer i omsetningsavgiftsfondene	23
1.7	Prisstigning i budsjettåret	24
1.8	Realrente på lånt kapital	25
1.9	Totalkalkylen og skatt	27
1.9.1	Forklaring av beregningene	28
1.9.2	Jordbruksfradraget i Totalkalkylen	28
1.10	Produktivitet	29
1.11	Usikkerhet ved datamaterialet	32
1.12	Større endringer som har endret tallseriene bakover	33
1.13	Budsjettering av tilskudd	33
2	SAMMENDRAG AV UTVIKLINGEN I NORMALISERTE REGNSKAP FRA 2012 TIL BUDSJETT 2017	34
3	REGISTRERTE OG BUDSJETTERTE TALL FOR PERIODEN 2014 – 2017 ..	37
3.1	Utviklingen fra år til år i følge beregningene i 2017	38
3.1.1	Forklaring til de største endringene fra 2015 til 2016	38
3.1.2	Forklaring til de største endringene fra 2016 til 2017	39
4	SAMMENLIGNING MED FJORÅRETS BEREGNINGER	41
4.1	Året 2015	42
4.2	Året 2016	42
5	REGISTRERTE REGNSKAPER - OVERSIKT	44
5.1	Tabeller som gjelder registrerte regnskaper	45
5.2	Forbrukstabeller	70
6	NORMALISERTE REGNSKAPER	73
6.1	Innledning	73
6.2	Bakgrunn og framgangsmåte	73
6.3	Generelt om beregningsprinsippene	74
6.4	Begrensninger	74
6.5	Nærmere om prinsippene for normaliseringen	74
6.5.1	Planteproduksjon	74

6.5.2	Normalisering av husdyrproduksjonen	75
6.5.3	Endringer i husdyrbestanden	75
6.5.4	Normalisering av kostnadspostene	75
6.5.5	Direkte tilskudd	76
6.5.6	Renter på lånt kapital	76
6.5.7	Leasing	76
6.5.8	Jordbruksfradrag	76
6.6	Resultater av beregningene	77
6.6.1	Sammendrag av normaliserte regnskaper	77
6.6.2	Jordbrukets økonomiske resultat ifølge normaliserte regnskaper	79
6.7	Sammenligning med fjorårets beregninger	80
6.7.1	Nærmere om utviklingen i normalårsavlingene	80
7	UTVALG AV TABELLER FRA NORMALISERTE REGNSKAPER	82
8	VOLUM OG PRISINDEKSER	92

1 Innledning

1.1 Generelt

Totalkalkylen for jordbruket 2017 omfatter:

- Revidert regnskap 2015
- Foreløpig regnskap 2016
- Budsjett 2017

I denne utredningen presenteres en oversikt over resultatene fra Totalkalkylen 2017 med vedleggstabeller og sammendragstabeller fra beregninger med både registrerte og normaliserte tall. Det er videre tatt med tabeller som viser antall bedrifter, registrert arbeidsforbruk, areal, investeringer, husdyrtall samt forbruksutviklingen for kjøtt og egg. De registrerte tallene skal vise faktiske inntekter og kostnader i de enkelte år. Dette betyr at det kan være store variasjoner i inntektene mellom ulike år pga. varierende vær og tilfeldige utslag av stor økonomisk betydning. Dette er det viktig å være klar over når en vurderer utviklingen i resultatmålene fra år til år i de registrerte regnskapstallene. Disse variasjonene er forsøkt eliminert ved beregningen av normaliserte regnskapstall. Normaliserte regnskaper er presentert i et eget kapittel.

Utredningen inneholder videre en sammenligning av fjorårets beregninger med årets beregninger for årene 2015 og 2016. Dette gjelder både for registrerte og normaliserte regnskaper.

1.2 Avgrensinger og beregningsprinsipper i Totalkalkylen

Totalkalkylen for jordbruket utarbeides med grunnlag i Hovedavtalen, som en del av grunnlagsmaterialet til jordbruksforhandlingene. I forhandlingene brukes totalkalkylen for å sammenligne inntektsutviklingen i jordbruket med inntektsutviklingen for andre grupper i samfunnet. Totalkalkylen er et sektorregnskap som skal vise totalverdiene som skapes i norsk jordbruk ved utnyttelse av jordbrukets produksjonsressurser, herunder jord. Sektoren «jordbruk» er definert ut fra de varer som er regnet som jordbruksvarer. Dette innebærer at jordbrukshusholdningenes andre inntekter, dvs. fra skogbruk, lønns- og kapitalinntekter, andre næringer og tilleggsnæringer som turisme, holdes utenom. Resultatmålene som beregnes i Totalkalkylen er «Vederlag til arbeid og kapital» og «Vederlag til arbeid og egenkapital».

Totalkalkylens sektoravgrensing innebærer at en legger til grunn at alt jordbruksareal i Norge tilhører sektoren «jordbruk». Beregningene er avgrenset til økonomiske transaksjoner mellom jordbrukssektoren og andre sektorer. For jordbrukssektoren vil disse økonomiske transaksjonene framkomme som inntekter eller kostnader. Økonomiske transaksjoner innen sektoren, defineres som intern omsetning, og vil ikke påvirke sektorens

sluttresultat. Slike interne transaksjoner kan være kjøp og salg av grovfôr og maskintjenester. Økonomiske transaksjoner innen sektoren knyttet til kjøp/salg av jord eller jordleie, regnes derfor også som internomsetning. Det gjøres ingen skille på om disse transaksjonene foregår mellom aktive utøvere og jordeiere uten næringsinntekt fra jordbrukssektoren.

Beregningen av jordbrukets bokførte kapital omfatter både egen og leid jord. Gjeld på bruk uten næringsinntekt (bortleide/forpaktede bruk) knyttet til jorda disse eier, inngår som en del av sektorens samlede gjeldsmasse. Realrentekostnaden på denne gjelda påvirker derfor resultatmålet «Vederlag til arbeid og egenkapital». Også kjøp av jord påvirker resultatmålet «Vederlag til arbeid og egenkapital» direkte i den grad det påvirker endring gjeldsmassen i forbindelse med opptak av lån i forbindelse med jordkjøpet. Tilsvarende betraktninger gjøres også på andre områder, for å gjøre beregningsprinsippene konsistente, for eksempel leie/kjøp av melkekvoter.

For andre beregningsprinsipper nevnes at ved forhandleromsetning av brukte landbruksmaskiner, føres nettokostnaden i administrasjon/omsetning som kostnad for sektoren. Dette gjelder også kjøp og salg av melkekvoter. Korn, unntatt det som brukes som eget fôr, selges derimot ut av sektoren og kjøpes tilbake som kraftfôr, og framkommer dermed på både inntekts- og kostnadssiden. Restverdien av bygninger og maskiner på bruk som går ut av drift, trekkes ut av kapitalgrunnlaget. Det søkes konsistens mellom det som inntekts- og kostnadsføres, dvs. inntekter/kostnader relateres til tilhørende kostnader/inntekter. Det medfører at en inntektsfører verdien av jordbrukets ressurser brukt utenfor jordbruket. For maskiner aktivert i, - men brukt utenom jordbruket, inntektsføres for eksempel jordbruket for kapitalslitkostnadene knyttet til denne bruken.

Arbeidsforbruket som inngår i beregningen av «Vederlag til arbeid og egenkapital pr årsverk», baserer seg på SSBs arbeidskraftsundersøkelser. For pelsdyr gjøres det et tillegg i arbeidsforbruket siden pelsdyr ikke inngår i materialet fra SSB, mens pelsdyr regnes som en del av jordbrukssektoren. Det gjøres ikke noe skille på om arbeidet er utført ved egen eller innleid arbeidskraft, da resultatmålet «Vederlag til arbeid og egenkapital» er et vederlag til alt innsatt arbeid, uavhengig av hvem som utfører arbeidet, og all innsatt egenkapital.

Resultatmål i Totalkalkylen

I Totalkalkylen beregnes følgende tre resultatmål:

- Vederlag til arbeid og kapital
- Vederlag til arbeid og egenkapital
- Vederlag til arbeid og egenkapital inkl. effekt av jordbruksfradraget

«Vederlag til arbeid og kapital» beregnes ved at alle inntekter fratrekkes ikke-varige driftsmidler samt kapitalkostnader. Kapitalkostnadene (avskrivningene) beregnes ut fra et prisnivåjustert kapitalgrunnlag for de avskrivbare driftsmidlene. Dvs. at kapitalgrunnlaget justeres til dagens priser ved hjelp av konsumprisindeksen. Resultatet «Vederlag til arbeid

og kapital» skal gi avkastning til all kapital, herunder kapital bundet i jord. I resultatmålet «Vederlag til arbeid og egenkapital» trekkes realrentekostnadene på den lånte delen av kapitalen i fra «Vederlag til arbeid og kapital». Dette resultatmålet skal gi avkastning til arbeid og egenkapital. Bruken av realrentekostnad har sammenheng med at kapitalen prisjusteres (kapitalslit beregnet til dagens prisnivå). Prinsippet for beregning av kapitalkostnadene innebærer at det beregnede inntekten i Totalkalkylen, kan forbrukes uten å redusere den investerte kapitalens kjøpekraft. I resultatmålet «Vederlag til arbeid og egenkapital inkl. effekt av jordbruksfradraget» legges verdien av det skattemessige jordbruksfradraget i positiv næringsinntekt fra jordbruket til «Vederlag til arbeid og egenkapital». Resultatmålet «Vederlag til arbeid og egenkapital inkl. effekt av jordbruksfradraget» beregnes kun pr. årsverk

Fordi Totalkalkylen viser resultatmål for landet som helhet og alle produksjoner i gjennomsnitt (pr. årsverk), vil ikke Totalkalkylen være sammenliknbart med regnskapet for den enkelte aktive utøver. Driftsgranskingene samt Referansebrukene vil uttrykke økonomien på enkeltbruksnivå etter driftsform og størrelse i ulike deler av landet. På foretaksnivå, i Driftsgranskingene/Referansebrukene, føres f.eks. jordleie, leie/kjøp av melkekvote, fôr og maskintjenester som kostnader og eventuelt inntekt i de foretakene som har slik kostnad/inntekt. Dette fordi dette er kostnader/inntekter som påvirker den enkelte næringsutøvers økonomiske resultat.

1.3 Resultater etter registrerte og normaliserte regnskaper

Tabell 1.1 Resultater etter registrerte regnskaper. Mill. kroner¹

	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	2017**
Sum produksjonsinntekter	26 520	28 321	28 850	31 037	33 048	34 302	33 724
+ Direkte tilskudd	10 074	10 502	10 686	10 741	10 731	10 465	10 357
= Totale inntekter inklusive direkte tilskudd (A)	36 594	38 824	39 537	41 778	43 780	44 767	44 080
Sum ikke-varige produksjonsmidler	16 899	18 027	18 837	19 711	20 156	20 538	20 663
+ Sum kapitalkostnader	7 158	7 315	7 499	7 669	7 872	8 172	8 487
= Sum kostnader ekskl. realrentekostnad (B)	24 056	25 342	26 336	27 380	28 028	28 710	29 150
Vederlag til arbeid og kapital (A-B)	12 537	13 482	13 200	14 398	15 752	16 057	14 930
- Realrente på lånt kapital (C)	1 328	1 686	1 030	1 119	834	-222	703
Vederlag til arbeid og egenkapital (A-B-C)	11 209	11 796	12 171	13 278	14 917	16 278	14 227
Antall årsverk	50 300	49 200	48 100	46 900	45 800	44 700	43 800
Vederlag til arbeid og egenkapital per årsverk, kr	222 800	239 800	253 000	283 100	325 700	364 200	324 800
Endring per årsverk, kr		17 000	13 200	30 100	42 600	38 500	-39 400
Endring per årsverk, prosent		7,6	5,5	11,9	15,0	11,8	-10,8
Inntektseffekt per årsverk av jordbruksfradraget, kr	24 500	29 700	29 500	29 200	30 100	29 000	26 200
Vederlag til arbeid og egenkapital per årsverk inklusive effekt av jordbruksfradraget, kr	247 300	269 500	282 500	312 300	355 800	393 200	351 000
Endring per årsverk, kr		22 200	13 000	29 800	43 500	37 400	-42 200
Endring per årsverk, prosent		9,0	4,8	10,5	13,9	10,5	-10,7

* Foreløpig regnskap ** Budsjett

¹⁾ De seks nederste linjene er ikke i mill. kroner

Tabell 1.2 Sammendrag. Registrerte regnskaper. Mill. kroner¹

	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	2017*
Korn, erter og oljefrø	2 193	2 455	2 355	3 175	3 492	3 510	3 042
+ Poteter	585	615	644	708	641	742	700
+ Hagebruksprodukter	3 767	4 054	4 012	4 336	4 683	5 045	4 910
+ Andre planteprodukter	284	307	328	361	345	334	335
= Sum planteprodukter	6 829	7 431	7 338	8 580	9 161	9 632	8 987
Melk	7 735	8 117	8 161	8 689	9 382	9 430	9 049
+ Kjøtt	9 699	10 139	10 876	11 173	11 716	12 340	12 743
+ Egg	863	1 012	973	1 028	1 042	1 045	1 111
+ Ull	112	115	118	119	129	143	147
+ Pelsdyr	317	405	486	333	376	301	347
+ Andre husdyrproduksjoner	103	100	100	128	137	182	184
= Sum husdyrprodukter	18 829	19 889	20 714	21 471	22 782	23 441	23 580
Sum plante- og husdyrprodukter	25 657	27 319	28 052	30 051	31 944	33 073	32 567
Kjøreinntekter mv.	521	514	509	516	523	539	543
+ Arbeidsinntekter ved investeringer	312	238	189	188	197	210	216
= Sum andre inntekter	832	753	698	704	720	749	759
Endringer i buskapsverdien	-114	56	-97	103	191	252	135
Medlemsbonus	144	193	197	180	194	227	262
Sum produksjonsinntekter	26 520	28 321	28 850	31 037	33 048	34 302	33 724
Direkte tilskudd	10 074	10 502	10 686	10 741	10 731	10 465	10 357
Totale inntekter inkl. direkte tilskudd (A)	36 594	38 824	39 537	41 778	43 780	44 767	44 080
Handelsgjødsel og kalk	1 378	1 540	1 613	1 718	1 802	1 876	1 645
+ Innkjøpt kraftfôr	5 894	6 375	6 773	7 057	7 198	7 276	7 362
+ Annet innkjøpt fôr	459	476	552	574	617	570	577
+ Såfrø og planter	812	816	899	931	940	1 032	1 012
+ Energi og smøremidler	2 418	2 289	2 343	2 335	2 199	2 239	2 435
+ Andre kostnader	4 336	4 751	4 746	5 009	5 157	5 289	5 373
+ Vedlikehold	1 603	1 781	1 911	2 087	2 243	2 257	2 258
Sum ikke-varige produksjonsmidler	16 899	18 027	18 837	19 711	20 156	20 538	20 663
Leasing av maskiner	1 123	1 240	1 281	1 384	1 485	1 563	1 777
+ Kapitalslit	6 035	6 075	6 218	6 286	6 387	6 609	6 710
Sum kapitalkostnader	7 158	7 315	7 499	7 669	7 872	8 172	8 487
Sum kostnader ekskl. realrentekost. (B)	24 056	25 342	26 336	27 380	28 028	28 710	29 150
Vederlag til arbeid og kapital (A-B)	12 537	13 482	13 200	14 398	15 752	16 057	14 930
Realrente på lånt kapital (C)	1 328	1 686	1 030	1 119	834	-222	703
Vederlag til arbeid og egenkap. (A-B-C)	11 209	11 796	12 171	13 278	14 917	16 278	14 227

* Foreløpig regnskap ** Budsjett

1) Eksklusive virkning av jordbruksfradraget ved skatteligningen

Tabell 1.3 Resultater etter normaliserte regnskaper. Mill. kroner¹

	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	2017**
Sum produksjonsinntekter	27 123	28 653	29 323	30 804	32 594	33 717	33 717
+ Direkte tilskudd	10 015	10 506	10 610	10 765	10 750	10 502	10 363
= Totale inntekter inklusive direkte tilskudd (A)	37 138	39 158	39 933	41 569	43 344	44 219	44 080
Sum ikke-varige produksjonsmidler	16 901	17 832	18 721	19 618	20 080	20 585	20 634
+ Sum kapitalkostnader	7 134	7 290	7 526	7 683	7 873	8 216	8 460
= Sum kostnader eksklusive realrentekostnad (B)	24 036	25 122	26 247	27 301	27 954	28 800	29 094
Vederlag til arbeid og kapital (A-B)	13 103	14 037	13 686	14 268	15 390	15 419	14 986
– Realrente på lånt kapital (C)	1 000	1 325	1 421	1 323	852	360	371
Vederlag til arbeid og egenkapital (A-B-C)	12 103	12 712	12 264	12 945	14 538	15 059	14 615
Antall årsverk	50 300	49 200	48 100	46 900	45 800	44 700	43 800
Vederlag til arbeid og egenkapital per årsverk, kr	240 600	258 400	255 000	276 000	317 400	336 900	333 700
Endring per årsverk, kr		17 800	-3 400	21 000	41 400	19 500	-3 200
Endring per årsverk, prosent		7,4	-1,3	8,2	15,0	6,1	-0,9
Inntektseffekt per årsverk av jordbruksfradraget, kr	25 600	30 900	30 600	28 900	29 500	27 800	26 300
Vederlag til arbeid og egenkapital per årsverk inklusive effekt av jordbruksfradraget, kr	266 200	289 300	285 600	304 900	346 900	364 700	360 000
Endring per årsverk, kr		23 100	-3 700	19 300	42 000	17 800	-4 700
Endring per årsverk, prosent		8,7	-1,3	6,8	13,8	5,1	-1,3

* Foreløpig regnskap ** Budsjett

¹⁾ De seks nederste linjene er ikke i mill. kroner

Tabell 1.4 Sammen drag. Normaliserte regnskaper. Mill. kroner¹

	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	2017**
Korn, erter og oljefrø	2 589	2 639	2 738	2 863	2 971	3 000	3 042
+ Poteter	599	616	657	661	707	689	700
+ Hagebruksprodukter	3 962	4 249	4 202	4 405	4 694	4 956	4 909
+ Andre planteprodukter	296	308	326	337	336	345	339
= Sum planteprodukter	7 446	7 812	7 923	8 266	8 708	8 990	8 990
Melk	7 735	8 117	8 161	8 689	9 382	9 430	9 049
+ Kjøtt	9 699	10 139	10 876	11 173	11 716	12 340	12 743
+ Egg	863	1 012	973	1 028	1 042	1 045	1 111
+ Ull	112	115	118	119	129	143	147
+ Pelsdyr	303	355	373	414	374	358	337
+ Andre husdyrproduksjoner	103	100	100	128	137	182	184
= Sum husdyrprodukter	18 814	19 839	20 601	21 552	22 781	23 498	23 571
Sum plante- og husdyrprodukter	26 261	27 651	28 525	29 818	31 489	32 488	32 560
Kjøreinntekter mv.	521	514	509	516	523	539	543
+ Arbeidsinntekter ved investeringer	312	238	189	188	197	210	216
= Sum andre inntekter	832	753	698	704	720	749	759
Endringer i buskapsverdien	-114	56	-97	103	191	252	135
Medlemsbonus	144	193	197	180	194	227	262
Sum produksjonsinntekter	27 123	28 653	29 323	30 804	32 594	33 717	33 717
Direkte tilskudd	10 015	10 506	10 610	10 765	10 750	10 502	10 363
Totale inntekter inkl. direkte tilskudd (A)	37 138	39 158	39 933	41 569	43 344	44 219	44 080
Handelsgjødsel og kalk	1 378	1 540	1 613	1 718	1 802	1 876	1 645
+ Innkjøpt kraftfôr	5 894	6 375	6 773	7 057	7 198	7 276	7 362
+ Annet innkjøpt fôr	459	476	552	574	617	570	577
+ Såfrø og planter	812	816	899	931	940	1 032	1 012
+ Energi og smøremidler	2 425	2 291	2 346	2 339	2 188	2 241	2 436
+ Andre kostnader	4 331	4 553	4 627	4 912	5 093	5 334	5 343
+ Vedlikehold	1 603	1 781	1 911	2 087	2 243	2 257	2 258
Sum ikke-varige produksjonsmidler	16 901	17 832	18 721	19 618	20 080	20 585	20 634
Leasing av maskiner	1 099	1 215	1 308	1 398	1 487	1 606	1 750
+ Kapitalslit	6 035	6 075	6 218	6 286	6 387	6 609	6 710
Sum kapitalkostnader	7 134	7 290	7 526	7 683	7 873	8 216	8 460
Sum kostnader ekskl. realrentekost. (B)	24 036	25 122	26 247	27 301	27 954	28 800	29 094
Vederlag til arbeid og kapital (A-B)	13 103	14 037	13 686	14 268	15 390	15 419	14 986
Realrente på lånt kapital (C)	1 000	1 325	1 421	1 323	852	360	371
Vederlag til arbeid og egenkap. (A-B-C)	12 103	12 712	12 264	12 945	14 538	15 059	14 615

* Foreløpig regnskap ** Budsjett

1) Eksklusive virkning av jordbruksfradraget ved skatteligningen

1.4 Utviklingen i resultatmål, arbeidsforbruket, areal, investeringer og husdyr

Tabell 1.5 Resultatmål i jordbruket pr. årsverk. 1 000 kr.

	Registrert regnskap			Normalisert regnskap		
	Ved. Arbeid og egenkap.	Jordbruks- fradrag	Sum	Ved. arbeid og egenkap.	Jordbruks- Fradrag	Sum
1959	5 500		5 500			
1969	10 700		10 700			
1970	12 700		12 700			
1971	15 100		15 100			
1972	17 400		17 400			
1973	18 800		18 800			
1974	22 200		22 200			
1975	29 100		29 100			
1976	35 500		35 500			
1977	44 000		44 000			
1978	49 600		49 600			
1979	45 800		45 800			
1980	56 400		56 400			
1981	65 900		65 900			
1982	70 400		70 400			
1983	65 400		65 400			
1984	75 900		75 900			
1985	73 500		73 500			
1986	79 700		79 700			
1987	90 200		90 200			
1988	88 000		88 000			
1989	100 500		100 500			
1990	116 200		116 200			
1991	117 800		117 800			
1992	116 900		116 900			
1993	131 100		131 100			
1994	130 500		130 500			
1995	125 500		125 500			
1996	131 500		131 500			
1997	133 500		133 500			
1998	146 500		146 500			
1999	135 000		135 000			
2000	149 300	4 700	154 000			
2001	133 000	9 300	142 300			
2002	132 100	11 000	143 100			
2003	145 900	13 600	159 500	150 000	14 000	164 000
2004	149 200	13 000	162 200	155 300	13 100	168 400
2005	152 200	13 100	165 300	153 200	13 200	166 400
2006	156 300	13 500	169 800	155 500	13 900	169 400
2007	164 800	22 200	187 000	175 200	23 000	198 200
2008	196 500	23 800	220 300	182 300	23 600	205 900
2009	202 300	23 100	225 400	212 000	24 200	236 200
2010	232 000	25 300	257 300	241 900	26 200	268 100
2011	222 800	24 500	247 300	240 600	25 600	266 200
2012	239 800	29 700	269 500	258 400	30 900	289 300
2013	253 000	29 500	282 500	255 000	30 600	285 600
2014	283 100	29 200	312 300	276 000	28 900	304 900
2015	325 700	30 100	355 800	317 400	29 500	346 900
2016*	364 200	29 000	393 200	336 900	27 800	364 700
2017**	324 800	26 200	351 000	333 700	26 300	360 000

Tabell 1.6 Beregnet totalt arbeidsforbruk og antall årsverk i jordbruket 1959–2017

År	Antall bedrifter	Timer pr. bedrift	Mill. timeverk	Timer pr. årsverk	1000 årsverk	Prosentendring
1959	198 300	2 995	594,0	2 340	253,8	
1969	154 977	2 609	404,3	2 100	192,5	
1979	125 302	2 121	265,8	1 975	134,6	- 2,5
1980	121 700	2 039	248,1	1 975	125,6	- 6,7
1981	119 300	2 043	243,7	1 975	123,4	- 1,8
1982	116 600	2 047	238,7	1 975	120,9	- 2,0
1983	114 000	2 052	233,8	1 975	118,4	- 2,1
1984	111 300	2 061	229,4	1 975	116,2	- 1,9
1985	109 300	2 070	226,3	1 975	114,6	- 1,4
1986	106 700	2 080	221,9	1 975	112,4	- 1,9
1987	104 500	2 040	213,2	1 975	107,9	- 4,0
1988	101 800	2 000	203,6	1 975	103,1	- 4,4
1989	99 382	1 960	194,8	1 925	101,2	- 1,8
1990	96 300	1 921	185,0	1 875	98,7	- 2,5
1991	92 800	1 930	179,1	1 875	95,5	- 3,2
1992	90 900	1 940	176,3	1 875	94,1	- 1,5
1993	87 600	1 950	170,8	1 875	91,1	- 3,2
1994	83 900	2 010	168,6	1 875	89,9	- 1,3
1995	80 900	2 070	167,5	1 875	89,3	- 0,7
1996	78 200	2 080	162,3	1 875	86,7	- 2,9
1997	75 300	2 091	157,4	1 875	84,0	- 3,1
1998	72 800	2 123	154,6	1 875	82,4	- 1,9
1999 ¹⁾	70 011	2 155	150,9	1 875	80,5	(- 2,3)
1999 ²⁾	70 740	2 161	152,9	1 875	81,6	- 1,0
2000	68 539	2 138	146,4	1 875	78,1	- 4,3
2001	65 607	2 147	140,8	1 860	75,7	- 3,1
2002	61 890	2 174	134,6	1 845	72,9	- 3,7
2003	58 231	2 205	128,4	1 845	69,6	- 4,6
2004	55 507	2 209	122,7	1 845	66,5	- 4,5
2005	53 003	2 211	117,2	1 845	63,5	- 4,5
2006	51 218	2 197	112,5	1 845	61,0	- 3,9
2007	49 935	2 163	108,1	1 845	58,6	- 3,9
2008	48 825	2 119	103,5	1 845	56,1	- 4,3
2009	47 688	2 078	99,1	1 845	53,7	- 4,3
2010	46 624	2 036	94,9	1 845	51,4	- 4,3
2011	45 612	2 035	92,8	1 845	50,3	- 2,2
2012	44 794	2 025	90,7	1 845	49,2	- 2,2
2013	43 726	2 029	88,7	1 845	48,1	- 2,2
2014	43 022	2 011	86,5	1 845	46,9	- 2,5
2015	42 018	2 011	84,5	1 845	45,8	- 2,3
2016*	41 224	2 001	82,5	1 845	44,7	- 2,4
2017**	40 461	1 997	80,8	1 845	43,8	- 2,0
2018**	39 728	1 994	79,2	1 845	42,9	- 2,1

1) Bruk > 5 dekar

2) Bruk fra 0 dekar og oppover fra 1999, tidligere for bruk > 5 dekar

Totalkalkylens serie for arbeidsforbruket er basert på SSBs arbeidsforbrukstallinger. I tabell 1.6 er utviklingen i det totale arbeidsforbruket for perioden 1959–2016 beregnet på grunnlag av SSBs tellinger fram til og med 2016. For fastsettingen av arbeidsforbruket for 2017 og 2018 har en støttet seg på en modell som tar utgangspunkt i en estimert sammenheng mellom arbeidsforbruk og areal- og husdyrhold på enkeltbruksnivå. Beregningene er utført i timeverk og årsverk. Årsverksserien er fastsatt med basis i 1975 timer per årsverk fra 1977 og endringene i arbeidstiden i industrien for tidligere år. Dette timetallet ble satt ned til 1875 timer per årsverk fra 01.07.89, til 1860 timer for 2001 og til 1845 timer fra 2002.

Arbeidsforbruksregistreringene i SSBs fullstendige tellinger-, som er basert på oppgaver alle bedriftene i jordbruket, danner grunnlaget for arbeidsforbruket i Totalkalkylen. I mellomliggende år beregnes arbeidsforbruket med utgangspunkt i SSBs utvalgstillinger. Arbeidsforbruket i utvalgstillingene vil kunne ha en usikkerhet knyttet til metode for oppblåsing til totalnivå.

SSB gjennomførte fullstendige tellinger av arbeidsforbruket i jordbruket ved jordbruks-/landbrukstallingene for 1999 og 2010. Utvalgstillinger/landbruksundersøkelser ble gjennomført i 2001, 2003, 2005, 2007, 2013 og 2016.

Utviklingen i jordbruksarealet er gjengitt i tabellen 1.7 og 1.8.

Tabell 1.7 Utviklingen i jordbruksarealet. 1 000 da.

	Åker og hage	Fulld. eng og beite	Fulldyrket jord i alt	Annen eng/beite	Jordbr. areal i alt	Endring	Daljordbr. bedrift
1959	3 479	4 864	8 343	1 764	10 107		51
1969	3 667	4 602	8 269	1 594	9 863		64
1979	4 146	4 211	8 358	1 239	9 597		77
1980	4 111	4 275	8 386	1 195	9 581	-0,2 %	79
1981	4 130	4 364	8 494	1 091	9 585	0,00 %	80
1982	4 193	4 428	8 621	1 014	9 635	0,50 %	83
1983	4 264	4 478	8 742	964	9 706	0,70 %	85
1984	4 314	4 457	8 771	994	9 765	0,60 %	88
1985	4 385	4 416	8 801	1 000	9 801	0,40 %	90
1986	4 362	4 405	8 767	1 001	9 768	-0,3 %	92
1987	4 377	4 389	8 766	1 002	9 768	0,00 %	93
1988	4 386	4 428	8 814	1 024	9 838	0,70 %	97
1989	4 402	4 443	8 846	1 096	9 941	1,00 %	100
1990	4 467	4 364	8 830	1 142	9 972	0,30 %	104
1991	4 457	4 383	8 840	1 169	10 009	0,40 %	108
1992	4 450	4 409	8 859	1 206	10 065	0,60 %	111
1993	4 439	4 477	8 916	1 236	10 152	0,90 %	116
1994	4 368	4 568	8 936	1 280	10 216	0,60 %	122
1995	4 324	4 660	8 984	1 303	10 287	0,70 %	127
1996	4 241	4 774	9 015	1 329	10 344	0,60 %	132
1997	4 165	4 888	9 053	1 366	10 419	0,70 %	138
1998	4 156	4 851	9 007	1 487	10 494	0,70 %	144
1999	3 995	4 876	8 871	1 511	10 384	-1,00 %	148
2000	3 985	4 856	8 841	1 581	10 422	0,40 %	147
2001	3 997	4 865	8 862	1 605	10 467	0,40 %	153
2002	3 915	4 917	8 832	1 635	10 466	0,00 %	160
2003	3 854	4 905	8 759	1 644	10 404	-0,60 %	168
2004	3 846	4 892	8 737	1 660	10 397	-0,10 %	179
2005	3 805	4 858	8 663	1 692	10 354	-0,40 %	187
2006	3 731	4 896	8 628	1 717	10 345	-0,10 %	202
2007	3 669	4 906	8 574	1 746	10 320	-0,20 %	207
2008	3 609	4 884	8 494	1 751	10 245	-0,70 %	210
2009	3 566	4 829	8 395	1 748	10 143	-1,00 %	213
2010	3 536	4 766	8 302	1 758	10 060	-0,80 %	216
2011	3 476	4 748	8 224	1 766	9 989	-0,70 %	219
2012	3 434	4 729	8 163	1 765	9 929	-0,60 %	222
2013	3 351	4 757	8 108	1 764	9 871	-0,60 %	226
2014	3 326	4 785	8 111	1 756	9 868	-0,00 %	229
2015	3 303	4 799	8 102	1 759	9 860	-0,10 %	235
2016*	3 332	4 754	8 086	1 756	9 841	-0,20 %	239
2017**	3 333	4 745	8 078	1 755	9 833	-0,10 %	243
2018**	3 328	4 740	8 068	1 755	9 823	-0,10 %	247

Det totalt registrerte jordbruksarealet nådde et maksimum i 1998. Fra 2005 til 2013 gikk det registrerte arealet ned med 4,7 prosent. Tall fra Landbruksdirektoratet (L.dir.) viser at innføringen av nytt digitalt kartverket i perioden 2005–2013 innebar en reduksjon i arealet på ca. 3,3 prosent. En kan ikke si om nedgangen skyldes mer nøyaktige målinger eller om tidligere nedgang ikke har blitt fanget opp før det nye kartverket ble tatt i bruk. Arealnedgang utenom nytt kartverk var på ca. 1,4 prosent i samme periode.

I det totale jordbruksarealet inngår også overflatedyrket jord og innmarksbeite. Slikt areal utgjør om lag 18 prosent av totalarealet i slutten av perioden, mens andelen var drøyt 10 prosent i 1989.

Tabell 1.8 viser jordbruksarealet fordelt på vekster.

Tabell 1.8 Jordbruksarealet fordelt på de enkelte vekster. 1000 dekar.

	1999	2012	2013	2014	2015	2016*	2017**	2018**
Hvete	515,9	669,8	548,4	791,7	857,6	669,0	740	740
Rug + rughvete	26,8	14,8	30,1	60,9	104,1	45,5	70	70
Bygg	1 825,8	1 565,4	1 593,9	1 265,1	1 232,9	1 374,2	1 340	1 335
Havre	913,1	692,2	688,2	719,8	632,6	761,0	700	700
Oljevekster	63,7	54,9	34,6	41,0	34,8	41,5	45	45
Sum korn og oljevekster	3 345,3	2 997,0	2 895,2	2 878,5	2 862,0	2 891,2	2 895	2 890
Poteter	148,7	126,7	126,3	123,5	118,4	119,9	120	120
Andre grovfôrvekster ¹⁾	317,1	105,2	122,1	112,8	99,6	90,5	90	90
Grønnsaker ²⁾	45,9	63,0	64,7	68,4	69,7	73,2	73	73
Andre vekster på åker og i hage (inkl. brakk)	138,1	142,4	142,2	142,8	152,8	156,9	155	155
Sum åker og hage	3 995,1	3 434,3	3 350,5	3 326,0	3 302,5	3 331,8	3 333	3 328
Eng og beite på dyrket jord	487,6	4 729,0	4 757,0	4 785,4	4 799,2	4 753,8	4 745	4 740
Fulldyrket jord i drift i alt	8 871,1	8 163,3	8 107,5	8 111,4	8 101,6	8 085,6	8 078	8 068
Natureng og overflatedyrket jord til slått og beite	1 511,4	1 765,3	1 763,9	1 756,3	1 758,7	1 755,5	1 755	1 755
Jordbruksareal i drift i alt	10 382,5	9 928,6	9 871,4	9 867,7	9 860,4	9 841,1	9 833	9 823

1) Grønnfôr og rotvekster til fôr

2) Inklusive rotvekster til mat fra 2002

Tabell 1.9 gir oversikt over bruttoinvesteringene i løpende og faste priser fordelt på de ulike kapitalgruppene samt avdragsdelen av leasingkontrakter.

Tabell 1.9 Bruttoinvesteringer i jordbruket. Løpende og faste priser. Mill. kroner

	Løpende priser				Faste 2015-priser			
	Bygninger	Maskiner og redsk.	Annet ¹	Sum	Sum	Endring	Leasing avdr.del	Sum inkl. leasing
1959	237	195	130	562	12 035			12 035
1969	404	495	155	1 054	14 364			14 364
1979	1 592	1 745	435	3 773	17 234			17 234
1980	1 823	1 994	538	4 355	18 043	4,7 %		18 043
1981	2 000	2 097	576	4 674	17 522	-2,9 %		17 522
1982	1 973	2 118	649	4 740	16 417	-6,3 %		16 417
1983	1 504	1 745	662	3 912	12 393	-24,5 %		12 393
1984	1 460	1 915	613	3 988	11 942	-3,6 %		11 942
1985	1 474	2 557	613	4 644	13 036	9,2 %		13 036
1986	1 911	2 751	593	5 255	13 385	2,7 %		13 385
1987	2 083	2 457	419	4 960	11 728	-12,4 %		11 728
1988	2 269	2 323	382	4 974	11 143	-5,0 %		11 143
1989	2 309	1 993	344	4 646	10 117	-9,2 %		10 117
1990	2 160	2 287	419	4 866	10 130	0,1 %	19	10 149
1991	1 855	1 901	331	4 088	8 222	-18,8 %	24	8 246
1992	1 740	1 718	367	3 825	7 543	-8,3 %	28	7 571
1993	1 329	1 919	403	3 651	6 932	-8,1 %	29	6 961
1994	1 533	2 503	355	4 391	8 076	16,5 %	32	8 108
1995	1 161	2 770	434	4 365	7 548	-6,5 %	56	7 604
1996	1 710	3 025	358	5 093	8 772	16,2 %	67	8 839
1997	1 702	2 751	340	4 793	8 105	-7,6 %	79	8 184
1998	1 790	2 624	303	4 716	7 791	-3,9 %	93	7 884
1999	1 758	2 665	329	4 751	7 807	0,2 %	102	7 909
2000	1 577	2 357	348	4 282	6 926	-11,3 %	117	7 043
2001	1 507	2 263	336	4 106	6 479	-6,5 %	157	6 636
2002	1 666	2 372	278	4 317	6 689	3,2 %	198	6 887
2003	2 038	2 357	337	4 732	7 227	8,0 %	241	7 468
2004	2 776	2 246	303	5 326	7 853	8,7 %	344	8 197
2005	3 024	2 408	356	5 788	8 217	4,6 %	462	8 679
2006	3 418	2 473	460	6 352	8 775	6,8 %	600	9 375
2007	3 285	2 600	490	6 375	8 297	-5,4 %	721	9 018
2008	4 042	2 640	471	7 153	8 896	7,2 %	817	9 713
2009	4 261	1 921	467	6 649	7 871	-11,5 %	931	8 802
2010	4 536	2 674	501	7 710	8 965	13,9 %	978	9 943
2011	4 532	2 697	492	7 722	8 758	-2,3 %	1 072	9 830
2012	3 970	2 329	482	6 781	7 483	-14,6 %	1 167	8 650
2013	4 031	2 655	357	7 043	7 619	1,8 %	1 242	8 861
2014	3 833	1 943	396	6 172	6 410	-15,9 %	1 329	7 739
2015	4 023	2 250	412	6 685	6 685	4,3 %	1 420	8 105
2016*	4 230	2 376	495	7 101	6 870	2,8 %	1 520	8 390
2017**	4 339	2 186	493	7 018	6 653	-3,2 %	1 621	8 274

1) I «Annet» inngår biler, grøfter, hydrotekniske anlegg, nydyrking og investeringsavgift på investeringer.

Tabell 1.10 gir oversikt over antall husdyr ved årsskiftene 1990-2017.

Tabell 1.10 Antall husdyr 1.1. 1990-2018

	Melkekyr	Ammekyr	Storfe i alt	Vinterfôra sauer	Avlssvin	Melkegeiter	Verpehøner
1990	355 300 ¹		998 200	1 026 200	89 300	65 200	3 410 000
1991	339 976	8 298	998 206	1 029 570	87 821	65 980	3 701 365
1992	342 398	9 447	1 011 568	1 083 145	91 484	65 437	3 681 191
1993	335 996	11 577	1 007 539	1 095 676	87 837	62 557	3 653 248
1994	331 014	13 636	1 005 739	1 095 529	87 456	62 425	3 658 289
1995	324 701	16 896	1 000 632	1 119 997	87 134	59 693	3 619 810
1996	324 417	19 705	1 012 849	1 140 519	90 903	59 176	3 550 629
1997	326 766	22 584	1 027 343	1 109 673	91 130	58 775	3 378 176
1998	322 349	26 489	1 035 738	1 078 574	90 118	55 541	3 107 275
1999	322 791	29 873	1 045 574	1 102 855	89 444	53 477	3 113 209
2000	318 047	33 705	1 018 730	1 104 906	93 768	53 091	3 216 750
2001	301 199	40 267	985 746	1 131 734	89 961	50 859	3 206 179
2002	287 427	46 522	968 227	1 141 485	89 254	47 651	3 117 782
2003	282 829	47 343	952 442	1 109 696	92 058	47 114	3 262 382
2004	280 091	48 378	942 053	1 111 513	99 298	46 292	3 392 283
2005	272 301	50 141	936 003	1 091 785	99 065	46 125	3 493 440
2006	265 384	55 019	919 679	1 060 438	101 731	44 063	3 365 646
2007	258 513	56 361	903 280	1 023 818	98 060	40 493	3 350 753
2008	262 090	54 641	893 200	1 027 098	97 261	38 431	3 600 244
2009	249 482	57 777	876 000	1 029 400	100 100	38 400	3 837 158
2010	245 001	61 527	866 300	1 055 200	102 800	36 900	4 017 602
2011	240 842	64 250	859 200	1 045 200	98 800	34 800	3 991 500
2012	237 565	65 584	850 700	1 040 700	97 700	34 100	4 019 000
2013	238 740	67 537	851 500	1 037 500	97 600	32 700	4 188 900
2014	229 634	68 781	832 900	1 031 600	97 100	29 700	4 257 900
2015	228 309	71 867	834 500	1 057 200	93 800	31 400	4 412 600
2016*	226 705	76 120	847 800	1 095 100	92 600	33 500	4 390 600
2017**	222 274	82 300	865 000	1 128 200	89 000	34 500	4 355 400
2018**	218 365	88 500	877 500	1 151 900	88 600	34 900	²

¹ Inkl. ammekyr² Ikke prognosert

1.5 Endringer i inntektsforutsetninger, tap ved markedsoverskudd og volumutvikling

Pris- og volumendringer i produksjon og innsatsfaktorer forklarer deler av avvik fra inntektsforutsetningene som legges til grunn ved jordbruksoppgjørene. Inntektseffekter pga. markedssituasjon er redegjort for i kap. 1.5.1 mens pris- og volumutvikling går fram av kap. 1.5.2.

1.5.1 Inntektseffekter av markedssituasjonen

Inntektseffekter på grunn av markedssituasjonen, hovedsakelig tap på grunn av markedsoverskudd eller fra manglende markedsmuligheter, har vært beregnet med utgangspunkt i produkter omfattet av målpriser. Pristapet har vært definert som lavere prisuttak enn hva målprisene/gjennomsnittlig engrospris har gitt grunnlag for samt at omsetningsavgiften har vært høyere enn antatt avgift ved markedsbalanse. Samlet brutto pristap beregnes ved å multiplisere pristapet med produksjonsvolumet.

Av målprisproduktene er det kun relevant å regne pristap pga. markedsoverskudd for gris. Samlet brutto pristap er beregnet til 28 mill. kr. i 2016 og 157 mill. kr i som følge av markedsoverskudd.

Sau/lam er tatt ut av målprissystemet og prisstyringen foretas på grunnlag av «planlagt gjennomsnittlig engrospris». Basert på oppnådde engrospriser i forhold til planlagt engrospris i 2015,- sammen med avviket fra omsetningsavgift ved markedsbalanse, gir det et beregnet pristap i 2016 og 2017 på henh. 103 og 197 mill. kr.

For melk styres produksjonen gjennom kvoter. For korn er det samlet sett konstant underdekning. Det har dermed ikke vært grunnlag for tilsvarende beregning som for andre målprisprodukter.

Variierende omsetningsavgifter vil normalt speile avsetningsforholdene. Det er likevel ikke nødvendigvis samsvar mellom trekk av omsetningsavgift og behovet for regulering av den løpende produksjonen, eks. behov for å bygge opp reguleringsfondet og motsatt. Størrelsen på reguleringsfondene er nærmere omtalt i kapittel 1.5.4.

I tabell 1.11 er de produktvise omsetningsavgiftene gjengitt for beregningsårene 2015-17.

Tabell 1.11 Omsetningsavgifter. Kroner pr. kg.

	Melk	Okse	Lam	Gris	Egg	Korn/oljefrø
2015	0,06	0,67	0,92	0,60	0,91	0,03
2016	0,05	0,53	1,78	0,76	0,89	0,01
2017*	0,06	0,54	2,65	1,50	0,50	0,023

Overproduksjonsavgift for melk er vist i tab. 1..12.

Tabell 1.12 Overproduksjonsavgift melk. Mill. kroner

År	Overproduksjonsavgift
2015	60,7
2016	65,7
2017*	59,3

Overproduksjonsavgiften er regnet inn i Totalkalkylen som redusert melkepris.

1.5.2 Volum- og prisindekser for Totalkalkylen

Endringene i volum- og prisindeksene går fram tabell 1.13 og 1.14.

Tabell 1.13 Prisindekser, registrerte. 2015 = 100

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	2017**
Sum korn (u/korreksj./tilsk)	76,5	82,1	79,8	85,9	89,1	95,4	96,9	100,0	103,4	103,0
Korn, erter og oljefrø	75,9	81,6	79,8	84,5	87,5	95,9	99,0	100,0	104,0	103,3
Sum sal av matpoteter	61,8	67,7	77,4	80,9	89,8	91,7	88,6	100,0	95,3	96,7
Poteter	66,9	73,5	80,4	82,5	88,9	94,9	95,0	100,0	97,2	99,6
Sum grønnsaker	80,6	84,3	77,8	84,3	91,7	94,4	93,4	100,0	104,6	105,8
Sum frukt	82,4	92,5	98,8	92,7	92,3	97,1	98,7	100,0	106,0	100,4
Sum hagebær	90,8	92,9	94,6	102,5	98,3	104,9	106,6	100,0	111,2	114,0
Sum blomster	78,5	89,2	86,8	90,7	96,0	93,4	94,5	100,0	101,1	99,5
Hagebruksprodukt	80,4	87,2	83,8	88,9	93,7	95,4	95,4	100,0	104,1	104,7
Sum pl.prod.sal og h.forbr	78,0	84,2	82,4	87,1	91,4	96,0	96,9	100,0	103,5	103,7
Sum kumjølkk	69,8	76,2	80,1	84,6	85,4	86,4	93,6	100,0	101,5	97,6
Sum geitmjølk	69,6	76,1	79,8	84,3	85,1	86,1	93,3	100,0	101,8	97,7
Ku- og geitmjølk	71,3	77,5	81,2	85,4	86,1	87,4	94,2	100,0	101,3	97,9
Sum storfe	73,7	79,3	79,6	82,6	89,4	94,4	96,8	100,0	102,6	104,0
Sum sau/lam	75,5	74,6	75,1	78,8	84,9	92,3	97,1	100,0	90,4	82,7
Sum gris	84,0	84,6	85,7	88,4	90,2	86,8	89,8	100,0	99,4	95,5
Sum fjørfeslakt	83,8	85,0	87,6	90,4	95,9	99,6	101,5	100,0	103,3	104,2
Sum kjøtt inkl. grunntilskot	79,2	81,8	82,8	85,7	90,5	92,6	95,4	100,0	100,3	98,7
Kjøtt og fjørfeslakt	79,1	81,7	82,7	85,2	89,6	91,7	95,6	100,0	102,5	103,5
Egg	81,7	88,5	90,7	95,3	103,0	99,0	98,8	100,0	99,4	102,7
Pelsdyr	67,8	58,5	79,9	107,6	124,1	146,1	85,6	100,0	74,7	92,9
Sum birøkt	59,6	60,2	60,2	63,1	70,6	77,6	84,7	100,0	121,8	118,8
Sum andre husdyrprodukt	81,2	79,5	85,3	95,8	104,0	106,7	94,6	100,0	96,7	103,9
Sum husdyrprodukt	76,0	79,8	82,3	86,0	89,1	91,0	94,9	100,0	101,6	101,2
Sum plante- og husdyrprod.	76,5	81,1	82,3	86,3	89,8	92,3	95,5	100,0	102,1	102,0
Sum inntekter ekskl. tilsk.	73,0	76,1	77,0	79,5	83,5	86,4	92,6	100,0	105,0	104,7
Sum inntekter inkl. tilsk.	76,8	81,3	82,6	86,5	89,9	92,4	95,6	100,0	102,1	102,1
Sum kunstgjødsel	56,4	106,2	76,0	84,3	97,9	97,1	96,0	100,0	103,1	91,7
Kalk	85,9	98,5	107,0	91,6	88,8	94,1	98,6	100,0	101,4	102,5
Kunstgjødsel og kalk	57,5	104,3	76,5	82,1	93,8	97,0	96,7	100,0	103,2	92,6
Innkjøpt kraftfôr	79,7	88,0	88,0	88,3	90,3	94,7	98,1	100,0	100,8	101,4
Innkj. mjølkeprod. til fôr	70,3	75,1	80,0	79,4	83,4	89,4	95,0	100,0	102,0	103,5
Sum innkjøpt fôr	79,0	87,0	87,4	87,6	89,8	94,3	97,9	100,0	100,9	101,5
Såfrø og planter	85,4	84,9	86,1	85,5	84,5	89,1	93,7	100,0	102,2	103,7
Sum energi og smøremidler	96,5	89,1	103,3	106,7	101,1	104,8	107,0	100,0	102,3	111,1
Sum andre kostn. v/pl.prod.	82,4	95,5	87,1	89,5	92,7	96,2	98,2	100,0	103,4	105,8
Sum a. kostn. v/husdyrprod.	79,9	85,1	86,0	90,4	91,3	92,4	96,6	100,0	103,2	105,9
Andre kostnader	80,0	88,3	85,9	89,7	92,1	94,9	98,5	100,0	103,9	106,1
Sum vedlikehald	82,1	85,5	87,2	89,6	92,0	94,6	97,6	100,0	102,6	104,9
Sum ikke-varige prod.middel	80,8	89,1	87,8	89,9	91,9	95,6	98,7	100,0	102,3	103,4
Sum leasing av maskiner	96,0	94,1	94,6	99,4	101,4	98,4	99,6	100,0	98,4	104,7
Kapitalslit. Sum driftsb.	88,1	89,9	92,1	93,3	94,0	96,0	97,9	100,0	103,6	105,7
Kapitalslit. Maskinar/reisk.	88,1	89,9	92,1	93,3	94,0	96,0	97,9	100,0	103,6	105,7
Kapitalslit	88,1	89,9	92,1	93,3	94,0	96,0	97,9	100,0	103,6	105,7
Sum kapitalkostnader	89,2	90,6	92,6	94,3	95,2	96,4	98,2	100,0	102,6	105,5
Sum kostnader	83,2	89,6	89,2	91,2	92,9	95,8	98,6	100,0	102,4	104,0
Vederlag arbeid og kapital	71,5	74,7	79,2	88,2	93,7	95,0	94,3	100,0	97,7	95,1
Vederlag arbeid og egenkap.	67,5	70,7	77,3	82,6	86,3	92,9	91,8	100,0	104,6	96,0

* Foreløpige tall.

** Budsjett.

Tabell 1.14 Volumindekser, registrerte regnskaper. 2015 = 100

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	2017**
Sum korn (u/korreksj./tilsk)	101,6	77,1	89,0	74,1	79,8	70,5	91,8	100,0	96,5	84,0
Korn, erter og oljefrø	101,5	76,8	89,1	74,3	80,3	70,3	91,9	100,0	96,6	84,3
Sum sal av matpoteter	162,5	139,1	128,5	122,0	117,9	111,0	124,6	100,0	134,8	115,0
Poteter	133,9	120,4	116,5	110,7	107,9	105,8	116,2	100,0	119,0	109,5
Sum grønnsaker	84,7	80,0	85,7	85,6	86,5	88,6	96,8	100,0	108,5	102,3
Sum frukt	113,2	98,1	92,7	81,1	97,0	112,6	123,8	100,0	120,7	114,3
Sum hagebær	85,5	90,8	73,9	66,7	77,8	59,5	77,9	100,0	79,1	79,7
Sum blomster	125,5	114,8	114,5	111,4	108,6	103,3	102,7	100,0	104,5	104,8
Hagebruksprodukt	98,7	93,1	93,1	90,5	92,4	89,8	97,1	100,0	103,5	100,2
Sum pl.prod.sal og h.forbr	101,1	88,5	93,1	85,6	88,8	83,5	96,6	100,0	101,6	94,6
Sum kumjølke	99,4	97,8	98,0	96,1	99,7	99,3	98,3	100,0	99,1	98,1
Sum geitmjølk	95,8	98,4	97,9	95,9	95,6	93,3	91,6	100,0	101,1	101,2
Ku- og geitmjølk	99,4	97,8	98,0	96,1	99,6	99,2	98,2	100,0	99,2	98,1
Sum storfe	108,4	106,6	105,1	102,3	97,4	104,3	98,1	100,0	102,8	105,7
Sum sau/lam	94,4	93,7	95,6	91,5	89,2	92,2	94,5	100,0	101,7	104,3
Sum gris	91,1	91,8	95,6	97,1	97,6	94,7	95,7	100,0	102,3	101,9
Sum fjørfeslakt	88,9	86,1	88,3	90,1	97,0	110,6	113,5	100,0	105,5	111,5
Sum kjøt inkl. grunntilskot	97,2	96,1	97,5	97,1	96,6	101,0	99,8	100,0	102,8	105,1
Kjøtt og fjørfeslakt	97,3	96,2	97,6	97,2	96,6	101,2	99,8	100,0	102,8	105,1
Egg	82,9	87,2	88,1	86,9	94,3	94,3	99,8	100,0	100,9	103,8
Pelsdyr	108,0	105,8	92,7	78,4	86,8	88,5	103,4	100,0	107,3	99,4
Sum birøkt	122,3	117,0	116,1	98,6	96,9	98,4	101,6	100,0	120,7	126,1
Sum andre husdyrprodukt	88,9	95,0	92,6	86,5	93,2	93,3	100,9	100,0	102,6	102,2
Sum husdyrprodukt	97,5	96,8	97,4	95,9	97,6	99,8	99,2	100,0	101,3	102,0
Sum plante- og husdyrprod.	98,6	94,3	96,2	92,9	95,0	95,0	98,5	100,0	101,4	99,9
Sum inntekter ekskl. tilsk.	97,3	94,6	96,0	92,5	95,2	94,0	98,1	100,0	101,7	99,8
Sum inntekter inkl. tilsk.	97,8	94,5	96,0	92,6	95,1	94,3	98,2	100,0	101,6	99,8
Sum kunstgjødsel	115,2	89,2	82,4	94,2	91,1	92,3	99,1	100,0	99,8	99,1
Kalk	105,0	102,6	96,3	89,8	93,8	97,7	103,0	100,0	122,3	108,4
Kunstgjødsel og kalk	112,4	88,8	82,9	93,1	91,1	92,3	98,6	100,0	100,9	98,6
Innkjøpt kraftfôr	92,9	90,3	92,0	92,8	98,0	99,4	99,9	100,0	100,3	100,9
Innkj. mjølkeprod. til fôr	85,8	79,4	77,7	93,6	92,5	99,9	98,0	100,0	90,5	90,4
Sum innkjøpt fôr	92,3	89,5	90,9	92,8	97,6	99,4	99,8	100,0	99,5	100,1
Såfrø og planter	99,9	98,2	100,8	101,0	102,7	107,4	105,8	100,0	107,4	103,9
Sum energi og smøremidler	105,0	105,3	108,7	103,1	103,0	101,7	99,2	100,0	99,5	99,7
Sum andre kostn. v/pl.prod.	88,6	82,6	86,1	90,2	93,8	88,2	96,4	100,0	101,5	98,2
Sum a. kostn. v/husdyrprod.	92,8	96,8	96,6	92,9	98,7	101,2	98,2	100,0	100,5	101,3
Andre kostnader	95,8	91,1	94,3	93,7	100,0	97,0	98,6	100,0	98,7	98,2
Sum vedlikehold	88,8	82,2	85,9	79,8	86,3	90,1	95,4	100,0	98,1	96,0
Sum ikke-varige prod.middel	95,0	90,9	93,2	93,2	97,3	97,8	99,1	100,0	99,6	99,2
Sum leasing av maskiner	58,6	66,5	69,9	76,0	82,4	87,6	93,5	100,0	107,0	114,3
Kapitalslit. Sum driftsb.	84,8	87,7	90,7	93,4	95,2	96,9	98,5	100,0	101,5	102,9
Kapitalslit. Maskinar/reisk.	115,4	111,2	110,2	109,4	107,2	106,1	102,5	100,0	98,1	95,5
Kapitalslit	99,8	99,4	100,4	101,3	101,2	101,4	100,5	100,0	99,9	99,4
Sum kapitalkostnader	91,8	93,0	94,5	96,4	97,6	98,8	99,2	100,0	101,2	102,2
Sum kostnader	94,0	91,5	93,6	94,1	97,4	98,1	99,1	100,0	100,1	100,0
Vederlag arbeid og kapital	105,4	99,8	100,5	90,0	90,9	88,0	96,8	100,0	104,3	99,4
Vederlag arbeid og egenkap.	109,3	102,7	103,1	90,7	91,0	87,6	96,9	100,0	104,3	99,0

* Foreløpige tall.

** Budsjett

1.6 Forklaring til variasjon mellom år

Noen poster i Totalkalkylen viser variasjon fra år til år som i noen grad skyldes endrede utbetalingstidspunkt og regnskapsrutiner. Noen slike periodiseringsforhold er nærmere omtalt nedenfor.

1.6.1 Fondsendringer i prisutjevningsordningen for melk

I 2015 ble kapitalbeholdningen i prisutjevningsordningen redusert med 88 mill. kroner og i 2016 ble den redusert med 33 mill. kroner. Landbruksdirektoratet budsjetterer med en kapitalbeholdning på ca. 110 mill. kroner per 31.12.17. Dette tilsvarer en oppbygging i 2017 på ca. 8 mill. kroner.

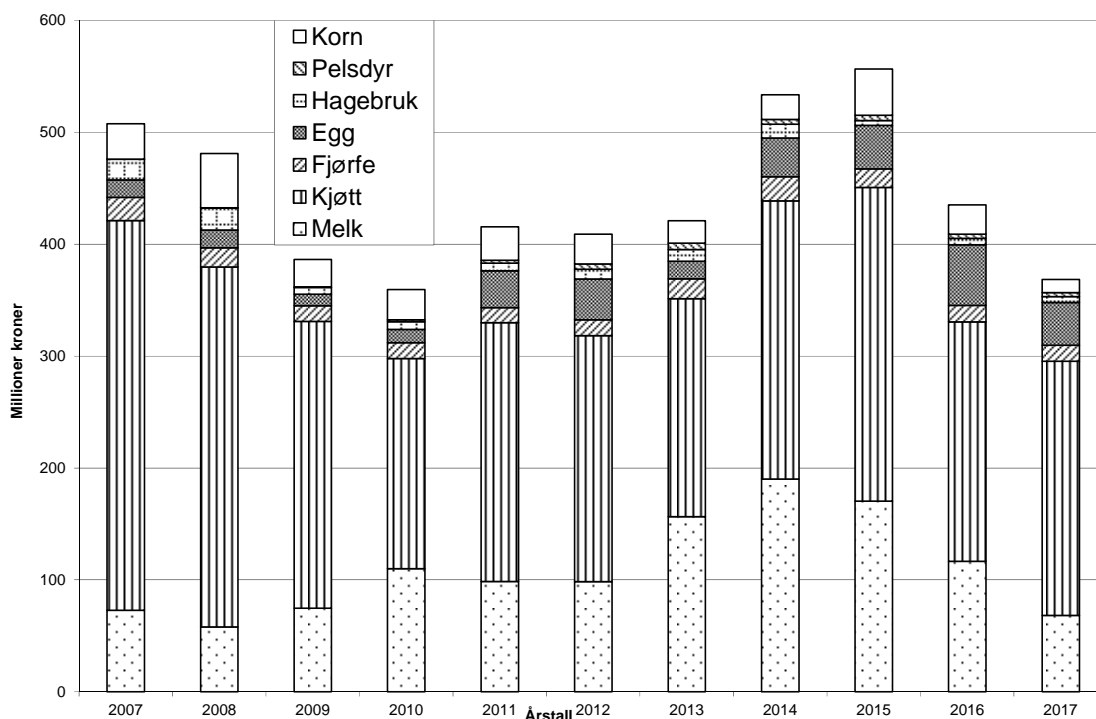
1.6.2 Samlede endringer i omsetningsavgiftsfondene

Tabell 1.15 viser en sammenstilling av data om kapitaloppbygging og -nedbygging i fondene for omsetningsavgift. I tillegg til mottatt omsetningsavgift i løpet av et år og utbetalte bevilgninger til omsetningstiltak samme år, vil renteinntekter og administrasjonskostnader også innvirke noe på fondenes størrelse. Netto renteinntekter er regnet som en rest i neste tabell.

Tabell 1.15 Omsetningsavgiftsfondene totalt, 1000-kroner

	Endring i året	Fondene per 31.12	Mottatt oms.avgift	Bevilgninger til omsetningstiltak	Renteinntekter – adm.kostnader
2007	135 864	507 724	607 110	464 747	-6 499
2008	-26 622	481 103	389 993	423 659	7 045
2009	-94 667	386 435	421 756	505 911	-10 542
2010	-26 962	359 474	487 857	502 829	-11 990
2011	56 149	415 622	514 451	448 757	-9 546
2012	-6 505	409 118	488 861	483 909	-11 457
2013	11 858	420 976	677 065	653 126	-12 081
2014	112 596	533 572	670 537	545 351	-12 590
2015	23 071	556 644	478 692	458 591	-14 579
2016*	-121 518	435 126	449 903	557 018	-16 725
2017**	-66 511	368 615	512 220	559 727	-19 005

For 2017 er det beregnet at innbetalt (mottatt) omsetningsavgift vil beløpe seg til omtrent 512 mill. kroner. I figur 1.1 nedenfor er utviklingen av fondene for omsetningsavgiften gjengitt.

Figur 1.1. Utviklingen i omsetningsavgiftsfondene, millioner kroner

Fondenes totale størrelse har variert sterkt i løpet av perioden. For siste 10-årsperiode var fondene lavest i 2010 og høyest i 2015. Omsetningsavgiftsfondene for kjøtt og melk er de største. I 2007 økte fondet for kjøtt med 151 mill. kroner til 348 mill. kroner som det høyeste beløpet i perioden. Ved utgangen av 2016 viser foreløpig regnskap at fondet er på 214 mill. kroner og det er budsjettert med 13 mill. kroner i økning i 2017. Fondet for melk ble redusert med 40 mill. kroner i 2016 og er på 117 mill. kroner ved utgangen av 2016 (kapital til mellomfinansiering av melkekvoter på 18 mill. kr. er fra 2016 inkludert i beløpet). Det budsjetteres med en nedgang på 48 mill. kroner ved utgangen av 2017. Omsetningsavgiftsfondet for egg var på 54 mill. kroner og for korn på 26 mill. kroner ved utgangen av 2016.

1.7 Prisstigning i budsjettåret

For flere av postene inngår anslaget for den generelle prisveksten i samfunnet, målt ved konsumprisindeksen, i beregningen for budsjettåret. Anslaget på 2,0 prosent fra foreløpig rapport fra 20.2.2017 fra Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene (TBU), er lagt til grunn.

1.8 Realrente på lånt kapital

Beregningene bygger på data fra skattestatistikken, dvs. samlet gjeld og rentekostnader hentet fra skattestatistikken. 2015 er siste året med oppgaver, basert på oppgaver jordbruksbedrifter som søker produksjonstillegg. Gjelden for 2016 og 2017 framregnes med investeringsutviklingen mens renta regnes fram med rentestatistikk og prognoser fra SSB.

Realrente regnes i Totalkalkylen på følgende måte:

Realrente på lånt kapital = nominelle rentekostnader – effekt av finansiering. I normaliserte regnskaper er prisstigningsgevinsten (effekt av finansiering) på lånt kapital glattet over 3 år ved å beregne gjennomsnittet av det enkelte og de to foregående års prisvekst.

Tabell 1.16 viser realrenten for årene 2012 – 2017 og at denne har endret seg til dels betydelig disse årene.

Tabell 1.16 Nominelle og reelle rentekostnader på lånt kapital. Mill. kroner og prosent

	2012	2013	2014	2015	2016*	2017**
Jordbruksgjeld	49 732	52 136	54 180	56 326	57 698	58 653
Rentekostnader	2 067,1	2 140,8	2 209,6	2 027,3	1 842,0	1 876,1
Rente prosent	4,16	4,11	4,08	3,60	3,19	3,20
KPI-endring i %, registrert	0,77	2,13	2,01	2,12	3,58	2,00
KPI-endring i %, normalisert	1,49	1,38	1,64	2,09	2,57	2,56
Registrert regnskap:						
- Effekt av finansiering	381,4	1 111,0	1 090,1	1 193,2	2 063,6	1 173,1
- Realrente	1 685,8	1 029,8	1 119,5	834,1	-221,5	703,0
Normalisert regnskap:						
- Effekt av finansiering	742,0	719,5	886,7	1 175,4	1 482,2	1 504,8
- Realrente	1 325,1	1 421,3	1 322,8	851,9	359,8	371,3

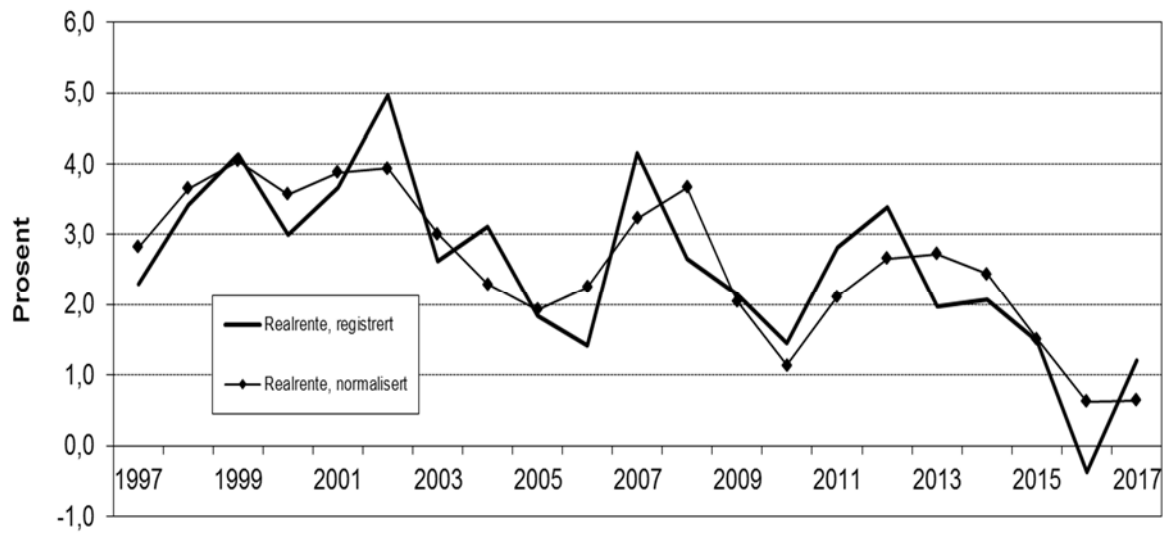
I Totalkalkylen utgiftsføres de nominelle rentekostnadene (betalte renter) mens en inntektsfører en effekt av finansiering. Dette gjøres fordi en i kapitalslitsberegningen prisjusterer hele kapitalsaldoen med konsumprisindeksen. Når kapitalslitet er regnet i årets pengeverdi, oppstår det en prisstigningsgevinst på den lånte delen av kapitalen. Effekt av finansiering som inntektsføres for å finne realrentekostnaden er regnet slik:

Effekt av finansiering = lånt kapital * prosentvis økning i konsumprisindeksen/100.

Samlet jordbruksgjeld er i 2017 budsjettet til 58,7 milliarder kroner. Ett prosentpoengs endring i jordbrukets realrente vil derved endre kostnaden med 587 millioner kroner. Realrenten er regnet å øke med 1,6 prosentpoeng fra 2016 til 2017.

I normalisert regnskap jevnes som nevnt effekt av finansiering ut før denne trekkes fra nominelle rentekostnader. Dette skyldes de svært store utslagene varierende prisstigning mellom år kan ha på effekt av finansiering. I budsjettåret er prisstigningen anslått til 2,5

prosent. Ved utjevningen får en derved fram den underliggende endring i realrente og inntekt. I figur 1.2 er realrenten i registrert og normalisert regnskap illustrert.

Figur 1.2 Realrente i registrert og normalisert regnskap. Prosent

1.9 Totalkalkylen og skatt

Tabell 1.17 Virkningen av jordbruksfradraget i normaliserte regnskaper.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Jordbruket samlet:							
Effektivt jordbr.fradrag, mill. kr.	1 959	1 884	1 925	3 060	3 001	2 953	3 062
Spart skatt, mill. kroner	549	528	539	857	840	827	857
Tilsvarende inntektsverdi før skatt, mill. kr	871	837	842	1 339	1 313	1 292	1 340
Antall årsverk	66 500	63 500	61 000	58 600	56 100	53 700	51 400
Inntektseffekt per årsverk, kr.	13 100	13 200	13 800	22 800	23 400	24 100	26 100
Utnyttelsesgrad	57 %	57 %	51 %	42 %	44 %	42 %	45 %
Vederlag til arb. og kap. reg (A)	10 914	10 264	10 035	11 167	11 892	11 778	12 574
Vederlag til arb. og kap. norm (B)	11 026	10 361	10 275	11 487	11 716	12 252	12 940
Korr.faktor (B/A)	1,0103	1,0095	1,0239	1,0287	0,9852	1,0402	1,0291
	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	2017**
Jordbruket samlet:							
Effektivt jordbr.fradrag, mill. kr.	2 946	3 315	3 209	3 096	3 078	3 082	2 994
Spart skatt, mill. kroner	825	928	899	836	831	771	718
Tilsvarende inntektsverdi før skatt, mill. kr	1 289	1 522	1 473	1 357	1 349	1 243	1 153
Antall årsverk	50 300	49 200	48 100	46 900	45 800	44 700	43 800
Inntektseffekt per årsverk, kr.	25 600	30 900	30 600	28 900	29 500	27 800	26 300
Utnyttelsesgrad	44 %	43 %	43 %	44 %	45 %	45 %	44 %
Antall jordbruksbedrifter					42 018	41 224	40 461
Endring i ant. jordbr. bdr., % fra 15						-1,89	-3,71
Vederlag til arb. og kap. reg (A)	12 537	13 482	13 200	14 398	15 752	16 057	14 930
Vederlag til arb. og kap. norm (B)	13 103	14 037	13 686	14 268	15 390	15 419	14 986
Korr.faktor (B/A)	1,0451	1,0412	1,0368	0,9910	0,9770		
Ved. til arb. og kap. pr. jordbr.b.					366 272	374 030	370 381
Endring i vederlag., % fra 2015						2,11	1,12

Tabell 1.18 Virkningen av jordbruksfradraget i registrerte regnskaper

	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	2017**
Jordbruket samlet:							
Effektivt jordbruksfradrag, mill. kr.	2 819	3 184	3 095	3 124	3 150	3 210	2 982
Spart skatt, mill. kroner	789	892	867	844	851	802	716
Tilsvarende inntektsverdi før skatt, mill. kr	1 233	1 462	1 421	1 369	1 381	1 294	1 149
Antall årsverk	50 300	49 200	48 100	46 900	45 800	44 700	43 800
Inntektseffekt per årsverk, kr.	24 500	29 700	29 500	29 200	30 100	29 000	26 200
Utnyttelsesgrad	44 %	43 %	43 %	44 %	45 %	47 %	44 %
Vederlag til arb. og kap. reg (A)					15 752	16 057	14 930
Antall jordbruksbedrifter					42 018	41 224	40 461
Endring i ant. jordbr. bdr., % fra 15						-1,89	-3,71
Ved. til arb. og kap. pr. jordbr.b.					374 887	389 506	368 997
Endring i vederlag., % fra 2015						3,90	-1,57

1.9.1 Forklaring av beregningene

Spart skatt i 2015 regnet ut fra ligningsopplysninger er 851 mill. kroner i registrerte regnskaper. I normaliserte regnskaper multipliseres dette med forholdet mellom vederlag til arbeid og kapital i normaliserte regnskaper og i registrerte regnskaper, dvs. $15390/15752=0,977$ og en får 831 mill. kroner. Dividert på skattesatsen for alminnelig inntekt på 0,27 gir det 3 078 i effektivt jordbruksfradrag.

For 2016 blir fradraget en tar utgangspunkt i tilnærmet det samme som for 2015. Spart skatt i registrerte regnskaper blir 802 mill. kroner når en har korrigeret for 1,9 prosent færre bruk og 3,9 prosent økt vederlag til arbeid og kapital per bruk i registrerte regnskaper ($787*(1-0,019)*(1+0,039)$). Tilsvarende regnestykke i normaliserte regnskaper blir ($787*0,977*(1-0,019)*(1+0,024)$) som gir 771 mill. kroner i spart skatt. I normaliserte regnskaper er nivået fortsatt korrigeret med 0,977 som er forholdet mellom vederlag til arbeid og kapital i normaliserte regnskaper og i registrerte regnskaper i siste ligningsår. Spart skatt dividert på 0,25 (skattesatsen) gir 3082 mill. kroner i effektivt jordbruksfradrag.

For 2017 er spart skatt 755 mill. kroner som justert for framregningsårene blir 716 mill. kroner i registrerte og 718 mill. kroner i normaliserte regnskaper når en har korrigeret for 3,7 prosent færre bruk over to år og henholdsvis 1,6 prosent nedgang og 1,1 prosent økning i vederlag til arbeid og kapital per bruk i registrerte og normaliserte regnskaper over to år ($755,2*(1-0,037)*(1+0,012)$). I normaliserte regnskaper multipliseres dette med forholdet mellom vederlag til arbeid og kapital i normaliserte regnskaper og i registrerte regnskaper i siste ligningsår, dvs. 0,997 og en får 718 mill. kroner som dividert på 0,24 (skattesatsen) gir 3064 mill. kroner i effektivt jordbruksfradrag.

1.9.2 Jordbruksfradraget i Totalkalkylen

Totalkalkylen er et sektorregnskap hvor resultatet er målt før skatt.

Fra og med skatteåret 2000 ble det innført et jordbruksfradrag i alminnelig inntekt for skatteyttere med positiv næringsinntekt fra jordbruket.

I beregningene er det regnet med 37 prosent marginalsatt i gjennomsnitt for skatteytterne med jordbruksfradrag for årene 2000–2005, det er regnet 36 prosent gjennomsnittlig

marginalskatt for årene 2006–2011 (satsene for toppskatt ble senket i 2005 og 2006), mens det er regnet 39 prosent marginalskatt for 2012 og 2013 etter økningen av trygdeavgiften. For 2014 og 2015 er det regnet 38,4 prosent marginalskatt etter at skatt på alminnelig inntekt ble redusert ett prosentpoeng til 27 prosent og trygdeavgiften ble økt 0,4 prosentpoeng. For 2016 er skatt på alminnelig inntekt redusert til 25 prosent og trinnskatt erstatter toppskatt på personinntekt. Det er regnet 38 prosent marginalskatt. For 2017 er det 24 prosent skatt på alminnelig inntekt, mens trinnskatten er økt med 0,5 til 0,8 prosentpoeng. Det er regnet 37,7 prosent marginalskatt.

Fra 2008 økte det generelle jordbruksfradraget fra 45 000 kr til 54 200 kr, mens det maksimale fradraget er uendret. Det var nødvendig med en jordbruksinntekt på 328 575 kr for å få maksimalt fradrag. Til og med 2011 gjelder samme grenseverdier som for 2008.

Fra 2012 økte det generelle jordbruksfradraget til 63 500 kroner og den øvre grensen for fradraget økte fra 142 000 kroner til 166 400 kroner. Økningen hadde sammenheng med økningen i trygdeavgiften fra 7,8 prosent til 11 prosent. Procentsatsen i fradraget økte fra 32 prosent til 38 prosent. Det er nødvendig med en jordbruksinntekt på 334 289 kroner for å få maksimalt fradrag fra og med 2012.

I tabellene ovenfor er det korrigert for at færre jordbruksbedrifter vil nyte godt av jordbruksfradraget i 2016 og 2017 som følge av den årlige nedgangen i antall jordbruksbedrifter. Det er også korrigert for at inntekten per jordbruksbedrift i gjennomsnitt er beregnet å øke fra 2015 til 2016 og reduseres noe igjen fra 2016 til 2017. Ved beregningen er det ikke tatt hensyn til eventuelle tillegg ved jordbruksoppgjøret i 2017. Selvangivelsesdataene for 2015 viste at om lag 24 prosent av jordbruksbedriftene hadde over 334 289 kroner i jordbruksinntekt, og ikke oppnår økt jordbruksfradrag ved en inntektsøkning til 2016 og 2017. I 2015 hadde 33 prosent av dem som ellers kunne oppnådd jordbruksfradrag, ikke fradrag fordi jordbruksdriften gikk med underskudd. Totalt hadde om lag 43 prosent av jordbruksbedriftene en jordbruksinntekt mellom 1 og 334 289 kroner, og de fleste av disse vil oppnå en effekt på 38 prosent. Om lag 26 prosent av en inntektsøkning per jordbruksbedrift vil gi grunnlag for økt fradrag i 2016 og i 2017.

I resten av utredningen er virkningen av inntektsfradraget ikke innarbeidet.

1.10 Produktivitet

Utgangspunktet for årets beregning av produktivitetsutviklingen er normalisert regnskap for årene 2006-2016, målt i løpende priser. Dette regnskapet er så regnet om til verdier i faste 2015-priser. Ved denne omregningen er det nyttet prisindekser beregnet på grunnlag av normalisert regnskap. Det er så langt råd benyttet spesielle prisindekser for hver gruppe av inntekts- og kostnadsposter. Også for investeringer og kapitalslit i driftsbygninger og maskiner og redskaper brukes spesielle indekser. For hydrotekniske anlegg, grøfter og biler brukes derimot konsumprisindeksen (KPI) da en har ansett de spesielle indeksene som for usikre. Også for kjøre- og arbeidsinntekter er KPI benyttet. At en bruker spesielle indekser for bygninger, maskiner og redskaper betyr at det kapitalslitet og de kapitalmengder som benyttes i produktivitetsberegningene, avviker fra det som benyttes ellers i Totalkalkylen.

At en bruker normalisert regnskap betyr at inntektene for planteprodukter er litt endret i forhold til fjorårets beregning. Sammenlignet med beregninger i 2016 for årene 2005-2015 vil resultatene også være påvirket av at året 2005 er gått ut og året 2016 er kommet til i datagrunnlaget, endringer fra foreløpig regnskap til endelig regnskap for 2015, og

korrigeringer av noen inntekts- og kostnadsposter for tidligere år. Arbeidsforbruket for perioden 2012-2016 er basert på SSBs telling i Landbruksundersøkelsen 2016.

Det er flere mål for produktivetsutvikling. Her presenteres bare resultater basert på bruttoprodukt i jordbruket. Bruttoproduct vil si produksjonsverdi minus vareinnsats. Vareinnsats er alle kostnader utenom arbeidsinnsats og kapitalkostnader (kapitalslit og rentekrav). Grunntilskudd og distriktstilskudd er med i produksjonsverdien. Andre tilskudd er ikke med.

Tabell 1.19 viser at brutto arbeidsproduktivitet økte med 48 prosent fra 2006 til 2016. Det tilsvarer 4,0 prosent i gjennomsnitt per år. Brutto kapitalproduktivitet økte med 11 prosent i perioden, eller med 1,1 prosent per år. Sammenveid produktivitet for arbeid og kapital økte med 32 prosent for hele perioden eller 2,8 prosent i gjennomsnitt per år.

Som kapitalinnsats regnes summen av kapitalslit og rentekostnader. For maskiner er det beregnet kapitalslit separat for kjøpt og leaset utstyr, men ellers er kjøpt og leaset utstyr behandlet likt. Rentekravet på all kapital er satt til 1,69 prosent per år i hele perioden. Denne rentefoten er lik gjennomsnittlig realrente for lånt kapital i årene 2013-2015. Jordkapitalen er beregnet på grunnlag av areal i drift og gjennomsnittlig bokført kapital per dekar i år 2015. Denne var kr 3094 per dekar. Jordbruksareal i drift har gått ned med ca. 500 000 dekar fra 2006 til 2016. Store deler av nedgangen er knyttet til nytt kartverk, jf. kap. 1.4. Fordi det bare regnes rentekrav på jordkapital, har usikkerhet om arealnedgangen lite å bety for kapitalinnsatsen og dermed for produktivetsutviklingen. Kapitalslit utgjør omtrent 75 prosent av total kapitalkostnad i hele ti-årsperioden.

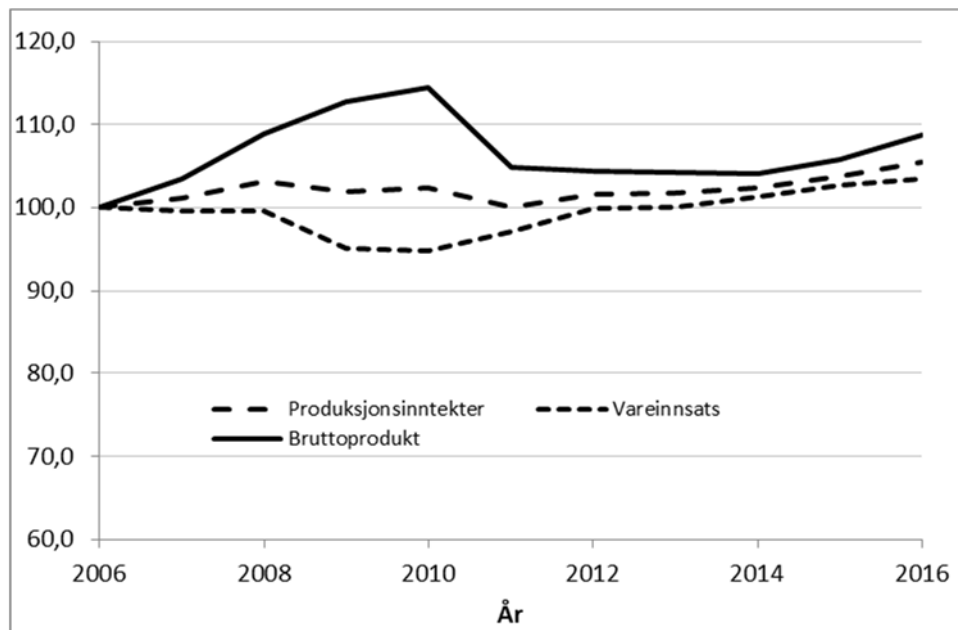
For arbeid er det regnet en pris på kr 185 per time i hele perioden. Dette er basert på hva NIBIOs driftsgranskinger brukte som uttrykk for kostnader ved å leie arbeidshjelp i 2015.

Tabell 1.19 Produktivetsutvikling 2006–2016 i jordbruket beregnet på indekser for bruttoprodukt

År	Arbeids- produktivitet	Kapitalproduktivitet	Sammenveid arbeids- og kapitalproduktivitet
2006	100	100	100
2016	148	111	132
Årlig endring, %	4,0	1,1	2,8

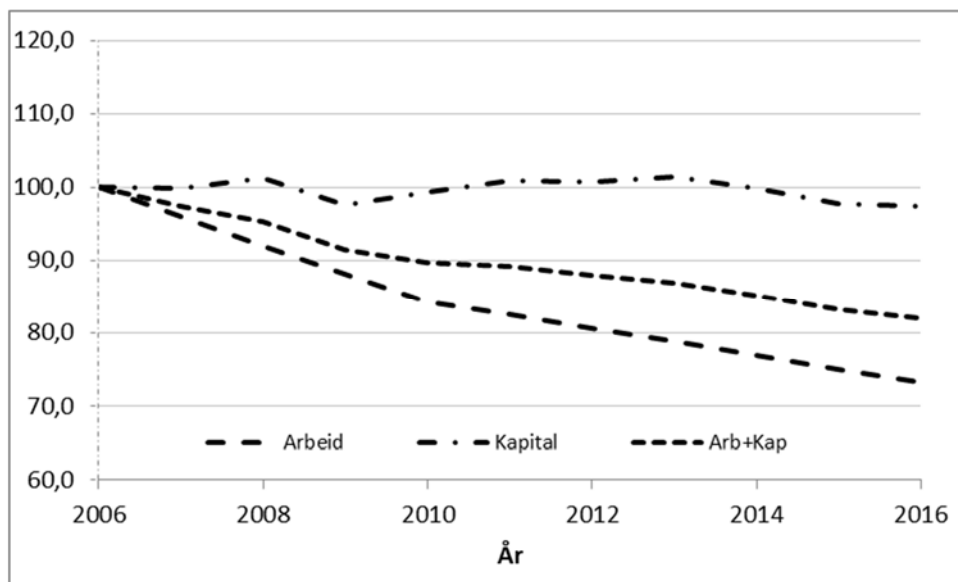
I de tre følgende figurene presenteres noe av grunnlaget for beregningene. Bruttoinntekten (produksjonsverdien) har vært forholdsvis stabil, men med en økning de siste fire årene. Vareinnsatsen falt fra 2008 til 2009, var på samme nivå i 2010 og har senere økt. Nedgang i gjødselbruk og delvis kraftfôrbruk, som følge av høye priser, kan forklare nedgangen i vareinnsats i 2009. Bruttoproductet viser en relativt sterk nedgang fra 2010 til 2011. Dette har sammenheng med at både plante- og husdyrinntektene gikk ned og vareinnsatsen, særlig kostnadene til gjødsel og kalk og innkjøpt fôr, økte. Etter 2011 har det vært enkelte år med vanskelige overvintringsforhold og vekstvilkår. Dette har bidratt til at bruttoproduktet ikke økte i flere år etter 2011.

Bruttoproductet er differansen mellom to tall som er betydelig større enn bruttoproduktet. I 2015 var således produksjonsverdien omtrent 32,6 milliarder kroner, vareinnsatsen var 19,8 milliarder kroner, og bruttoproduktet var 12,8 milliarder kroner. Målt i relative tall, slik som i figur 1.3, vil derfor en gitt endring målt i kroner slå mye sterkere ut i bruttoprodukt enn i produksjonsverdi og vareinnsats.

Figur 1.3 Utvikling i bruttoinntekt, vareinnsats og bruttoprodukt 2006-2016, relative tall

Figur 1.4 viser utviklingen i innsatsen av arbeid og kapital.

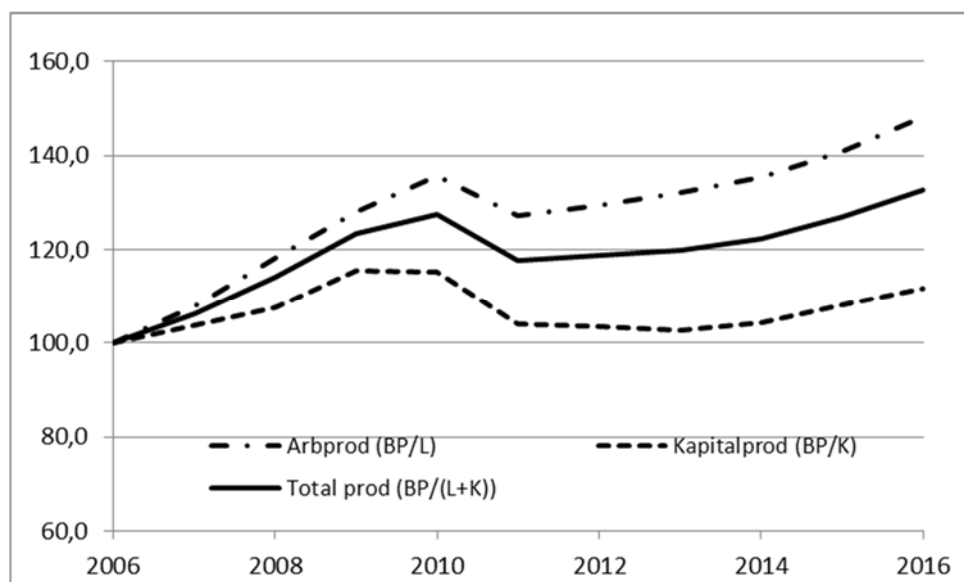

Figur 1.4 Utvikling i faktorinnsats 2006-2016, relative tall

Figur 1.5 viser utviklingen for de tre produktivetsmålene som er med i tabell 1.19. Figuren viser at det har vært to perioder med vekst (2006-2010 og 2011-2016) og at produktiviteten gikk ned fra 2010 til 2011. Årets beregninger viser omtrent samme vekst i

arbeidsproduktivitet, kapitalproduktivitet og sammenveid arbeids- og kapitalproduktivitet fra 2006 til 2016 som fjorårets beregning viste fra 2005 til 2015.

På grunn av at normalisert regnskap er basert på tre års glidende gjennomsnitt for avlinger i planteproduksjonen, har de relativt gode kornavlingene i 2015 og 2016 enda ikke gitt fullt utslag.

Figur 1.5 Utviklingen i produktivitet 2006-2016, uttrykt ved fire produktivetsmål, tre av disse er basert på bruttoprodukt (BP) og ett på bruttoinntekt (I). L =Arbeid, K= Kapital, V=vareinnsats

1.11 Usikkerhet ved datamaterialet

Beregningene bygger på innhentet materiale fra flere oppgavegivere hvorav SSB, Landbruksdirektoratet og landbrukets ulike økonomiske organisasjoner er de viktigste. For de sektorene hvor en har helhetlige oppgaver er beregningene relativt sikre. Dette gjelder korn, de aller fleste husdyrproduksjonene, kostnader som kraftfôr og gjødsel, såfrø og planter. Av større poster på inntektssiden er hagebrukssektoren den med relativt sett størst usikkerhet. Av de faste kostnadene beregnes kapitalslitet på grunnlag av investeringene. Investeringene beregnes bl.a. med utgangspunkt i SSBs tellingsundersøkelser, som foretas med noen års mellomrom. Mellom tellingsårene må investeringene framregnes med ulikt materiale.

1.12 Større endringer som har endret tallseriene bakover

I dette kapitlet gjøres det rede for større endringer som har endret tallseriene bakover. Endringer skyldes vanligvis nytt eller endret datamateriale. Årsaker til justeringer bakover er at Totalkalkylen skal vise utviklingen over tid. Av den grunn er det behov for sammenliknbare og kontinuerlige serier.

Bær:

Produksjon og verdi av bær er oppjustert som følge av en gjennomgang av produksjon og priser for bær omsatt utenom registrerte omsetningsledd (bær som ikke oppnår distrikts- og kvalitetstilskudd). Dvs. omsetning av bær ved direkte salg, gårdssalg, selvplukk ol. Justeringen hevet verdien av bærproduksjon for 2015 med 123 mill. kr. Serien er justert bakover til 2005.

Frakt og emballasje for blomster:

En gjennomgang av kostnadene til frakt og emballasje for blomster har medført en oppjustering av kostnadene for 2015 med 112,5 mill. kr. for frakt og 11,8 mill. kr. for emballasje. For frakt er serien er justert tilbake til 1992, til 2005 for emballasje.

1.13 Budsjettering av tilskudd

I Totalkalkylen brukes statsbudsjettet ved budsjettering av direkte tilskudd (overførbare tilskudd). For pristilskuddene benyttes Landbruksdirektoratets forbruksprognoser for utbetalinger.

2 Sammendrag av utviklingen i normaliserte regnskap fra 2012 til budsjett 2017

Tabell 2.1 viser utviklingen i vederlag til arbeid og egenkapital i jordbruk etter normaliserte regnskap fra 2012 til 2017. Tabellen viser også endringen i vederlag til arbeid og egenkapital pr. årsverk fra år til år.

Tabell 2.1. Utviklingen i vederlag til arbeid og egenkapital totalt og pr. årsverk i jordbruket. Normaliserte regnskap og budsjett

	2012	2013	2014	2015	2016*	2017**
Vederlag til arbeid og egenkapital, mill.kr	12 712	12 264	12 945	14 538	15 059	14 615
Antall 1000 årsverk i jordbruket	49,2	48,1	46,9	45,8	44,7	43,8
Ved. til arbeid og egenkap. pr. årsverk. 1000 kr	258	255	276	317	337	334
Endring fra foregående år, 1000 kr	18	-3	21	41	20	-3

Endringen i vederlag til arbeid og egenkapital pr. årsverk fra år til år er en kombinert effekt av 1) utviklingen i det totale vederlag til arbeid og egenkapital for hele jordbruket og 2) utviklingen i antall årsverk i jordbruket. I tabell 2.2 er den kombinerte endringen fra år til år splittet på disse to komponentene og i tabell 2.3 vises utslaget av endring i totalt vederlag til arbeid og egenkapital pr. årsverk splittet i grupper av inntekter og kostnader.

Tabell 2.2. Endringen fra år til år i vederlag til arbeid og egenkapital pr. årsverk i jordbruket. Normaliserte regnskap og budsjett. 1000 kroner

	2012	2013	2014	2015	2016*	2017**
Endring fra foregående år	18	-3	21	41	20	-3
Herav som følge av:						
endring i antall årsverk	6	6	7	7	8	7
andre forhold	12	-9	14	34	11	-10

I kapittel 3.1 beskrives utviklingen i de registrerte regnskapene mer i detalj for de siste årene. Bortsett fra planteproduksjon vil forklaringene for de registrerte regnskapene stort sett være dekkende også for de normaliserte.

Tabell 2.3. Utslag av endringer fra år til år i grupper av inntekter og kostnader, regnet pr. årsverk¹⁾ i jordbruket. Normaliserte regnskap og budsjett. 1000 kroner

	2012	2013	2014	2015	2016*	2017**
Sum planteprodukter	7	2	7	9	6	0
Sum husdyrprodukter	20	15	20	26	16	2
Arbeids- og kjøreinntekter	-2	-1	0	0	1	0
Buskapsverdi	3	-3	4	2	1	-3
Medlemsbonus	1	0	0	0	1	1
Direkte tilskudd	10	2	3	0	-5	-3
Sum ikke-varige kostnader	-19	-18	-19	-10	-11	-1
Kapitalslit og leasing av maskiner	-3	-5	-3	-4	-7	-5
Realrente på lånt kapital	-6	-2	2	10	11	0
Sum	12	-9	14	34	11	-10
Effekt av endring i årsverk	6	6	7	7	8	7
Sum endring	18	-3	21	41	19	-3

1) Utslagene er beregnet med forutsetning om samme årsverkstall som i foregående år

2) Ved økning i kostnader er det brukt negative tall i tabellen for å markere at dette har negativ effekt på vederlag til arbeid og egenkapital

Fra 2016 til 2017 er det budsjettert med en nedgang i vederlag til arbeid og egenkapital på 3 000 kr pr. årsverk. Endring i buskapsverdi og direkte tilskudd reduserer inntektene mest. Samtidig er det en overføring av lammeslakttilskuddet fra produksjonstillegg husdyr (direkte tilskudd) til husdyrinntektene, som øker husdyrinntektene. Økte kapitalkostnader bidrar mest på kostnadssiden. Redusert arbeidsforbruk øker vederlaget med 7 000 kr. pr. årsverk.

Fra 2015 til 2016 er det en økning i vederlag til arbeid og egenkapital på 19 000 kr pr. årsverk. På inntektssiden øker plante- og husdyrprodukter vederlaget mest med henh. 6 000 og 16 000 kr. Ikke-varige kostnader og kapitalkostnader reduserer vederlaget med henh. 11 000 og 7 000 kr mens redusert realrente bidrar til en økning på 11 000 kr. Redusert arbeidsforbruk økte vederlaget med 8 000 kr pr. årsverk.

Fra 2014 til 2015 økte vederlaget til arbeid og egenkapital med 41 000 kr. Dette skyldes at særlig økte inntekter fra husdyrproduksjonene med 26 000 kr. mens økte inntekter fra planteproduksjonen og redusert realrente bidro omtrent like mye, 9-10 000 kr. hver. På kostnadssiden reduserte ikke-varige kostnader vederlaget med 10 000 kr mens kapitalkostnader reduserte det med 4 000 kr. Redusert arbeidsforbruk økte vederlaget med 7 000 kr pr. årsverk.

Fra 2013 til 2014 økte vederlaget til arbeid og egenkapital med 21 000 kr. På inntektssiden økte husdyrinntektene og planteinntektene med henh. 20 000 kr. og 7 000 kr. Kostnadene inkl. realrente reduserte vederlaget med 20 000 kr. Redusert arbeidsforbruk økte vederlaget pr. årsverk med 7 000 kr.

Fra 2012 til 2013 gikk vederlaget til arbeid og egenkapital ned med 3 000 kr pr. årsverk. På inntektssiden økte husdyrinntektene mest med 15 000 kr mens kostnadene inkl. økt

realrente bidro til nedgangen med samlet 25 000 kr. Redusert arbeidsforbruk økte vederlaget med 6 000 kr.

Fra 2011 til 2012 økte vederlaget til arbeid og egenkapital med 18 000 kr. pr. årsverk. På inntektssiden bidro husdyrprodukter, direkte tilskudd og planteprodukter med henh. 20 000, 10 000 og 7 000 kr. pr. årsverk. Ikke-varige kostnader reduserte vederlaget med 19 000 kr. mens kapitalkostnader og realrente reduserte det med henh. 3 000 og 6 000 kr. Redusert arbeidsforbruk økte vederlaget pr. årsverk med 6 000 kr.

3 Registrerte og budsjetterte tall for perioden 2014 – 2017

Tabell 3.1. Sammenligning av årene 2014-2017. Totalkalkylen, registrert regnskap. Mill. kroner ¹⁾

	2014	2015	Diff. 2015- 2014	2016	Diff. 2016- 2015	2017	Diff. 2017- 2016
Korn, erter og oljefrø	3 175	3 492	317	3 510	18	3 042	-468
Poteter	708	641	-67	742	101	700	-42
Hagebruksprodukter	4 336	4 683	347	5 045	362	4 910	-135
Andre planteprodukter	361	345	-16	334	-11	335	1
Sum planteprodukter	8 580	9 161	581	9 632	471	8 987	-645
Melk	8 689	9 382	693	9 430	48	9 049	-381
Kjøtt	11 173	11 716	543	12 340	624	12 743	403
Egg	1 028	1 042	14	1 045	3	1 111	66
Ull	119	129	10	143	14	147	4
Pelsdyr	333	376	43	301	-75	347	46
Andre husdyrprodukter	128	137	9	182	45	184	2
Sum husdyrprodukter	21 471	22 782	1 311	23 441	659	23 580	139
Sum pl.- og husdyrpr.	30 051	31 944	1 893	33 073	1 129	32 567	-506
Kjøreinntekter m.v.	516	523	7	539	16	543	4
Arbeidsinntekter ved invest.	188	197	9	210	13	216	6
Sum andre inntekter	704	720	16	749	29	759	10
Endringer i buskapsverdien	103	191	88	252	61	135	-117
Medlemsbonus	180	194	14	227	33	262	35
Sum produksjonsinntekter	31 037	33 048	2 011	34 302	1 254	33 724	-578
Direkte tilskudd	10 741	10 731	-10	10 465	-266	10 357	-108
Sum inntekter inkl. tilskudd	41 778	43 780	2 002	44 767	987	44 080	-687
Handelsgjødsel og kalk	1 718	1 802	84	1 876	74	1 645	-231
Innkjøpt kraftfôr	7 057	7 198	141	7 276	78	7 362	86
Annet innkjøpt fôr	574	617	43	570	-47	577	7
Såfrø og planter	931	940	9	1 032	92	1 012	-20
Energi og smøremidler	2 335	2 199	-136	2 239	40	2 435	196
Andre kostnader	5 009	5 157	148	5 289	132	5 373	84
Vedlikehold	2 087	2 243	156	2 257	14	2 258	1
Sum ikke-varige prod.midler	19 711	20 156	445	20 538	382	20 663	125
Leasing av maskiner	1 384	1 485	101	1 563	78	1 777	214
Kapitalslit	6 286	6 387	101	6 609	222	6 710	101
Sum kapitalkostnader	7 669	7 872	203	8 172	300	8 487	315
Sum kostnader	27 380	28 028	648	28 710	682	29 150	440
Vederlag til arbeid og kapital	14 398	15 752	1 354	16 057	305	14 930	-1 127
Realrente lånt kapital	1 119	834	-285	-222	-1 056	703	925
Vederlag til arb. og egenkap.	13 278	14 917	1 639	16 278	1 361	14 227	-2 051

¹⁾ Eksklusive virkning av jordbruksfradraget ved skatteligningen

3.1 Utviklingen fra år til år i følge beregningene i 2017

Kommentarene og forklaringene nedenfor er knyttet til de registrerte regnskapene. Kun endringer med beløp over 100 mill. kr. er omtalt.

3.1.1 Forklaring til de største endringene fra 2015 til 2016

Poteter

- Økning på 101 mill. kr.
- Økningen skyldes at totalavlingen i 2016 ble nær 18 prosent høyere enn i 2015. Prisene ble litt lavere enn året før.

Hagebruksprodukter

- Økning på 362 mill. kr.
- Økningen skyldes både større avlinger og noe høyere priser for grønnsaker og frukt. For bær var det en nedgang i avling men noe høyere priser.

Kjøtt

- Økning på 624 mill. kr
- Økningen skyldes særlig økt produksjon og høyere priser på storfe og kylling, men også gris bidrar med noe høyere produksjon. I tillegg kommer halvparten av tilskuddet til lam- og kjeslakt, 220,9 mill. kr. som ble overført fra produktstillegg for husdyr til utbetaling fra slakteriene dette året.

Direkte tilskudd

- Nedgang på 266 mill. kr
- Overføring av tilskuddet til lam- og kjeslakt utgjør 220,9 mill. kr. av nedgangen jf. ovenfor.

Andre kostnader

- Økning på 132 mill. kr
- Økningen er en sumvirkning av endringer på mange ulike poster. Eksempelvis gir høyere produksjon av hagebruksvekster en økning av produksjonsrelaterte kostnader som frakt og emballasje.

Kapitalslit

- Økning på 222 mill. kr
- Økningen skyldes prisjustering av kapitalgrunnlaget hvor høy prisstigning i 2016 på 3,6 prosent spiller en viktig rolle.

Realrente lånt kapital

- Nedgang på 1 056 mill. kr
- Nedgangen skyldes effekten av litt lavere rente og relativt sett sterk økning i prisstigningen, 3,6 prosent. Dette ga negativ realrente dette året.

3.1.2 Forklaring til de største endringene fra 2016 til 2017

Korn, erter og oljefrø

- Nedgang på 468 mill. kr.
- Det var gode kornavlinger i 2016. Nedgangen skyldes at normalårsavlinger i budsjettåret,- «gjennomsnittsavlinger», gir en nedgang i totalavlingen.

Hagebruksprodukter

- Nedgang på 135 mill. kr.
- Produksjonsnedgang for grønnsaker slår mest ut. Dette skyldes forutsetningen om «normal» produksjon i budsjettåret mens produksjonen var høy året før.

Melk

- Nedgang på 381 mill. kr.
- Nedgangen skyldes noe lavere produksjon og at prisen blir lavere pga. at forventet etterbetaling i 2017 er lavere enn de høye etterbetalingene i 2016.

Kjøtt

- Økning på 403 mill. kr
- Økningen skyldes høyere produksjon, både av tobeinte og firbeinte dyreslag. Samtidig får en helårseffekt av overføringen av tilskuddet til lam- og kjeslakt fra produksjonstillegg husdyr til utbetaling i slakterioppgjørene. Økningen er på 278 mill. kr. Kvalitetstilskuddet på storfe øker også vesentlig med nær 60 mill. kr.

Endringer i buskapsverdien

- Nedgang på 117 mill. kr
- Nedgangen skyldes at dyretallet øker mindre enn året før.

Direkte tilskudd

- Nedgang på 108 mill. kr
- Nedgangen skyldes helårseffekten av overføringen av tilskuddet til lam- og kjeslakt fra produksjonstillegg husdyr til utbetaling i slakterioppgjørene jf. ovenfor. Samtidig er det økning for enkelte andre ordninger.

Kunstgjødsel og kalk

- Nedgang på 231 mill. kr
- Nedgangen skyldes prisnedgang på i gjennomsnitt 12 prosent på handelsgjødsel.

Energi og smøremidler

- Økning på 196 mill. kr
- Økningen skyldes vesentligst økning i dieselpriisen på 21 prosent.

Leasing

- Økning på 214 mill. kr
- Økningen skyldes at lavere prisstigning gir lavere fradrag av «effekt av finansiering» og dermed høyere realrentekostnad.

Kapitalslit

- Økning på 101 mill. kr
- Økningen er virkning av investeringer og prisjustering av kapitalgrunnlaget.

Realrente lånt kapital

- Økning på 925 mill. kr
- Nominell rente er uendret. Økningen skyldes at lavere prisstigning gir lavere fradrag av «effekt av finansiering» og dermed høyere realrentekostnad.

4 Sammenligning med fjorårets beregninger

Tabell 4.1. Sammenligning mellom resultater som er beregnet for 2015 og 2016. Registrerte regnskaper. Mill. Kroner¹

	Året 2015			Året 2016		
	Utført 2016	Utført 2017	Differanse	Utført 2016	Utført 2017	Differanse
Korn, erter og oljefrø	3 486	3492	6	2840	3510	670
Poteter	647	641	-6	714	742	28
Hagebruksprodukter	4 484	4683	199	4516	5045	529
Andre frø til modning	345	345	0	341	334	-7
Sum planteprodukter	8 962	9161	199	8410	9632	1 222
Melk	9 382	9382	0	9046	9430	384
Kjøtt	11 715	11716	1	12261	12340	79
Egg	1 030	1042	12	1020	1045	25
Ull	129	129	0	134	143	9
Pelsdyr	376	376	0	417	301	-116
Andre husdyrproduksjoner	139	137	-2	132	182	50
Sum husdyrproduksjoner	22 772	22782	10	23008	23441	433
Sum pl.- og husdyrprodukter	31 733	31944	211	31418	33073	1 655
Kjøreinntekter m.v.	519	523	4	530	539	9
Arbeidsinntekter ved invest.	191	197	6	203	210	7
Sum andre inntekter	710	720	10	733	749	16
Endringer i buskapsverdien	169	191	22	112	252	140
Medlemsbonus	189	194	5	187	227	40
Sum produksjonsinntekter	32 801	33048	247	32451	34302	1 851
Direkte tilskudd	10 754	10731	-23	10566	10465	-101
Sum inntekter	43 556	43780	224	43017	44767	1 750
Handelsgjødsel og kalk	1 802	1802	0	1858	1876	18
Innkjøpt kraftfôr	7 203	7198	-5	7418	7276	-142
Annet innkjøpt fôr	591	617	26	624	570	-54
Såfrø og planter	955	940	-15	946	1032	86
Energi og smøremidler	2 151	2199	48	2016	2239	223
Andre kostnader	5 048	5157	109	5110	5289	179
Vedlikehold	2 050	2243	193	2053	2257	204
Sum ikke-varige prod.midler	19 801	20156	355	20024	20538	514
Leasing av maskiner	1 485	1485	0	1568	1563	-5
Kapitalslit	6 373	6387	14	6523	6609	86
Sum kapitalkostnader	7 858	7872	14	8091	8172	81
Sum kostnader	27659	28028	369	28115	28710	595
Vederlag til arbeid og kapital	15 897	15752	-145	14901	16057	1 156
Realrente lånt kapital	753	834	81	180	-222	-402
Vederlag til arb. og egenkap.	15 143	14917	-226	14721	16278	1 557

¹ Utført 2015 vil si etter jordbruksavtale i 2015

4.1 Året 2015

Nedenfor er det foretatt en nærmere sammenligning av fjorårets foreløpige regnskap for 2015 og årets reviderte regnskapstall for det samme året. Se også tabell 4.1. Formålet er stikkordsmessig å kommentere årsakene til forskjeller for 2015 fra fjorårets til årets beregning. Kun endringer med beløp over 100 mill. kr. er omtalt.

Vederlaget til arbeid og egenkapital er 226 mill. kr lavere enn beregnet i 2016.

Hagebruksprodukter

Inntektene er 199 mill. kroner høyere enn regnet med i fjor. Dette skyldes at produksjonen av grønnsaker og bær er høyere enn forutsatt. For bær skyldes det en oppjustering av ulike typer direkte salg av bær, dvs. bær som ikke oppnår distrikts- og kvalitetstilskudd.

Andre kostnader

Kostnadene er 109 mill. kr høyere enn regnet med i for. Dette skyldes vesentligst en gjennomgang av frakt og emballasjekostnader på blomster.

Vedlikehold

Økning på 193 mill. kr. Dette skyldes at vedlikeholdet til bygninger i Driftsgranskingene viser en økning i på 13 prosent pr. bruk.

4.2 Året 2016

I dette avsnittet er det foretatt en sammenligning av fjorårets budsjetterte tall for 2016 og årets foreløpige regnskapstall for det samme året, se tabell 4.1. Normalt vil en finne relativt store avvik når en sammenlikner budsjettet for et år med regnskapet for det samme. For planteproduksjonene budsjetteres det for eksempel med normalårsavlinger mens en i regnskapsåret benytter de faktiske avlingene. Av tabellen ser en at samlet vederlag til arbeid og egenkapital er 1 620 millioner kroner høyere enn beregnet i fjor.

Korn

Inntektene er 670 mill. kr høyere enn budsjettet. Dette skyldes gode værforhold som ga høyere avlinger enn normalårsavlingene som var lagt til grunn.

Hagebruksprodukter

Inntektene er 529 mill. kroner høyere enn prognosert. Dette skyldes at avlingene for grønnsaker, frukt og bær ble større enn de prognoserte normalårsavlingene. I tillegg skyldes det en oppjustering av ulike typer direkte salg av bær, dvs. bær som ikke oppnår distrikts- og kvalitetstilskudd.

Melk

Inntektene er beregnet 384 mill. kroner høyere. Dette skyldes vesentligst høyere melkepris pga. høye etterbetalinger pga. godt driftsresultat i TINE.

Kjøtt

Inntektene er 118 mill. kroner høyere enn prognosert. Mesteparten skyldes høyere pris på kylling enn prognosert.

Pelsdyr

Inntektene er 116 mill. kroner lavere enn prognosert. Nedgangen skyldes lavere priser enn prognosert.

Endringer i buskapsverdien

Inntektene er 140 mill. kroner høyere enn prognosert. Dette skyldes særlig større bestand av storfe og sau enn regnet med i fjor og noe høyere pris.

Direkte tilskudd

Inntektene er 101 mill. kroner lavere enn prognosert. Dette skyldes noe mindre utbetalinger på flere av postene.

Innkjøpt kraftfôr

Kostnadene er 142 mill. kr. lavere enn beregnet i fjor. Dette skyldes vesentligst lavere forbruk av kraftfôr til drøvtyggere og svin.

Energi og smøremidler

Kostnadene er 223 mill. kr. høyere enn beregnet i fjor. Dette skyldes høyere pris på el-kraft og diesel.

Andre kostnader

Kostnadene er 179 mill. kr. høyere enn beregnet i fjor. Mesteparten skyldes økte kostnader til frakt og emballasje på blomster etter en gjennomgang av disse kostnadene.

Vedlikehold

Økning på 204 mill. kr. Dette skyldes at vedlikeholdet til bygninger i Driftsgranskingene viser en økning i på 13 prosent pr. bruk. Driftsgranskingene benyttes til åregne fram vedlikeholdet i Totalkalkylen.

Realrente lånt kapital

Posten er 402 mill. kr. lavere enn i fjor. Dette skyldes at høyere fradrag for effekt av finansiering pga. høyere prisstigning enn regnet med.

5 Registrerte regnskaper - oversikt

I kapittel 5.1 følger et sett av tabeller som gjelder registrerte regnskaper

- Vedleggstabeller for 2015, 2016 og 2017 (tabell 5.1-
•
• tabell 5.29)
- Sammendragstabell for årene fra 2011 til 2017 i mill. kroner (tabell 5.31)
- Tabell som viser vederlag til arbeid og kapital og egenkapital, totalt og per årsverk (tabell 5.32 og tabell 5.33)

5.1 Tabeller som gjelder registrerte regnskaper

Tabell 5.1. Korn, erter og oljefrø. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr
Hvete. Salg, matkornkvalitet	147 783	300,32	443 822	224 000	308,86	691 846	157 687	307,53	484 935
Hvete. Salg, førkornkvalitet	324 703	267,17	867 509	63 000	278,14	175 228	154 432	276,81	427 483
Hvete. Salg, såkornkvalitet	18 956	346,60	65 701	17 812	357,20	63 624	15 144	360,30	54 564
Hvete. Salg og hjemmeforbruk	491 442	280,20	1 377 032	304 812	305,34	930 698	327 263	295,48	966 982
Rug. Salg, matkornkvalitet	36 598	277,91	101 710	12 000	280,79	33 695	19 808	279,47	55 357
Rug. Salg, førkornkvalitet	25 598	229,35	58 709	9 000	234,64	21 118	13 083	233,30	30 523
Rug. Salg og hjemmeforbruk	62 196	257,92	160 419	21 000	261,01	54 813	32 891	261,10	85 880
Bygg. Salg	479 813	256,89	1 232 592	598 000	263,65	1 576 627	482 851	262,31	1 266 566
Bygg. Salg, såkornkvalitet	26 453	308,00	81 475	24 857	318,00	79 045	27 032	321,50	86 908
Bygg. Salg og hjemmeforbruk	506 266	259,56	1 314 067	622 857	265,82	1 655 672	509 883	265,45	1 353 474
Havre. Salg	269 255	230,40	620 364	343 000	241,67	828 928	249 300	240,34	599 168
Havre. Salg, såkornkvalitet	14 132	290,00	40 983	13 280	304,00	40 371	12 334	310,50	38 297
Havre. Salg og hjemmeforbruk	283 387	233,37	661 347	356 280	243,99	869 299	261 634	243,65	637 465
Rughvete, salg	3 926	287,64	11 293						
Rughvete, salg/hjemmeforbruk	3 926	287,65	11 293						
Erter til modning. Salg	3 536	337,84	11 946	5 000	346,73	17 337	4 000	346,73	13 869
Erter til modning. Såvare	83	382,15	317	78	388,45	303	78	389,95	304
Sum erter til modning	3 619	338,85	12 263	5 078	347,38	17 640	4 078	347,55	14 173
Sum korn (u/korreksj./tilsk)	1 350 836	261,79	3 536 421	1 310 027	269,32	3 528 122	1 135 749	269,25	3 057 974
Korreksjon for vann/kvalitet			-98 333			-75 027			-72 997
Oljefrø	10 403	512,09	53 273	11 000	512,96	56 426	10 980	512,96	56 323
Sum korn, oljefrø (u/tilsk.)	1 361 239	256,48	3 491 361	1 321 027	265,67	3 509 521	1 146 729	265,22	3 041 300
Lokale tillegg			900			900			900
Korn, erter og oljefrø			3 492 261			3 510 421			3 042 200

Tabell 5.2. Poteter. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr
Salg. Matpoteter	54 949	508,00	279 141	74 043	484,00	358 368	63 206	491,00	310 341
Salg. Poteter til potetmel	29 744	69,00	20 523	43 659	58,00	25 322	43 335	69,00	29 901
Salg. Poteter til sprit	17 360	2,00	347						
Salg. Poteter til mos/flakes	15 059	246,00	37 045	15 647	244,00	38 179	15 949	249,00	39 713
Salg. Poteter til pommes fr.	44 413	246,00	109 256	50 997	244,00	124 433	48 797	249,00	121 505
Salg. Poteter til chips	46 191	246,00	113 630	50 717	244,00	123 749	48 640	249,00	121 114
Salg. Vakuump. pot. mm.	7 418	246,00	18 248	7 685	244,00	18 751	8 773	249,00	21 845
Sum poteter til mos/chips mv	113 081	246,00	278 179	125 046	244,00	305 112	122 159	249,00	304 177
Hjemmebruk. Matpoteter	181	487,00	881	169	462,00	781	162	468,00	758
Salg settepoteter	10 267	564,00	57 906	8 300	589,00	48 887	8 300	601,00	49 883
Sum poteter (uten tilskudd)	225 582	282,37	636 977	265 617	278,02	738 470	249 262	278,85	695 060
Distr.tilsk. for Nord-Norge			4 522			3 989			4 600
Poteter			641 499			742 459			699 660

Tabell 5.3. Hagebruksprodukter. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr
Blomkål	8 854	9,80	86 769	9 145	10,77	98 492	8 792	11,50	101 108
Sommerkål	2 220	6,03	13 387	2 307	6,69	15 434	2 641	6,82	18 012
Vinterkål	14 165	4,91	69 550	14 723	5,37	79 063	13 766	5,45	75 025
Sum hodekål	16 385	5,06	82 937	17 030	5,55	94 497	16 407	5,67	93 037
Gulrot	51 727	8,02	414 851	59 887	8,04	481 491	55 595	8,30	461 439
Purre	3 618	14,62	52 895	3 409	14,97	51 033	3 447	15,00	51 705
Løk	24 511	6,75	165 449	24 983	6,73	168 136	24 983	6,86	171 383
Salatagurk (slangeagurk)	15 154	19,32	292 775	15 382	19,77	304 102	15 442	20,16	311 311
Tomater	11 512	20,04	230 700	12 401	20,72	256 949	12 559	21,13	265 372
Sum hovedkulturene.Grønnsak.	131 761	10,07	1 326 376	142 237	10,23	1 454 700	137 225	10,61	1 455 355
Rosenkål	1 552	11,89	18 453	1 274	11,24	14 320	1 445	12,42	17 947
Kinakål	3 606	11,12	40 099	3 035	11,29	34 265	3 460	11,53	39 894
Rødkål, broccoli mv.	5 092	13,77	70 117	5 973	16,14	96 404	5 360	16,14	86 510
Bønner	721	4,28	3 086	995	4,43	4 408	812	4,52	3 670
Hageerter	3 792	2,91	11 035	3 724	3,02	11 246	3 770	3,08	11 612
Knollselleri	2 662	13,14	34 979	3 300	13,33	43 989	2 835	13,09	37 110
Stilkselleri	946	16,75	15 846	928	17,46	16 203	973	17,82	17 339
Agurker, friland	2 044	6,90	14 104	2 069	7,15	14 793	2 052	7,29	14 959
Rødbeter	2 522	2,91	7 339	3 515	4,84	17 013	3 013	4,10	12 353
Persillerot	198	29,61	5 863	225	29,56	6 651	154	30,16	4 645
Reddiker	96	59,47	5 709	102	61,50	6 273	116	62,73	7 277
Kruspersille	26	92,68	2 410	15	109,25	1 639	23	103,06	2 370
Kålrot til mat	12 454	5,04	62 768	11 407	6,41	73 119	13 287	6,57	87 296
Sum andre grønns. (u/salat)	35 711	8,17	291 808	36 562	9,31	340 323	37 300	9,20	342 982
Hodesalat/Rapidsalat	1 296	45,60	59 098	1 243	45,66	56 755	1 304	47,35	61 744
Issalat/Isbergsalat	7 867	15,58	122 568	8 391	15,40	129 221	7 688	15,56	119 625
Annen salat friland	5 486	37,69	206 767	6 386	38,23	244 137	5 416	38,62	209 166
Andre veksthusgrønnsaker			9 718			11 054			12 184
Urter i veksthus	1 887	59,97	113 163	2 199	60,59	133 237	1 642	61,80	101 476
Kjøkkenhager/uspes.vekster			224 141			299 339			244 515
Sum andre grønnsaker, m.v.			1 027 263			1 214 066			1 091 692
Sum grønnsaker			2 353 639			2 668 766			2 547 047
Epler	11 063	9,89	109 413	13 976	10,72	149 823	12 719	10,14	128 971
Pærer	185	15,45	2 858	231	15,51	3 583	230	15,10	3 473
Plommer	1 179	31,48	37 115	1 200	31,72	38 064	1 214	30,20	36 663
Surkirsebær	129	38,95	5 025	83	40,48	3 360	109	38,28	4 173
Søtkirsebær (moreller)	401	65,96	26 450	530	68,95	36 544	526	64,96	34 169
Sum frukt	12 957	13,96	180 861	16 020	14,44	231 374	14 798	14,02	207 449
Jordbær	11 179	38,93	435 198	6 962	44,04	306 606	7 596	44,16	335 439
Bringebær	3 191	58,91	187 982	3 850	63,24	243 474	3 494	66,69	233 015
Solbær	848	8,97	7 607	605	9,94	6 014	619	9,65	5 973

A Kvantumsenhet: Ant. potter Prisenhet: Kr/potte

Tabell 5.3. Hagebruksprodukter (forts) Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr
Andre bær	135	48,51	6 549	86	48,71	4 189	86	48,89	4 205
Bær i veksthus	87	26,50	2 306	87	26,50	2 306	87	26,50	2 306
Sum hagebær	15 440	41,43	639 642	11 590	48,54	562 589	11 882	48,89	580 938
Snittblomster	81 268	3,33	270 622	84 934	3,60	305 762	84 934	3,87	328 695
Blomstrende potteplanter	27 604	16,35	451 325	28 660	17,02	487 793	28 660	16,18	463 719
Dekorasjonsplanter	1 542	15,96	24 610	1 692	14,37	24 314	1 692	14,34	24 263
Utplantingsplanter	49 919	8,91	444 778	53 920	8,39	452 389	53 920	8,06	434 595
Sum blomster, store gartneri	160 333	7,43	1 191 335	169 206	7,51	1 270 258	169 206	7,39	1 251 272
Blomsterprod. i små gartneri	1 603	7,43	11 910	1 692	7,51	12 707	1 692	7,39	12 504
Sum blomster i gartnerier			1 203 245			1 282 965			1 263 776
Planteskoler	29 003	7,43	215 492	28 708	7,51	215 597	29 147	7,39	215 396
Sum blomster	190 939	7,43	1 418 737	199 606	7,51	1 498 562	200 045	7,39	1 479 172
Distr./kval.tilsk. fr/bær/gr			89 646			83 659			94 900
Hagebruksprodukter			4 682 525			5 044 950			4 909 506
A Kvantumsenhet: 1000 stykk Prisenhet: Kr/stykk									
B Kvantumsenhet: Kr/1000 stk Prisenhet: Kr/stykk									

Tabell 5.4. Andre planteprodukter

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr
Høy. Innenlandsk salg	87 525	291,00	254 698	87 159	291,00	253 633	86 218	291,00	250 894
Rundballer. Salg	43 762	41,50	18 161	43 580	40,00	17 432	43 109	40,00	17 244
Sum innenl. salg av stråfôr	131 287	207,83	272 859	130 739	207,33	271 065	129 327	207,33	268 138
Høy. Eksport				309	129,80	401	160	190,00	304
Halm. Eksport				60	66,70	40	30	56,00	17
Sum eksport av stråfôr				369	119,51	441	190	168,95	321
Stråfôr	131 287		272 859	131 108		271 506	129 517		268 459
Engfrø	2 457	29,28	71 941	2 050	30,52	62 566	2 108	31,73	66 887
Rotvekst- og grønnsaksfrø	1	177,00	177	1	98,00	98	1	93,00	93
Sum andre frø til modning	2 458		72 118	2 051		62 664	2 109		66 980
Sum andre planteprodukter			344 977			334 170			335 439
A Kvantumsenhet: Tonn Prisenhet: Kr/kg									

Tabell 5.5. Melk. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	1000 liter	Øre/liter	1000 kr	1000 liter	Øre/liter	1000 kr	1000 liter	Øre/liter	1000 kr
Kumelk. Meierileveranse	1 536 254	555,47	8 533 430	1 522 783	563,54	8 581 491	1 507 000	542,35	8 173 215
Kumelk. Hjemmeforbr.helmelk	1 507	555,47	8 371	1 402	563,54	7 901	1 334	542,35	7 235
Kumelk. Lokal foredling	1 861	555,47	10 337	1 990	563,54	11 214	2 000	542,35	10 847
Sum kumelk	1 539 622	555,47	8 552 138	1 526 175	563,54	8 600 606	1 510 334	542,35	8 191 297
Geitmelk. Meierileveranse	20 242	555,12	112 367	20 410	564,89	115 294	20 430	542,61	110 855
Geitmelk. Annet salg	926	555,12	5 140	997	564,89	5 632	1 000	542,61	5 426
Sum geitmelk	21 168	555,12	117 507	21 407	564,89	120 926	21 430	542,61	116 281
Produsenttjeneste, meierifin			148 295			143 158			141 255
Grunntilskudd melk			67 950			70 936			71 600
Sum ku/geitmelk m. gr.tilsk.			8 885 890			8 935 626			8 520 433
Distriktstilskudd			538 894			534 796			530 300
Salg av melkekvoter			-42 361			-40 252			-1 708
Ku- og geitmelk			9 382 423			9 430 170			9 049 025

Tabell 5.6. Kjøtt. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr
Storfe. Registrert salg	77 674	50,15	3 895 351	79 876	51,45	4 109 620	82 134	52,14	4 282 467
Storfe. Hjemmeforbruk	261	50,05	13 063	263	51,35	13 505	263	52,04	13 687
Sum storfe	77 935	50,15	3 908 414	80 139	51,45	4 123 125	82 397	52,14	4 296 154
Kalv. Registrert salg	1 676	55,54	93 085	1 484	57,61	85 493	1 386	58,30	80 804
Kalv. Hjemmeforbruk	61	55,44	3 382	54	57,51	3 106	54	58,20	3 143
Sum kalv	1 737	55,54	96 467	1 538	57,61	88 599	1 440	58,30	83 947
Sau/lam. Registrert salg	24 988	49,29	1 231 659	25 402	44,55	1 131 659	26 079	40,78	1 063 502
Sau/lam. Hj.forbr./dir. salg	686	49,19	33 744	703	44,45	31 248	704	40,68	28 639
Sum sau/lam	25 674	49,29	1 265 403	26 105	44,55	1 162 907	26 783	40,78	1 092 141
Geit/kje. Registrert salg	247	6,91	1 707	252	5,36	1 351	252	5,36	1 351
Sum geit/kje	247	6,91	1 707	252	5,36	1 351	252	5,36	1 351
Hest. Registrert salg	91	5,15	469	70	4,70	329	70	4,70	329
Sum hest	91	5,15	469	70	4,70	329	70	4,70	329
Sum kjøtt (u/gris,fjørfe,tam	105 684	49,89	5 272 460	108 104	49,73	5 376 311	110 942	49,34	5 473 922
Gris. Reg.salgs u. hode/labbe	134 334	27,75	3 727 769	137 385	27,59	3 790 452	136 915	26,50	3 628 248
Gris. Hjemmef. u. hode/labbe	354	27,65	9 788	349	27,49	9 594	349	26,40	9 214
Sum gris	134 688	27,75	3 737 557	137 734	27,59	3 800 046	137 264	26,50	3 637 462
Sum kjøtt (u/fjørfe,tamrein)	240 372	37,48	9 010 017	245 838	37,33	9 176 357	248 206	36,71	9 111 384
Hønseslakt. Registrert salg	571	1,32	754	1 007	1,33	1 339	1 007	1,30	1 309
Sum hønseslakt.	571	1,32	754	1 007	1,33	1 339	1 007	1,30	1 309
Kylling (fra 1982). Salg	80 325	19,68	1 580 796	86 305	20,41	1 761 485	92 200	20,64	1 903 008
Sum høns,kylling,broilersl.	80 896	19,55	1 581 550	87 312	20,19	1 762 824	93 207	20,43	1 904 317
Ender.	735	33,00	24 255	701	33,00	23 133	701	33,00	23 133
Kalkuner. Salg	10 920	24,99	272 891	10 303	25,24	260 048	10 204	25,20	257 141
Sum annet fjørfe	11 655	25,50	297 146	11 004	25,73	283 181	10 905	25,70	280 274
Sum fjørfeslakt	92 551	20,30	1 878 696	98 316	20,81	2 046 005	104 112	20,98	2 184 591
Grunntilskudd kjøtt			92 899			102 629			97 000
Sum kjøtt inkl. grunntilsk.	332 923	32,99	10 981 612	344 154	32,91	11 324 991	352 318	32,34	11 392 975
Distriktstilskudd kjøtt			565 153			601 244			597 500
Kvalitetstilskudd storfe			168 456			191 507			250 600

Tabell 5.6. Kjøtt (forts.) Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
		1000 kr			1000 kr			1000 kr	
Tilskudd lam- og kjeslakt					220 863				499 000
Tilskudd friføring av sau		316			1 100				2 500
Sum tilskudd		733 925			1 014 714				1 349 600
Kjøtt og fjørfeslakt		11 715 537			12 339 705				12 742 575

Tabell 5.7. Egg. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr
Egg. Registrert salg.	60 662	14,89	903 257	61 222	14,99	917 718	62 965	15,62	983 513
Egg. Direkte salg.	6 629	16,91	112 096	6 690	16,92	113 195	6 880	17,75	122 120
Egg. Sum salg	67 291	15,09	1 015 353	67 912	15,18	1 030 913	69 845	15,83	1 105 633
Egg. Hjemmeforbruk, mat	102	14,79	1 509	102	14,89	1 519	102	15,52	1 583
Egg. Salg og hjemmeforbruk	67 393	15,09	1 016 862	68 014	15,18	1 032 432	69 947	15,83	1 107 216
Distriktstilskudd. Egg			8 806			7 178			3 925
Godtgjør. førtidsslakt, høner			16 500			5 675			
Egg			1 042 168			1 045 285			1 111 141

Tabell 5.8. Ull. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr
Ull	4 054	31,86	129 160	3 889	36,80	143 115	3 500	42,02	147 070

Tabell 5.9. Pelsdyr. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Antall skinn	Kr/skinn	1000 kr	Antall skinn	Kr/skinn	1000 kr	Antall skinn	Kr/skinn	1000 kr
Reveskinn. Eksport	110 510	777,64	85 937	149 704	651,31	97 504	145 000	959,77	139 167
Reveskinn. Innenl. salg m.v.	2 000	777,64	1 555	2 000	651,31	1 303	2 000	959,77	1 920
Sum reveskinn	112 510	777,64	87 492	151 704	651,31	98 807	147 000	959,78	141 087
Minkskinn. Eksport	810 000	351,46	284 683	790 000	253,01	199 878	710 000	286,08	203 117
Minkskinn. Innenl. salg m.v.	10 000	351,46	3 515	10 000	253,01	2 530	10 000	286,08	2 861
Sum minkskinn	820 000	351,46	288 198	800 000	253,01	202 408	720 000	286,08	205 978
Pelsdyr			375 690			301 215			347 065

Tabell 5.10. Andre husdyrproduksjoner. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Antall dyr	Kr/dyr	1000 kr	Antall dyr	Kr/dyr	1000 kr	Antall dyr	Kr/dyr	1000 kr
Innenlandsk salg. Hester	950	15 000,00	14 250	1 050	16 000,00	16 800	1 050	16 000,00	16 800
Eksport. Hester	9	35 000,00	315	13	45 000,00	585	13	50 000,00	650
Eksport. Rev og mink	2 589	973,00	2 519	1 724	374,00	645	4	2 000,00	8
Eksport. Andre dyr			24 765			15 549			16 536
Eksport. Embryo storfe									150
Sum eksport. Husdyr			27 599			16 779			17 344
Import. Rev og mink	-5 392	750,00	-4 044	-1 857	784,00	-1 456	-12 000	650,00	-7 800
Import. Andre dyr			-25 675			-28 068			-27 640
Import. Embryo storfe	-70	8 000,00	-560	-60	8 000,00	-480	-100	8 000,00	-800
Import. Embryo småfe	-250	7 000,00	-1 750	-286	8 000,00	-2 288	-50	6 500,00	-325
Sum import. Husdyr			-32 029			-32 292			-36 565
Kaninkjøtt	40	105,00	4 200	38	110,00	4 180	40	115,00	4 600
Sum kaniner			4 200			4 180			4 600
Oppdrettshjort	131	115,00	15 065	146	118,00	17 228	160	120,00	19 200
Sum hjort			15 065			17 228			19 200
Salg til Honningcentralen	329	54,30	17 865	407	77,69	31 620	440	68,00	29 920
Honning. Direkte salg	611	148,00	90 428	733	174,00	127 542	760	174,00	132 240
Sum birøkt			108 293			159 162			162 160
Andre husdyrproduksjoner			137 378			181 857			183 539

A Kvantumsenhet: Antall stykk Prisenhet: Kr/stykk

B Kvantumsenhet: Tonn Prisenhet: Kr/kg

Tabell 5.11. Kjøreinntekter m.v. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015	Foreløpig regnskap 2016	Budsjett 2017
	1000 kr	1000 kr	1000 kr
Kjøring v/invest. driftsbygn	40 215	42 292	43 375
Kjøring v/invest. grøfter	18 785	22 466	23 609
Kjøring v/invest. nydyrking	12 605	12 937	13 236
Sum kjøreinnt. v/investering	71 605	77 695	80 220
Kjøring i skogen	31 239	32 383	33 030
Kjøring på bierverv m.v.	298 060	302 926	302 828
Innt. hester i full pensjon	121 972	125 949	127 021
Kjøreinntekter m.v.	522 876	538 953	543 099

Tabell 5.12. Arbeidsinntekter ved invest. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015	Foreløpig regnskap 2016	Budsjett 2017
	1000 kr	1000 kr	1000 kr
Invest.arb. driftsbygninger	160 927	169 250	173 518
Invest.arb. grøfter	23 466	28 064	29 507
Invest.arb. nydyrking	12 635	12 953	13 212
Arbeidsinnt. v/investeringer	197 028	210 267	216 237

Tabell 5.13. Endringer i buskapsverdien. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Antall dyr	Kr/dyr	1000 kr	Antall dyr	Kr/dyr	1000 kr	Antall dyr	Kr/dyr	1000 kr
Hester	-1 200	9 270,00	-11 124	-1 800	9 890,00	-17 802	-1 600	9 890,00	-15 824
Storfe under 1 år	4 900	4 030,00	19 747	3 400	4 180,00	14 212	1 900	4 250,00	8 075
Okser over 1 år	4 200	17 110,00	71 862	5 800	18 020,00	104 516	2 400	18 870,00	45 288
Kviger			58 422			88 156			78 076
Kyr			71 994			35 625			30 521
Sum storfe			222 025			242 509			161 960
Sauer	37 900	740,00	28 046	33 100	670,00	22 177	23 700	620,00	14 694
Geiter	2 100	220,00	462	1 000	190,00	190	400	190,00	76
Slaktesvin	4 900	1 540,00	7 546	-18 300	1 510,00	-27 633	-4 100	1 450,00	-5 945
Avlssvin over 6 mnd.	-1 200	2 350,00	-2 820	-3 600	2 430,00	-8 748	-400	2 340,00	-936
Sum svin	3 700		4 726	-21 900		-36 381	-4 500		-6 881
Kyllinger	-1 630 300	25,15	-41 002	339 400	28,02	9 510	688 500	28,00	19 278
Ender, kalkuner og gjess	1 500	220,00	330	-3 600	220,00	-792	1 900	220,00	418
Sum fjørfe	-1 628 800		-40 672	335 800		8 718	690 400		19 696
Rev	-5 000	910,00	-4 550	-5 000	850,00	-4 250			
Mink	-20 000	390,00	-7 800	-5 000	370,00	-1 850			
Lager, revskinn				60 000	651,00	39 060	-40 000	960,00	-38 400
Sum pelsdyr	-25 000		-12 350	50 000		32 960	-40 000		-38 400
Kaniner	-100	200,00	-20	100	220,00	22			
Endringer i buskapsverdi			191 093			252 393			135 321

Tabell 5.14 Medlemsbonus. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015		Foreløpig regnskap 2016		Budsjett 2017	
		1000 kr		1000 kr		1000 kr
Medlemsbonus		193 700		226 800		261 900

Tabell 5.15 Direkte tilskudd. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015	Foreløpig regnskap 2016	Budsjett 2017
	1000 kr	1000 kr	1000 kr
BU-invest. tradisj. jordbruk	353 609	429 211	404 544
BU-invest. Grøfting	25 352	32 490	35 000
Tekniske miljøinvest.	28 103	33 658	30 000
Tilsk. til sær. kult.l.tilt.	51 799	50 363	55 000
Utvikl.prog. for geiteholdet	7 280	3 039	
Organisert beitebruk	8 756	8 244	10 000
Rentestøtte	58 747	36 528	30 000
Tilskudd til verdensarven	4 994	4 986	5 000
Utvalgte kulturlandskap	12 717	11 549	24 000
Sum utbet. Landbr.utb.fond	551 357	610 068	593 544
Sum fondsutbetalinger	551 357	610 068	593 544
Areal kult.landsk.tillegg	3 129 352	3 121 827	3 025 900
Produksjonstillegg husdyr	2 601 937	2 365 385	2 182 010
Driftstilskudd i melkeprod.	1 349 078	1 316 996	1 373 400
Tilskudd til økolog. jordb.	105 411	99 449	107 200
Beitetilskudd	790 484	802 637	854 500
Regionale miljøprogram	427 693	423 205	422 400
Sum dir. tilsk. (underpost)	8 403 955	8 129 499	7 965 410
Fremme av norsk engfrøavl	4 899	7 661	6 645
Inseminering m.v.	71 154	66 371	69 100
Sum utviklingstiltak	76 053	74 032	75 745
Utbet.avløserordn.i jordbr.	1 174 809	1 143 954	1 167 019
Adm.tilsk. avl.lag/l.vikar	9 541	9 500	9 500
Refusj. utgifter under sykd.	164 858	142 761	158 400
Sjukelønnsordning	88 000	88 000	73 000
Landbruksvikar avløserlag	51 108	50 907	53 500
Tidligpensjonsordning	82 287	77 399	80 535
Sum velferdsordninger	1 570 603	1 512 521	1 541 954
Sum utbet. jordbruksavt.	10 601 968	10 326 120	10 176 653
Erst. tilt. pl./dyresykdom	45 186	81 919	83 000
Driftsplanlag m.v.	556	597	597
Tilsk. avløs. rep./HV-øvelse	1 180	1 122	1 122
Erstatn. rovdyrsk. på husdyr	51 147	44 898	53 493
Tilskudd til erstatning m.m.	31 169	10 550	41 788
Sum andre ordninger	129 238	139 086	180 000
Sum direkte tilskudd	10 731 206	10 465 206	10 356 653

Tabell 5.16 Handelsgjødning og kalk. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr
Kalksalpeter (kalsiumnitrat)	14 760	312,82	46 172	12 918	325,48	42 046	12 634	299,36	37 821
Kalkammonsalpeter. 26-28% N	16 340	290,14	47 409	7 933	283,46	22 487	25 000	232,85	58 213
Urea	294	288,22	847	258	291,67	753	700	283,52	1 985
Ammoniumnitrat m.m.	61 525	253,76	156 126	72 357	271,51	196 456	57 775	272,24	157 287
Sum nitrogen-gjødsel	92 919	269,65	250 554	93 466	280,04	261 742	96 109	265,64	255 306
OPTI P-20	236	608,27	1 436	309	529,35	1 636	200	424,42	849
Sum fosforgjødsel	236	608,47	1 436	309	529,45	1 636	200	424,50	849
Sum fosforgjødsel			1 436			1 636			849
Kalisuperfosfat PK 11-21	276	566,06	1 562	196	445,35	873	300	393,29	1 180
Kaliumsulfat 41%	199	504,42	1 004	177	534,51	946	500	500,44	2 502
Kaliumgjødning 49%(kaliumkl.)	27	549,47	148	129	579,86	748	130	559,36	727
Kaliummagnesium 22-25%	665	592,79	3 942	827	665,19	5 501	700	560,73	3 925
Sum PK-gjødsel og kaliumgj.	1 167	570,35	6 656	1 329	607,07	8 068	1 630	511,29	8 334
NK-gjødsel 22-12	370	398,62	1 475	5 240	412,40	21 610	4 750	353,45	16 789
NPK-gjødsel 12-4-18	20 920	497,74	104 127	21 401	532,53	113 967	19 840	485,42	96 307
NPK-gjødsel 21-3-10	4 587	396,82	18 202	2 130	439,36	9 358	2 000	361,59	7 232
NPK-gjødsel 22-2-12	31 193	400,85	125 037	31 219	427,19	133 364	27 000	364,19	98 331
NPK-gjødsel 22-3-10	115 850	382,23	442 813	111 350	390,68	435 022	110 195	335,24	369 418
NPK-gjødsel 18-3-15	33 249	438,13	145 674	33 923	450,69	152 888	31 000	384,48	119 189
NPK-gjødsel 27-3-5	8 454	344,61	29 133	8 206	359,74	29 520	8 900	323,06	28 752
NPK-gjødsel 20-4-11	17 746	389,90	69 192	19 867	396,20	78 713	25 000	343,09	85 773
NPK-gjødsel 8-5-19	1 128	513,07	5 787	1 041	531,33	5 531	1 000	485,09	4 851
NPK-gjødsel 24-4-6	22 978	315,58	72 514	17 619	338,21	59 589	20 000	287,92	57 584
Fullgjødning 25-2-6	105 331	364,71	384 153	107 294	365,25	391 891	109 000	328,06	357 585
NP 12-23	1 134	649,54	7 366	1 360	691,99	9 411	850	711,30	6 046
Sum NPK-gjødsel	362 940	387,25	1 405 473	360 650	399,52	1 440 864	359 535	347,08	1 247 857
Sum handelsgjødsel	457 262	363,93	1 664 119	455 754	375,71	1 712 310	457 474	330,59	1 512 346
Mikronæringsstoff	1 329	353,92	4 704	1 584	305,53	4 840	1 500	338,44	5 077
Gjødsel til veksthus	3 511	766,53	26 913	3 092	882,42	27 284	3 700	712,77	26 372
Sum mikronæringsstoff m.v.			31 617			32 124			31 449
Kalk	174 830	606,27	105 994	213 804	614,66	131 417	189 540	621,17	117 737
Sum hand.gj./kalk (u/tilsk.)			1 801 730			1 875 851			1 661 532
Andre rabatter							-462 674	3,60	-16 656
Handelsgjødsel og kalk			1 801 730			1 875 851			1 644 876

A Kvantumshet: Tonn

Prisenhet: Kr/tonn

Tabell 5.17 Innkjøpt kraftfôr. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr
Drøvtyggerfôr	992 537	359,64	3 569 547	983 525	360,18	3 542 423	977 322	362,50	3 542 749
Økologisk drøvtyggerfôr	21 839	519,52	113 458	21 897	533,99	116 927	22 000	534,50	117 591
Sum kraftfôr til drøvtyggere	1 014 376	363,08	3 683 005	1 005 422	363,96	3 659 350	999 322	366,28	3 660 340
Svinefôr	500 212	366,87	1 835 120	491 236	372,60	1 830 346	489 419	375,48	1 837 651
Økologisk svinefôr	1 715	558,72	9 582	1 983	557,49	11 055	2 000	558,79	11 176
Sum kraftfôr til svin	501 927	367,52	1 844 702	493 219	373,34	1 841 401	491 419	376,22	1 848 827
Fjørfefôr u. koksidiostatika	411 209	384,69	1 581 862	434 988	387,59	1 685 976	454 123	387,94	1 761 725
Økologisk fjørfefôr	11 082	559,93	62 051	12 035	564,41	67 927	13 000	562,15	73 080
Sum kraftfôr til fjørfe	422 291	389,28	1 643 913	447 023	392,35	1 753 903	467 123	392,79	1 834 805
Hestepellets (hestefôr)	5 733	569,83	32 668	4 988	592,54	29 555	4 432	595,54	26 394
Kaninfôr	198	641,41	1 281	186	651,90	1 212	200	656,90	1 313
Sum kraftfôr, andre husdyr	5 931	572,40	33 949	5 174	594,65	30 767	4 632	598,16	27 707
Sum kraftfôrbl. ukorr.	1 944 525	370,56	7 205 569	1 950 838	373,45	7 285 421	1 962 496	375,63	7 371 679
Grøpp av salgskorn	1 700	291,83	4 961	1 467	284,09	4 168	1 463	287,09	4 200
Sum innkjøpt kraftfôr ukorr.	1 946 225	370,49	7 210 530	1 952 305	373,38	7 289 589	1 963 959	375,56	7 375 879
Sum innkjøpt kraftfôr korr.	1 946 225	370,49	7 210 530	1 952 305	373,38	7 289 589	1 963 959	375,56	7 375 879
Rabatter og bonus			-12 960			-13 584			-13 665
Innkjøpt kraftfôr			7 197 570			7 276 005			7 362 214

Tabell 5.18 Annet innkjøpt fôr. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr
Tilskuddsfôr	12 333	830,04	102 369	13 190	856,46	112 967	12 544	873,59	109 583
Høy, importert	12 433	285,61	35 510	10 963	276,22	30 282	14 827	276,22	40 955
Melkeerstatninger	5 573	3 221,45	179 531	5 000	3 211,87	160 594	4 938	3 318,19	163 852
Pelsdyrfôr	60 000	310,00	186 000	47 100	325,00	153 075	42 000	325,00	136 500
Salt	2 000	304,00	6 080	2 000	313,87	6 277	2 000	324,00	6 480
Organisk våtfôr .....A	23 968	291,15	69 783	24 419	295,80	72 231	26 839	298,08	80 002
Myse .....B	348 631	10,90	38 001	310 785	10,98	34 124	362 675	11,05	40 076
Annet innkjøpt fôr			617 274			569 550			577 448

A Kvantumsenhet: 1000 FEm   Prisenhet: Kr/100 FEm

B Kvantumsenhet: 1000 liter   Prisenhet: Øre/liter

Tabell 5.19 Såfrø og planter. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr
Innkjøpt såkorn. Hvete	14 846	5,80	86 107	13 570	6,18	83 863	13 910	6,46	89 859
Innkjøpt såkorn. Rug	1 056	12,22	12 904	706	12,59	8 889	898	13,03	11 701
Innkjøpt såkorn. Bygg	21 569	5,37	115 826	25 981	5,54	143 935	24 388	5,87	143 158
Innkj. såkorn. Havre/bl.korn	11 962	5,37	64 236	15 145	5,60	84 812	13 584	5,95	80 825
Innkjøpt såkorn. Rughvete	134	7,07	947	241	6,96	1 677	136	7,21	981
Sum innkjøpt såkorn	49 567	5,65	280 020	55 643	5,81	323 176	52 916	6,17	326 524
Oljefrø til modning	38	86,92	3 303	50	93,21	4 661	50	83,08	4 154
Erter	279	7,31	2 039	382	7,72	2 949	382	8,44	3 224
Engfrø	3 105	41,82	129 851	2 986	42,84	127 920	3 005	41,48	124 647
Sum engfrø	3 105	41,82	129 851	2 986	42,84	127 920	3 005	41,48	124 647
Imp. frø. Fôrnepe/kålrot				1	314,05	314	1	328,38	328
Imp. frø. Andre rotv.							1	113,50	114
Sum importert rotvekstfrø				1	314,00	314	2	221,00	442
Importert grønnsakfrø	64	986,96	63 165	79	956,58	75 570	73	1 079,71	78 819
Sum rotvekst- og grønnsakfrø	64		63 165	80		75 884	75		79 261
Annet frø,imp. (prydplanter)			24 000			25 000			25 000
Kjøp settepoteter			54 432			73 204			67 238
Blomsterløk m.v.			132 029			127 999			128 991
Planteartikler			251 012			270 956			252 998
Sum planter			383 041			398 955			381 989
Sum såfrø/planter (u.tilsk)			939 851			1 031 749			1 012 037
Såfrø og planter			939 851			1 031 749			1 012 037

Tabell 5.20 Energi og smøremidler. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	1000 liter	Øre/liter	1000 kr	1000 liter	Øre/liter	1000 kr	1000 liter	Øre/liter	1000 kr
Fyringsolje. Veksthus	13 732	742,99	102 027	14 150	706,46	99 964	14 673	853,30	125 205
Gass i veksthus .....A	239 018	264,92	63 321	246 295	300,93	74 118	255 391	291,69	74 495
Fyringsolje. Korntørker	7 719	785,40	60 625	6 026	734,35	44 252	5 819	890,77	51 834
Bensin	3 359	1 116,80	37 513	3 298	1 084,00	35 750	3 237	1 192,80	38 611
Diesel (brenselolje)	125 040	771,96	965 259	124 054	722,03	895 707	123 478	875,66	1 081 247
Smøremidler (olje,fett m.v.)	4 376	4 356,51	190 641	4 342	4 665,32	202 568	4 322	4 692,99	202 831
Elektrisk lys og kraft			779 980			886 456			860 645
Sum energi og smøremidler			2 199 366			2 238 815			2 434 868

A Kvantumsenhet: 1000 kWh   Prisenhet: Kr/1000 kWh

Tabell 5.20. Andre kostnader. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr
Rensing av såkorn	10 664	76,12	8 117	10 700	77,09	8 249	10 370	78,79	8 171
Ensileringsmidler	13 293	762,56	101 367	11 983	764,88	91 656	12 004	766,74	92 039
Halmbeh.middel. Ammoniakk .....A	485	18,00	8 730	368	18,00	6 624	750	18,36	13 770
Plantevernmidler			337 099			374 343			372 112
Frakt. Korn og oljefrø	537 560	11,42	61 389	521 052	11,84	61 693	451 924	11,96	54 050
Frakt. Handelsgjødsel	457 262	21,11	96 528	455 754	21,02	95 799	457 474	21,44	98 082
Frakt. Poteter	54 949	21,00	11 539	74 043	22,00	16 289	63 206	23,00	14 537
Frakt. Grønnsaker	176 971	44,53	78 805	192 589	45,64	87 898	183 629	46,55	85 479
Frakt. Bær	9 011	53,10	4 785	6 869	54,43	3 739	7 060	55,51	3 919
Frakt. Blomster	165 982	6,15	102 079	172 230	6,31	108 677	188 470	6,43	121 186
Frakt. Frukt	10 080	50,59	5 099	12 536	51,85	6 500	11 563	52,89	6 116
Sum frakt. Hagebruksprod.			190 768			206 814			216 700
Fiberduk	9 317	0,82	7 640	9 265	0,85	7 875	9 321	0,88	8 202
Fiberduk inkl. inv.avgift	9 317	0,82	7 640	9 265	0,85	7 875	9 321	0,88	8 202
Plastfolie i hagebruket	7 071	1 228,78	8 689	6 949	1 269,76	8 824	6 881	1 269,88	8 738
Plastfolie i jordbruket	85 288	4 757,40	405 749	79 948	5 173,38	413 601	74 623	4 930,88	367 957
Plastfolie inkl. inv.avgift	92 359	4 487,25	414 438	86 897	4 861,22	422 425	81 504	4 621,80	376 695
Embal./sortering. Grønnsaker	17 196	17,54	301 680	18 400	17,39	319 956	17 806	18,75	338 844
Emballasje. Frukt og bær	27 806	1,59	44 235	27 084	1,81	49 019	26 168	1,86	48 631
Emballasje. Blomster	21 281	2,00	42 562	22 680	2,05	46 495	22 691	2,09	47 425
Sum emballasje. Hagebrukspr.			388 477			415 470			434 900
Torv- og plastpotter	11 766	691,06	8 131	11 429	694,95	7 943	11 053	700,74	7 745
Dyrkingstorv	76	611,55	46 478	76	634,88	48 251	76	640,11	48 648
Avrenspotet	6 944	0,32	2 222	6 647	0,32	2 127	9 159	0,32	2 931
Sum andre kostn. v/pl.prod.			1 682 923			1 765 558			1 748 582

A Kvantumsenhet: Tonn   Prisenhet: Kr/kg
B Kvantumsenhet: Kv.indeks   Prisenhet: Pr.ind.frakt
C Kvantumsenhet: 1000 m2   Prisenhet: Kr/m2
D Kvantumsenhet: Daa   Prisenhet: Kr/daa
E Kvantumsenhet: Antall kart.   Prisenhet: Kr/kartong
F Kvantumsenhet: 1000 m3   Prisenhet: Kr/m3

Tabell 5.20. Andre kostnader (forts.). Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015		Foreløpig regnskap 2016		Budsjett 2017	
	1000 kr		1000 kr		1000 kr	
Andre kostnader	5 157 375		5 289 231		5 373 410	

Tabell 5.21 Vedlikehold. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Kv.indeks	Pr.ind. vdl.	1000 kr	Kv.indeks	Pr.ind. vdl.	1000 kr	Kv.indeks	Pr.ind. vdl.	1000 kr
Vedlikehold. Bygninger	81 779	2 119,35	1 733 183	80 233	2 179,27	1 748 494	78 748	2 225,04	1 752 174
Vedlikehold. Mask. og redsk.	79 134	509,90	403 504	77 667	519,90	403 791	76 454	530,30	405 436
Vedlikehold. Biler	14 237	744,22	105 955	13 774	760,93	104 810	12 620	793,58	100 150
Sum vedlikehold			2 242 642			2 257 095			2 257 760

Tabell 5.22 Leasing av maskiner. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Kvantum	Pr.ind. kts.	1000 kr	Kvantum	Pr.ind. kts.	1000 kr	Kvantum	Pr.ind. kts.	1000 kr
Leasing, kapitalslitdel	36 807	385,90	1 420 382	39 379	399,70	1 573 979	42 002	407,70	1 712 422
Leasing, rentedel	3 988	3,75	149 550	4 329	3,32	143 723	4 814	3,35	161 269
Leasing, effekt finansiering			-84 475			-154 825			-96 288
Sum leasing av maskiner			1 485 457			1 562 877			1 777 403

A Kvantumsenhet: Mill. kr   Prisenhet: Rentepros.

Tabell 5.23 Kapitalslit. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Kvantum	Pr.ind. kts.	1000 kr	Kvantum	Pr.ind. kts.	1000 kr	Kvantum	Pr.ind. kts.	1000 kr
Kapitalslit. Ma./t.u. dr.b.	27 187	386,20	1 049 962	28 651	400,10	1 146 327	29 988	408,10	1 223 810
Kapitalslit. Driftsbygninger	58 358	386,20	2 253 786	58 200	400,10	2 328 582	58 070	408,10	2 369 837
Kapitalslit. Sum driftsb.	85 545	386,20	3 303 748	86 851	400,10	3 474 909	88 058	408,10	3 593 647
Kapitalslit. Maskiner/redsk.	69 837	386,20	2 697 105	68 488	400,10	2 740 205	66 707	408,10	2 722 313
Kapitalslit. Biler	3 213	386,19	124 083	3 068	400,09	122 748	2 875	408,09	117 326
Kapitalslit. Grøfter	6 167	386,19	238 163	6 135	400,09	245 455	6 104	408,09	249 098
Kapitalslit. Hydrotekn. anl.	612	386,19	23 635	646	400,09	25 846	677	408,09	27 628
Kapitalslit. Delsum	165 374	386,20	6 386 734	165 188	400,10	6 609 163	164 421	408,10	6 710 012
Kapitalslit			6 386 734			6 609 163			6 710 012

Tabell 5.24 Realrente. Lånt kapital. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Mill. kr	Rentepros.	1000 kr	Mill. kr	Rentepros.	1000 kr	Mill. kr	Rentepros.	1000 kr
Nedbetalingslån statsbanker	4 574	3,43	156 888	4 407	2,83	124 718	4 218	2,83	119 369
Nedb.lån andr. lång. f. 1997	51 384	3,64	1 870 378	53 003	3,24	1 717 297	54 220	3,24	1 756 728
Sum nedbetalingslån	55 958	3,62	2 027 266	57 410	3,21	1 842 015	58 438	3,21	1 876 097
Sum rentebærende utlån	55 958	3,62	2 027 266	57 410	3,21	1 842 015	58 438	3,21	1 876 097
Investeringslån LUF	368			288			215		
Rentekostnader lånt kapital	56 326	3,60	2 027 266	57 698	3,19	1 842 015	58 653	3,20	1 876 097
Effekt av finansiering			-1 193 162			-2 063 562			-1 173 068
Realrente lånt kapital			834 104			-221 547			703 029

Tabell 5.25 Bruttoinvest. Løpende priser. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	1000 kr			1000 kr			1000 kr		
Mask. og tekn. utst. dr.byg.			1 645 089			1 729 844			1 774 181
Driftsbygninger			2 377 920			2 500 430			2 564 517
Sum driftsbygninger			4 023 009			4 230 274			4 338 698
Maskiner og redskaper			2 249 661			2 375 551			2 185 862
Biler			51 800			85 100			66 200
Grøfter	39 752	4 670,00	185 642	46 890	4 796,00	224 884	49 400	4 897,00	241 912
Hydrotekniske anlegg	10 553	4 670,00	49 285	11 685	4 796,00	56 046	10 885	4 897,00	53 304
Sum avskrivb. bruttoinvest.			6 559 397			6 971 855			6 885 976
Fulldyrking u. grøftkostn. ....A	18 000	7 005,00	126 090	18 000	7 188,00	129 384	18 000	7 353,00	132 354
Sum br.invest.uavskr.jordkap	18 000	7 005,00	126 090	18 000	7 188,00	129 384	18 000	7 353,00	132 354
Sum bruttoinvesteringer			6 685 487			7 101 239			7 018 330

A Kvantumsenhet: Daa

Prisenhet: Kr/daa

Tabell 5.26b Bruttoinvest. Faste priser. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	1000 kr	Indeks	1000 kr	1000 kr	Indeks	1000 kr	1000 kr	Indeks	1000 kr
Teknisk inst. bygninger	1 645 089	2 119,30	1 645 089	1 729 844	2 179,30	1 682 218	1 774 181	2 225,00	1 689 897
Driftsbygninger	2 377 920	2 119,30	2 377 920	2 500 430	2 179,30	2 431 589	2 564 517	2 225,00	2 442 688
Sum driftsbygninger	4 023 009		4 023 009	4 230 274		4 113 807	4 338 698		4 132 585
Maskiner og redskaper	2 249 661	528,00	2 249 661	2 375 551	551,80	2 273 090	2 185 862	562,80	2 050 702
Biler	51 800	744,22	51 800	85 100	760,90	83 234	66 200	793,60	62 081
Grøfter	185 642	458,30	185 642	224 884	470,70	218 960	241 912	480,50	230 735
Hydrotekniske anlegg	49 285	458,30	49 285	56 046	470,70	54 570	53 304	480,50	50 841
Sum avskrivbare bruttoinv.	6 559 397		6 559 397	6 971 855		6 743 661	6 885 976		6 526 944
Fulldyrking	126 090	100,00	126 090	129 384	102,61	126 093	132 354	104,97	126 087
Sum br.inv.i uavskr.jordkap.	126 090		126 090	129 384		126 093	132 354		126 087
Sum bruttoinvesteringer			6 685 487			6 869 754			6 653 031

Tabell 5.27 Bokført kap etter hist. kost. 1000 kr. Registrerte regnskaper.

	Revidert regnskap 2015	Foreløpig regnskap 2016	Budsjett 2017
	Mill. kr	Mill. kr	Mill. kr
Driftsbygninger	49 675	52 601	55 720
Jord	30 509	32 659	35 001
Grøfter og vannanlegg	1 162	1 255	1 357
Maskiner og redskaper	19 035	20 473	22 028
Biler	596	637	682
Husdyr	10 646	11 084	11 494
Varer i arbeid	10 078	10 269	10 331
Sum bokført kapital	121 701	128 978	136 613
Herav lånt kapital	-56 326	-57 698	-58 653
Egenkapital	65 375	71 280	77 960

Tabell 5.28b Bokført kap etter prisjustert saldo. 1000 kr. Registrerte regnskaper.

	Revidert regnskap 2015	Foreløpig regnskap 2016	Budsjett 2017
	Mill. kr	Mill. kr	Mill. kr
Teknisk inst. bygninger	8 919	9 790	10 523
Driftsbygninger	54 356	56 038	57 003
Sum driftsbygninger	63 275	65 828	67 526
Maskiner og redskaper	24 870	25 127	25 159
Biler	879	836	814
Grøfter	3 755	3 825	3 880
Hydrotekniske anlegg	341	380	408
Sum avskrivbar kapital	93 120	95 996	97 787
Jord	30 509	32 659	35 001
Husdyr	10 646	11 084	11 494
Varer i arbeid	10 078	10 269	10 331
Sum ikke-avskrivbar kapital	51 233	54 012	56 826
Sum kapital	144 353	150 008	154 613
Lånt kapital	-56 326	-57 698	-58 653
Egenkapital	88 027	92 310	95 960

Tabell 5.29 Arbeidsforbruk, timeverk

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Ant. j.bedr.	Tim. p. bedr	1000 timer	Ant. j.bedr.	Tim. p. bedr	1000 timer	Ant. j.bedr.	Tim. p. bedr	1000 timer
Timeverk i jordbruket	42 018	2 011,00	84 500	41 224	2 001,00	82 500	40 461	1 997,00	80 800

Tabell 5.30 Arbeidsforbruk, årsverk

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Ant. j.bedr.	Tim. p. bedr	1000 timer	Ant. j.bedr.	Tim. p. bedr	1000 timer	Ant. j.bedr.	Tim. p. bedr	1000 timer
Årsverk i jordbruket	84 500		45 800	82 500		44 700	80 800		43 800

Tabell 5.31 Sammen drag. Totalkalkylens registrerte regnskaper. Mill. Kroner ¹⁾

	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	2017**
Korn, erter og oljefrø	2193	2455	2355	3175	3492	3510	3042
+ Poteter	585	615	644	708	641	742	700
+ Hagebruksprodukter	3767	4054	4012	4336	4683	5045	4910
+ Sum andre planteprodukter	284	307	328	361	345	334	335
= Sum planteprodukter	6829	7431	7338	8580	9161	9632	8987
Ku- og geitmelk	7735	8117	8161	8689	9382	9430	9049
+ Kjøtt og fjørfeslakt	9699	10139	10876	11173	11716	12340	12743
+ Egg	863	1012	973	1028	1042	1045	1111
+ Ull	112	115	118	119	129	143	147
+ Pelsdyr	317	405	486	333	376	301	347
+ Andre husdyrproduksjoner	103	100	100	128	137	182	184
= Sum husdyrprodukter	18829	19889	20714	21471	22782	23441	23580
Sum plante- og husdyrprod.	25657	27319	28052	30051	31944	33073	32567
Kjøreinntekter m.v.	521	514	509	516	523	539	543
+ Arbeidsinnt. v/investeringer	312	238	189	188	197	210	216
= Sum andre inntekter	832	753	698	704	720	749	759
Endringer i buskapsverdi	-114	56	-97	103	191	252	135
+ Medlemsbonus	144	193	197	180	194	227	262
Sum produksjonsinntekter	26520	28321	28850	31037	33048	34302	33724
Sum direkte tilskudd	10074	10502	10686	10741	10731	10465	10357
Sum inntekter inkl. tilsk. (A)	36594	38824	39537	41778	43780	44767	44080
Handelsgjødsel og kalk	1378	1540	1613	1718	1802	1876	1645
+ Innkjøpt kraftfôr	5894	6375	6773	7057	7198	7276	7362
+ Annet innkjøpt fôr	459	476	552	574	617	570	577
+ Såfrø og planter	812	816	899	931	940	1032	1012
+ Sum energi og smøremidler	2418	2289	2343	2335	2199	2239	2435
+ Andre kostnader	4336	4751	4746	5009	5157	5289	5373
+ Sum vedlikehold	1603	1781	1911	2087	2243	2257	2258
Sum ikke-varige prod.midler	16899	18027	18837	19711	20156	20538	20663
Sum leasing av maskiner	1123	1240	1281	1384	1485	1563	1777
+ Kapitalslit	6035	6075	6218	6286	6387	6609	6710
Sum kapitalkostnader	7158	7315	7499	7669	7872	8172	8487
Sum kostnader (B)	24056	25342	26336	27380	28028	28710	29150
Vederlag, arbeid og kapital (A-B)	12537	13482	13200	14398	15752	16057	14930
Realrente lånt kapital (C)	1328	1686	1030	1119	834	-222	703
Vederlag, arbeid og egenkap. (A-B-C)	11209	11796	12171	13278	14917	16278	14227

* Foreløpig regnskap ** Budsjett

1)Eksklusive virkning av jordbruksfradraget ved skatteliggingen

Tabell 5.32 Det økonomiske resultat i jordbruket iflg. totalalkylens registrerte regnskaper ¹⁾

	Jordbruket totalt. Mill. kr.					Per årsverk. Kroner			
	Direkte tilsk.	Veder- lag til arbeid og kapital	Effekt av finans- iering	Renter lånt kapital	Veder- lag til arb. og egen- kapital	Vederlag til arbeid og kapital		Vederlag til arbeid og egenkapital	
		Nivå	Endring	Nivå	Endring	Nivå	Endring	Nivå	Endring
1959	103	1410	27	42	1395	5556	0	5496	0
1960	103	1477	4	47	1435	5796	240	5628	132
1961	95	1512	35	51	1496	6098	302	6033	405
1962	83	1432	83	56	1460	5964	-134	6078	45
1963	80	1458	41	59	1441	6334	370	6258	180
1964	75	1525	97	65	1557	6921	587	7065	807
1965	191	1724	78	70	1731	8181	1260	8216	1151
1966	191	1706	61	80	1686	8312	131	8218	2
1967	221	1823	93	88	1828	8970	658	8994	776
1968	254	2258	74	96	2235	11316	2346	11205	2211
1969	279	2104	80	118	2065	10928	-388	10726	-479
1970	267	2133	294	134	2293	11832	904	12716	1990
1971	365	2495	180	149	2525	14920	3088	15102	2386
1972	417	2642	229	164	2707	16934	2014	17352	2250
1973	480	2766	259	178	2847	18278	1344	18814	1462
1974	545	3119	348	213	3255	21320	3042	22247	3433
1975	1202	3882	484	246	4120	27379	6059	29055	6808
1976	1582	4973	446	312	5107	34581	7202	35516	6461
1977	1899	6124	505	368	6260	43005	8424	43962	8446
1978	2313	6821	551	533	6839	49428	6423	49559	5597
1979	2564	6427	379	639	6166	47748	-1680	45813	-3746
1980	2693	6886	1008	809	7085	54828	7080	56412	10599
1981	3199	7713	1469	1047	8134	62501	7673	65917	9505
1982	3737	8387	1387	1263	8511	69371	6870	70394	4477
1983	3946	8064	1158	1481	7741	68112	-1259	65383	-5011
1984	3952	9456	924	1558	8821	81375	13263	75914	10531
1985	3933	9199	910	1689	8420	80274	-1101	73477	-2437
1986	3654	9678	1281	2000	8959	86105	5831	79705	6228
1987	3930	10423	1766	2457	9732	96600	10495	90192	10487
1988	4443	10323	1442	2689	9077	100131	3531	88044	-2148
1989	4710	11741	1027	2600	10168	116022	15891	100474	12430
1990	5839	13075	919	2520	11474	132474	16452	116247	15773
1991	7789	12927	781	2461	11247	135359	2885	117771	1524
1992	8811	12841	519	2363	10998	136464	1105	116871	-900
1993	8695	13480	489	2029	11940	147968	11504	131065	14194
1994	8612	12868	301	1438	11731	143140	-4828	130488	-577
1995	8081	12005	522	1320	11206	134430	-8710	125489	-4999
1996	8180	12414	250	1259	11404	143179	8749	131537	6048
1997	8417	11739	604	1132	11211	139749	-3430	133462	1925
1998	8925	12883	532	1340	12075	156348	16599	146543	13081
1999	8870	12027	564	1578	11013	147390	-8958	134967	-11576
2000	9065	12427	797	1561	11663	159114	11724	149329	14362
2001	8546	11044	806	1779	10071	145896	-13218	133037	-16292
2002	8863	11083	364	1814	9633	151960	6064	132082	-955
2003	8769	10973	711	1528	10156	157652	5692	145921	13839
2004	8645	10914	136	1129	9920	164113	6461	149175	3254
2005	8359	10264	521	1122	9663	161635	-2478	152166	2991
2006	8430	10035	797	1296	9536	164513	2878	156323	4157
2007	8733	11167	288	1799	9655	190555	26042	164766	8443
2008	8981	11892	1537	2407	11021	211970	21415	196453	31687
2009	9327	11778	895	1809	10865	219332	7362	202321	5868
2010	9710	12574	1100	1749	11925	244639	25307	232011	29690
2011	10074	12537	586	1914	11209	249253	4614	222842	-9169
2012	10502	13482	381	2067	11796	274022	24769	239758	16916
2013	10686	13200	1111	2141	12171	274435	413	253025	13267
2014	10741	14398	1090	2210	13278	306984	32549	283114	30089
2015	10731	15752	1193	2027	14917	343920	36936	325708	42594
2016*	10465	16057	2064	1842	16278	359209	15289	364165	38457
2017**	10357	14930	1173	1876	14227	340877	-18332	324827	-39338

* Foreløpig regnskap. ** Budsjett.

Tabell 5.33 Det økonomiske resultat¹⁾ i jordbruket iflg. totalkalkylens registrerte regnskaper i faste 2015 kroner

	Jordbruket totalt, mill. kr.				Pr. årsverk. Kroner			
	Vederl. arbeid og kapital	Effekt av finansiering	Renter lånt kapital	Vederlag arbeid og egenkapital	Nivå	Endring	Nivå	Endring
2004	13 467	168	1 393	12 240	202 501	7 111	184 069	3 218
2005	12 467	633	1 363	11 737	196 320	-6 181	184 819	750
2006	11 919	947	1 539	11 327	195 403	-917	185 675	856
2007	13 163	339	2 121	11 381	224 617	29 214	194 218	8 543
2008	13 505	1 746	2 734	12 516	240 726	16 109	223 104	28 886
2009	13 099	995	2 012	12 084	243 935	3 209	225 016	1 911
2010	13 648	1 194	1 898	12 943	265 532	21 597	251 826	26 810
2011	13 441	628	2 052	12 017	267 221	1 689	238 906	-12 920
2012	14 344	405	2 199	12 550	291 539	24 319	255 085	16 179
2013	13 751	1 157	2 230	12 679	285 887	-5 653	263 583	8 498
2014	14 703	1 113	2 257	13 559	313 487	27 600	289 111	25 528
2015	15 752	1 193	2 027	14 917	343 920	30 433	325 708	36 597
2016*	15 499	1 992	1 778	15 712	346 729	2 809	351 513	25 805
2017**	14 129	1 110	1 775	13 464	322 584	-24 145	307 395	-44 118

1) Eksklusive virkning av jordbruksfradraget ved skatteligningen

5.2 Forbrukstabeller

Tabell 5.34 – 5.35 viser produksjon og engrosforbruk av kjøtt og egg.

Tabell 5.34 Forbruk av kjøtt på engrosnivå ekskl. transittforbruk, tonn

	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	2017**
Storfe							
Salgsproduksjon	79 505	75 640	81 013	76 236	77 674	79 876	82 134
Hjemmeforbruk ¹	237	268	239	234	261	263	263
Lagerendring	954	0	-2 176	2 176	-3	-18	0
Import	11 473	19 404	15 608	13 265	24 037	23 184	19 866
Eksport	0	0	0	0	0	0	0
Sum forbruk	92 169	95 312	94 684	91 911	101 969	103 304	102 263
Forbruk kg/person	18,6	19,0	18,6	17,9	19,6	19,7	19,4
Kalv							
Salgsproduksjon	1 827	2 071	2 338	2 201	1 676	1 484	1 386
Hjemmeforbruk ¹	56	54	60	61	61	54	54
Lagerendring	0	0	0	0	0	0	0
Import	0	0	0	0	0	0	0
Eksport	0	0	0	0	0	0	0
Sum forbruk	1 883	2 125	2 398	2 262	1 737	1 537	1 440
Forbruk kg/person	0,4	0,4	0,5	0,4	0,3	0,3	0,3
Sau/lam							
Salgsproduksjon	22 905	22 292	23 057	23 618	24 988	25 402	26 079
Hjemmeforbr. ¹ /Dir. salg	593	601	612	649	686	703	702
Lagerendring	9	65	0	-278	-1 155	-1774	-1185
Kassert (skrapesyke)	0	0	0	0	0	0	0
Import	1 563	2 710	3 277	2 415	1 661	929	1 006
Eksport	0	0	0	0	0	0	0
Sum forbruk	25 070	25 668	26 946	26 405	26 180	25 260	26 602
Forbruk kg/person	5,1	5,1	5,3	5,1	5,0	4,8	5,0
Geit							
Salgsproduksjon	233	260	303	252	247	252	252
Hjemmeforbruk ¹	0	0	0	0	0	0	0
Lagerendring	0	0	0	0	0	0	0
Sum forbruk	233	260	303	252	247	252	252
Forbruk kg/person	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Hest							
Salgsproduksjon	429	367	293	152	91	70	70
Sum forbruk	429	367	293	152	91	70	70
Forbruk kg/person	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Svinekjøtt							
Salgsproduksjon	130 507	131 215	127 251	128 542	134 334	137 385	136 915
Hjemmeforbruk ¹	292	281	284	297	354	349	349
Lagerendring	-495	-2 099	-925	1 594	-189	-439	0
Import spekk	725	1 189	1 303	1 050	796	715	750
Import annet	1 216	636	2 506	2 428	1 197	786	750
Eksport	-2 022	-2 713	-3 772	-2 207	-165	-1 895	-1 115
Sum forbruk	130 223	128 509	126 647	131 704	136 326	136 901	137 649
Forbruk kg/person	26,3	25,6	24,9	25,6	26,3	26,1	26,1

Tabell 5.34 forts. Forbruk av kjøtt på engrosnivå ekskl. transittforbruk, tonn

	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	2017**
Fjørfekjøtt							
Salgsproduksjon	84 757	91 190	104 084	106 126	92 551	98 316	104 112
Hjemmeforbruk ¹	0	0	0	0	0	0	0
Lagerendring	1 877	-246	-234	-1 979	2 000	1995	300
Import	0	1 408	1 022	306	623	724	800
Eksport	0	0	-724	-3 760	-1 476	-965	-900
Sum forbruk	86 634	92 352	104 148	100 693	93 698	100 070	104 312
Forbruk kg/person	17	18	20,5	19,6	18,1	19,1	19,8
Sum kjøtt							
Salgsproduksjon	320 163	323 035	338 339	337 127	331 562	342 785	350 949
Hjemmeforbruk ¹	1 178	1 204	1 195	1 242	1 361	1 368	1 368
Kassert og destruert	0	0	0	0	0	0	0
Lagerendring	2 345	-2 280	-3 335	1 513	653	-236	-885
Import	14 977	25 347	23 716	19 464	28 314	26 338	23 172
Eksport	-2 022	-2 713	-4 496	-5 967	-1 641	-2 860	-2 015
Sum forbruk kjøtt i alt	336 641	344 594	355 419	353 379	360 249	367 395	372 588
Forbruk kg/person	68,0	68,7	70,0	68,8	69,4	70,2	70,6

¹ Gjelder jordbrukshusholdningene

For egg er budsjettåret 2017 basert på prognosen fra NORTURA.

Tabell 5.35 Produksjon, import, eksport og forbruk av egg, tonn

	2012	2013	2014	2015	2016*	2017**
Bruttoproduksjon av egg	66 797	68 259	70 529	70 662	71 327	73 341
- 4 % svinn	2 674	2 732	2 823	2 829	2 855	2 936
Nettoproduksjon	64 123	65 526	67 706	67 833	68 472	70 405
- rugegg, verperase	442	444	451	441	458	458
Salgsprod. og hjemmeforbruk	63 682	65 082	67 255	67 393	68 013	69 947
Import av skallegg	1 189	224	330	203	698	290
Eksport av skallegg	215	525	0	0	0	0
Lagerøkning skallegg	91	-86	15	15	-222	0
Eksport av heleggpulver 1)	9	111	0	0	0	0
Eksport av eggehvite	-1 062	-1 226	-1 037	-1 037	-1 103	-1 200
Forbruk i alt	63 494	63 530	66 533	66 544	67 830	69 037
Folkemengde	5019	5080	5137	5190	5236	5281
Forbruk, kg/pers.	12,7	12,5	13,0	12,8	13,0	13,1

1) Omregnet til skallegg

6 Normaliserte regnskaper

6.1 Innledning

Normaliserte regnskaper bygger på de registrerte tallene i totalregnskapet for jordbruket. De normaliserte regnskapene er utarbeidet av to grunner:

- For å gi grunnlag for beregninger over utviklingen i produksjon og produktivitet i jordbruket. Disse beregningene er basert på mengdeindekser.
- For å få utjevnet de inntektssvingningene som har årsak i avlingsvariasjoner.

I prinsippet skal normaliserte regnskaper være bygd opp på samme måte som totalregnskapet, men de enkelte tallseriene skal være justert til de forhold som en kan anta vil rå under et normalår. I praksis er dette en såpass omfattende oppgave at normaliseringen er avgrenset til et mindre antall poster. Det gjelder de postene som har størst betydning for inntektsvariasjoner, og de som påvirker produktivetsberegningene på en uheldig måte.

Hvert år utarbeides det en serie som strekker seg over 13 regnskapsår pluss budsjettåret. For i år gjelder det perioden 2004-2017.

6.2 Bakgrunn og framgangsmåte

Det økonomiske resultat i jordbruket svinger tilfeldig fra år til år bl.a. på grunn av svingninger i avlingene pr dekar. Disse svingningene kan først og fremst føres tilbake til variasjoner i temperatur og nedbør i det enkelte år. Svingningene i avlingene pr. dekar virker i sin tur inn på prisene, og da først og fremst på prisene på de jordbruksproduktene der ikke jordbruksavtalens målpriser begrenser svingningene. Dessuten kan disse svingningene virke inn på arealet av disse vekstene i etterfølgende år. Svingningene vil også influere på kjøpet av kraftfôr og på husdyrproduksjonen.

Det økonomiske resultatet i jordbruket slik det registreres i revidert regnskap gjenspeiler disse årlige svingningene. Svingningene kan være betydelige. Totalkalkylens registrerte tall fra regnskapsårene er derfor ikke så godt egnet til vurderinger av utviklingen i det økonomiske resultatet i jordbruket fra det ene året til det neste, eller for kortere perioder.

Prisvariasjoner på innsatsmidler, og utforming av priser og tiltak i jordbruksavtalene, vil også skape ujevn utvikling i jordbrukets økonomi. Dette er endringer som skal komme til uttrykk og som en ikke har forsøkt å jevne ut i de normaliserte regnskapene.

6.3 Generelt om beregningsprinsippene

For å komme fram til et normalisert regnskap er registrert regnskapsserie i totalalkylen endret på tre ulike måter:

- Mengder er justert for å tilsvare antatte mengder i et normalår.
- Priser er justert for å tilsvare antatte priser i et normalår.
- Mengder er justert som en følge av at en har benyttet andre beregningsprinsipper enn i totalalkylens registrerte regnskapsserie.

6.4 Begrensninger

Når en ser bort fra endringer i beregnings- og posteringsprinsipper, skal normalisert budsjett i prinsippet være nær identisk med budsjettallene slik disse framstår i totalalkylen før normalisering. Noen mindre avvik som skyldes unøyaktighet i beregningene, vil imidlertid forekomme mellom de to budsjetteringsmetodene. Budsjettet for 2017 er, for begge metodenes vedkommende, beregnet uten de eventuelle endringene som følger av jordbruksforhandlingene i 2017. Derfor er budsjettall og regnskapstall ikke direkte sammenlignbare.

6.5 Nærmere om prinsippene for normaliseringen

6.5.1 Planteproduksjon

6.5.1.1 Avlinger og areal

Avlingstallene for de normaliserte regnskapene er fastsatt som en lineær trend på de 12 siste 3 års glidende gjennomsnitt av registrerte avlinger. På denne måten er de årlige variasjonene i avlingene jevnet ut..

For hvete, bygg, havre og oljevekster nyttes avlingsoppgaver fra Statistisk sentralbyrå. Disse avlingstallene er regnet om til avlinger med 15 prosent vann. De normaliserte avlingstallene multipliseres med arealet av de enkelte kornartene i de enkelte år og en kommer fram til en normalisert produksjon. For hagebruksvekster nyttes avlingstall fra Statistisk sentralbyrå.

På kornpostene nyttes registrert areal ifølge Statistisk sentralbyrå som normalt areal for året. Innen den grønne sektor (poteter og hagebruksvekster) nyttes 3-års glidende gjennomsnitt av registrerte arealer som uttrykk for normalt areal. Statistisk sentralbyrå er ansvarlig for arealtallene for hagebruksvekstene.

For bær er det bare jordbær, bringebær og solbær som er normalisert.

Produksjon av engfrø kan variere fra år til år. En har derfor valgt å glatte produksjonstallene over en treårs periode i normaliserte regnskaper.

6.5.1.2 Anvendelse og svinn

Ved fordelingen på forskjellige anvendelser for korn har en fastsatt salgskvantumet som en rest ved å trekke fra for det som går til såkorn av egen avl og hjemmeforbruk til mat og fôrkorn. Fordelingen av salgskvantumet av korn på de forskjellige kvalitetene, matkorn-, fôrkorn- og såkornkvalitet, kan vise betydelige svingninger fra år til år etter værforholdene. I de normaliserte beregningene har en derfor brukt gjennomsnittstall for regnskapsårene i de siste 15 årene for å jevne ut de årlige svingningene. En har regnet med samme fordeling for alle årene i perioden for normaliseringen.

6.5.1.3 Priser

For korn brukes budsjettprisene før avtale i det etterfølgende året som normal pris. For budsjettåret er totalkalkylens registrerte budsjettpris benyttet direkte. For vekstene i den grønne sektor er 3-års glidende aritmetisk gjennomsnitt av registrerte priser lagt inn som normal pris.

6.5.2 Normalisering av husdyrproduksjonen

De eneste endringene i forhold til registrerte regnskaper gjelder normalisering (glatting) av prisene på pelsdyrskinn. Glattingen av prisene er foretatt over 5 år.

Øvrige produksjoner som er basert på grovfôr, vil også være påvirket av avlingenes mengde og kvalitet. En har imidlertid ikke grunnlag for å vite nøyaktig hvordan en skulle justere disse produksjonene til forutsetninger om normale grovfôravlinger. Normalisering er derfor sløyfet. De kraftfôrbaserte produksjonene kan neppe sies å være påvirket av avlingene, og normalisering er derfor uaktuelt.

6.5.3 Endringer i husdyrbestanden

Det er ikke noen forskjell mellom registrerte og normaliserte regnskaper hva angår husdyrstatusberegningene.

6.5.4 Normalisering av kostnadspostene

Under kostnadspostene har en fra og med 1999 bare normalisert enkelte poster under «Energi og smøremidler» og under «Andre kostnader».

6.5.4.1 Energi og smøremidler

Under «Energi og smøremidler» har en justert noen poster som henger sammen med endringer i avlingstallene i forbindelse med normaliseringen. Dette gjelder forbruket av fyringsolje til veksthus og korntørker som vil variere med temperaturforholdene og vanninnholdet i de enkelte årene.

6.5.4.2 Andre kostnader

Fra og med beregningen i 1997 er kostnadene til brannforsikring glattet, fordi disse kostnadene kan variere sterkt fra år til år. Dette er gjort slik at både utbetalte erstatninger og betalte premier er glattet over 5 år. Fra og med i år er også husdyrforsikring, skadeforsikring på maskiner og yrkesskadeforsikring glattet på tilsvarende måte.

Omsatt mengde plantevernmidler er glattet for årene 2004 og 2005. På grunn av avgiftsomlegging høsten 2004 og avgiftsøkning fra 1. januar 2005 viser registrerte regnskaper stor hamstring av plantevernmidler i 2004 og stor nedgang i kostnaden i 2005. Glattingen gjelder bare disse to årene.

Fra og med beregningen i 2010 er posten frakt av korn normalisert. Dette skyldes at avlingene kan variere sterkt mellom år, og derved også fraktbehovet. Samtidig er posten av en viss størrelse.

6.5.4.3 Priser

For alle kostnadsposter er prisseriene fra registrerte regnskaper brukt direkte. Reviderte regnskapstall er dermed benyttet for årene 2003 - 2015, mens priser fra foreløpig regnskap og budsjett er lagt inn for henholdsvis 2016 og 2017.

6.5.5 Direkte tilskudd

I normaliserte regnskaper er tallseriene for de direkte tilskuddene hentet direkte fra registrerte regnskaper. Det vil si at det er forutsatt at tilskuddene ikke påvirkes av unormale avlingsforhold.

Et unntak fra dette er tilskudd til erstatninger og avlingsskade. I normaliserte regnskaper beregnes utbetalinger av slike tilskudd som gjennomsnittet av utbetalingene i de siste 14 årene.

6.5.6 Renter på lånt kapital

Volumtall og nominell rentefot er hentet direkte fra registrerte regnskaper.

I normaliserte regnskaper er prisstigningsgevinsten (effekt av finansiering) på lånt kapital glattet over 3 år ved å beregne gjennomsnittet av det enkelte og de to foregående års prisvekst.

6.5.7 Leasing

Prisstigningsgevinsten (effekt av finansiering) på posten leasing, i likhet med lånt kapital, gattes over 3 år ved å beregne gjennomsnittet av det enkelte og de to foregående års prisvekst.

6.5.8 Jordbruksfradrag

Jordbruksfradraget beregnet særskilt for normalisert regnskap. Dette er omtalt i kap. 1.9 Totalkalkylen og skatt.

6.6 Resultater av beregningene

6.6.1 Sammendrag av normaliserte regnskaper

Tabell 6.1 Sammendrag. Normaliserte regnskaper. Mill. Kroner¹

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Korn, erter og oljefrø	2212	2169	2155	2214	2416	2531	2471
+ Poteter	464	489	514	553	561	588	584
+ Hagebruksprodukter	3321	3401	3511	3655	3973	3993	3888
+ Sum andre planteprodukter	154	169	196	213	238	264	289
= Sum planteprodukter	6151	6228	6376	6636	7188	7376	7232
Ku- og geitmelk	5933	6094	6087	6616	6661	7141	7505
+ Kjøtt og fjørfeslakt	7235	7260	7553	8026	9019	9214	9459
+ Egg	571	532	567	657	706	805	833
+ Ull	161	157	149	137	132	124	117
+ Pelsdyr	249	209	265	235	272	296	448
+ Andre husdyrproduksjoner	76	85	81	84	103	111	101
= Sum husdyrprodukter	14225	14337	14702	15756	16892	17692	18463
Sum plante- og husdyrprod.	20375	20565	21078	22391	24080	25067	25695
Kjøreinntekter m.v.	446	446	455	466	489	505	522
+ Arbeidsinnt. v/investeringer	212	202	234	229	277	293	310
= Sum andre inntekter	657	648	688	696	766	797	833
Endringer i buskapsverdi	-6	-21	-62	-35	-48	24	-72
+ Medlemsbonus	89	109	98	101	5	140	165
Sum produksjonsinntekter	21116	21300	21803	23152	24803	26029	26621
Sum direkte tilskudd	8698	8393	8424	8685	9005	9313	9656
Sum inntekter inkl. tilsk. (A)	29814	29693	30226	31838	33808	35342	36277
Handelsgjødsel og kalk	1065	1124	1139	1192	1164	1669	1143
+ Innkjøpt kraftfôr	4481	4418	4501	4683	5326	5718	5829
+ Annet innkjøpt fôr	335	334	403	334	372	368	384
+ Såfrø og planter	680	712	699	763	802	784	815
+ Sum energi og smøremidler	1674	1904	2116	1845	2248	2069	2454
+ Andre kostnader	3660	3707	3704	3876	4053	4270	4153
+ Sum vedlikehold	1472	1551	1528	1573	1633	1576	1680
Sum ikke-varige prod.midler	13366	13750	14090	14264	15598	16454	16456
Sum leasing av maskiner	300	413	564	725	878	926	971
+ Kapitalslit	5121	5168	5295	5360	5615	5708	5908
Sum kapitalkostnader	5421	5581	5859	6085	6493	6634	6879
Sum kostnader (B)	18787	19331	19950	20350	22090	23089	23335
Vederlag, arbeid og kapital (A-B)	11027	10362	10277	11488	11717	12253	12942
Realrente lånt kapital (C)	702	632	792	1220	1487	868	504
Vederlag, arbeid og egenkap. (A-B-C)	10324	9730	9485	10268	10230	11386	12437

1)Eksklusive virkning av jordbruksfradraget ved skatteligningen

Tabell 6.2 Sammendrag. Normaliserte regnskaper. Mill. Kroner¹⁾

	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	2017**
Korn, erter og oljefrø	2589	2639	2738	2863	2971	3000	3042
+ Poteter	599	616	657	661	707	689	700
+ Hagebruksprodukter	3962	4249	4202	4405	4694	4956	4909
+ Sum andre planteprodukter	296	308	326	337	336	345	339
= Sum planteprodukter	7446	7812	7923	8266	8708	8990	8990
Ku- og geitmelk	7735	8117	8161	8689	9382	9430	9049
+ Kjøtt og fjørfeslakt	9699	10139	10876	11173	11716	12340	12743
+ Egg	863	1012	973	1028	1042	1045	1111
+ Ull	112	115	118	119	129	143	147
+ Pelsdyr	303	355	373	414	374	358	337
+ Andre husdyrproduksjoner	103	100	100	128	137	182	184
= Sum husdyrprodukter	18814	19839	20601	21552	22781	23498	23571
Sum plante- og husdyrprod.	26261	27651	28525	29818	31489	32488	32560
Kjøreinntekter m.v.	521	514	509	516	523	539	543
+ Arbeidsinnt. v/investeringer	312	238	189	188	197	210	216
= Sum andre inntekter	832	753	698	704	720	749	759
Endringer i buskapsverdi	-114	56	-97	103	191	252	135
+ Medlemsbonus	144	193	197	180	194	227	262
Sum produksjonsinntekter	27123	28653	29323	30804	32594	33717	33717
Sum direkte tilskudd	10015	10506	10610	10765	10750	10502	10363
Sum inntekter inkl. tilsk. (A)	37138	39158	39933	41569	43344	44219	44080
Handelsgjødsel og kalk	1378	1540	1613	1718	1802	1876	1645
+ Innkjøpt kraftfôr	5894	6375	6773	7057	7198	7276	7362
+ Annet innkjøpt fôr	459	476	552	574	617	570	577
+ Såfrø og planter	812	816	899	931	940	1032	1012
+ Sum energi og smøremidler	2425	2291	2346	2339	2188	2241	2436
+ Andre kostnader	4331	4553	4627	4912	5093	5334	5343
+ Sum vedlikehold	1603	1781	1911	2087	2243	2257	2258
Sum ikke-varige prod.midler	16901	17832	18721	19618	20080	20585	20634
Sum leasing av maskiner	1099	1215	1308	1398	1487	1606	1750
+ Kapitalslit	6035	6075	6218	6286	6387	6609	6710
Sum kapitalkostnader	7134	7290	7526	7683	7873	8216	8460
Sum kostnader (B)	24036	25122	26247	27301	27954	28800	29094
Vederlag, arbeid og kapital (A-B)	13103	14037	13686	14268	15390	15419	14986
Realrente lånt kapital (C)	1000	1325	1421	1323	852	360	371
Vederlag, arbeid og egenkap. (A-B-C)	12103	12712	12264	12945	14538	15059	14615

1)Eksklusive virkning av jordbruksfradraget ved skatteligningen

6.6.2 Jordbrukets økonomiske resultat ifølge normaliserte regnskaper

I tabell 6.3 er de ulike målene for jordbrukets økonomiske resultat gjengitt. Alle resultatmål er regnet i løpende priser.

Tabell 6.3 Det økonomiske resultat i jordbruket iflg. normaliserte regnskaper¹⁾

	Jordbruket totalt. Mill. kr.				Per årsverk. Kroner				
	Direkte tilsk.	Vederlag til arbeid og kapital	Effekt av finansiering	Renter lånt kapital	Vederlag til arb. og egenkapital	Vederlag til arbeid og kapital		Vederlag til arbeid og egenkapital	
					Nivå	Endring	Nivå	Endring	
2003	8770	11312	655	1528	10439	162522	7738	149980	10441
2004	8698	11026	427	1129	10324	165803	3281	155241	5261
2005	8393	10361	490	1122	9729	163169	-2634	153215	-2026
2006	8424	10275	504	1296	9484	168449	5280	155468	2253
2007	8685	11487	580	1799	10267	196021	27572	175204	19736
2008	9005	11716	920	2407	10229	208844	12823	182340	7136
2009	9313	12252	941	1809	11385	228158	19314	212003	29663
2010	9656	12940	1245	1749	12436	251759	23601	241949	29946
2011	10015	13103	915	1914	12103	260492	8733	240617	-1332
2012	10506	14037	742	2067	12712	285300	24808	258367	17750
2013	10610	13686	719	2141	12264	284522	-778	254973	-3394
2014	10765	14268	887	2210	12945	304224	19702	276019	21046
2015	10750	15390	1175	2027	14538	336033	31809	317433	41414
2016*	10502	15419	1482	1842	15059	344935	8902	336886	19453
2017**	10363	14986	1505	1876	14615	342142	-2793	333665	-3221

* Foreløpige tall ** Budsjett

1) Eksklusive virkning av jordbruksfradraget ved skatteligningen

Tabell 6.4 Det økonomiske resultatet i jordbruket ifølge normaliserte regnskaper i faste 2015-kroner¹⁾

	Jordbruket totalt, mill. kr.				Pr. årsverk. Kroner			
	Vederl. arbeid og kapital	Effekt av finansiering	Renter lånt kapital	Vederlag arbeid og egenkapital	Nivå	Endring	Nivå	Endring
2004	13 605	527	1 393	12 739	204 586	4 048	191 554	6 492
2005	12 584	595	1 363	11 817	198 183	-3 199	186 093	-2 461
2006	12 204	599	1 539	11 265	200 078	6 271	184 660	2 676
2007	13 540	684	2 121	12 102	231 060	32 501	206 522	23 264
2008	13 305	1 045	2 734	11 617	237 176	14 563	207 077	8 104
2009	13 626	1 047	2 012	12 662	253 751	21 480	235 784	32 990
2010	14 045	1 351	1 898	13 498	273 260	25 617	262 612	32 504
2011	14 048	981	2 052	12 975	279 270	9 363	257 962	-1 428
2012	14 934	789	2 199	13 525	303 538	26 394	274 884	18 885
2013	14 257	749	2 230	12 776	296 395	-810	265 613	-3 536
2014	14 570	906	2 257	13 219	310 668	20 119	281 866	21 492
2015	15 390	1 175	2 027	14 538	336 033	31 809	317 433	41 414
2016*	14 883	1 431	1 778	14 536	332 951	8 593	325 182	18 777
2017**	14 182	1 424	1 775	13 831	323 781	-2 643	315 759	-3 048

¹⁾ Eksklusive virkning av jordbruksfradraget ved skatteligningen

6.7 Sammenligning med fjorårets beregninger

6.7.1 Nærmere om utviklingen i normalårsavlingene

Mange av de samme kommentarene som er gitt i kapittel 4, vil også gjelde som forklaring på utviklingen i normaliserte regnskaper.

Normalisering av avlingene er en av de viktigste forskjellene mellom totalkalkylen og normaliserte regnskaper. Tabell 6.5 viser de to siste års normalårsavlinger. Tallene for 2016 ble brukt i fjorårets beregninger, mens tallene for 2017 er brukt i årets beregninger. Denne endringen påvirker resultatene i hele normaliseringsperioden.

Tabell 6.5. Normalårsavlinger og stigningskoeffisienter i 2016 og 2017. Kg/da

	2016		2017	
	Normalårsavling	Stigningskoeffisient	Normalårsavling	Stigningskoeffisient
Hvete	419	-2,6	447	0,5
Bygg	361	-1,0	384	1,5
Havre	345	-3,3	377	0,3
Poteter	2 500	-4,1	2 642	12,8
Hodekål (lagr.)	4 124	-62,2	4 091	-60,7
Løk	2 564	-24,1	2 672	-6,3
Gulrot	3 002	-38,0	3 227	-6,5

Tabell 6.6. Sammenligning mellom resultater som er beregnet for 2015 og 2016. Normaliserte regnskaper. Mill kroner ^{1) 2)}

	Året 2015			Året 2016		
	Utført 2016	Utført 2017	Differanse	Utført 2016	Utført 2017	Differanse
Korn, erter og oljefrø	2 809	2 971	162	2 840	3 000	160
Poteter	682	707	25	714	689	-25
Hagebruksprodukter	4 295	4 694	399	4 515	4 956	441
Andre planteproduksjoner	336	336	0	346	345	-1
Sum planteproduksjoner	8 123	8 708	585	8 415	8 990	575
Melk	9 382	9 382	0	9 046	9 430	384
Kjøtt	11 715	11 716	1	12 261	12 340	79
Egg	1 030	1 042	12	1 020	1 045	25
Ull	129	129	0	134	143	9
Pelsdyr	401	374	-27	401	358	-43
Andre husdyrproduksjoner	139	137	-2	132	182	50
Sum husdyrprod.	22 797	22 781	-16	22 993	23 498	505
Sum pl.- og husdyrpr.	30 920	31 489	569	31 408	32 488	1 080
Kjøreinntekter m.v.	519	523	4	530	539	9
Arbeidsinntekter ved invest.	191	197	6	203	210	7
Sum andre inntekter	710	720	10	733	749	16
Endringer i buskapsverdien	171	191	20	112	252	140
Medlemsbonus	189	194	5	187	227	40
Sum produksjonsinntekter	31 990	32 594	604	32 441	33 717	1 276
Direkte tilskudd	10 759	10 750	-9	10 568	10 502	-66
Sum inntekter	42 750	43 344	594	43 009	44 219	1 210
Handelsgjødsel og kalk	1 802	1 802	0	1 858	1 876	18
Innkjøpt kraftfôr	7 203	7 198	-5	7 418	7 276	-142
Annet innkjøpt fôr	591	617	26	624	570	-54
Såfrø og planter	955	940	-15	946	1 032	86
Energi og smøremidler	2 140	2 188	48	2 017	2 241	224
Andre kostnader	4 981	5 093	112	5 120	5 334	214
Vedlikehold	2 050	2 243	193	2 053	2 257	204
Sum ikke-varige prod.midler	19 723	20 080	357	20 035	20 585	550
Leasing av maskiner	1 487	1 487	0	1 581	1 606	25
Kapitalslit	6 373	6 387	14	6 523	6 609	86
Sum kapitalkostnader	7 859	7 873	14	8 104	8 216	112
Sum kostnader	27 582	27 954	372	28 139	28 800	661
Vederlag til arbeid og kapital	15 167	15 390	223	14 870	15 419	549
Realrente lånt kapital	771	852	81	343	360	17
Vederlag til arb. og egenkap.	14 397	14 538	141	14 527	15 059	532

1) Eksklusive virkning av jordbruksfradraget ved skatteliggingen

7 Utvalg av tabeller fra Normaliserte regnskaper

Nedenfor er tabeller gjengitt hvor tallene avviker fra de registrerte regnskaper.

Tabell 7.1. Korn, ertor og oljefrø, normaliserte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr
Hvete. Salg, matkornkvalitet	182 664	301,99	551 627	142 290	307,53	437 584	157 687	307,53	484 935
Hvete. Salg, førkornkvalitet	178 894	265,31	474 624	139 353	276,81	385 743	154 432	276,81	427 483
Hvete. Salg, såkornkvalitet	17 542	349,70	61 344	13 665	360,30	49 235	15 144	360,30	54 564
Hvete. Salg og hjemmeforbruk	379 100	286,89	1 087 595	295 308	295,48	872 562	327 263	295,48	966 982
Rug. Salg, matkornkvalitet	29 589	278,00	82 257	12 906	279,47	36 068	19 808	279,47	55 357
Rug. Salg, førkornkvalitet	19 542	227,77	44 511	8 524	233,30	19 886	13 083	233,30	30 523
Rug. Salg og hjemmeforbruk	49 131	258,02	126 768	21 430	261,10	55 954	32 891	261,10	85 880
Bygg. Salg	440 294	258,14	1 136 575	493 219	262,31	1 293 763	482 851	262,31	1 266 566
Bygg. Salg, såkornkvalitet	24 650	311,50	76 785	27 613	321,50	88 776	27 032	321,50	86 908
Bygg. Salg og hjemmeforbruk	464 944	260,97	1 213 360	520 832	265,45	1 382 539	509 883	265,45	1 353 474
Havre. Salg	224 447	231,15	518 809	270 677	240,34	650 545	249 300	240,34	599 168
Havre. Salg, såkornkvalitet	11 104	296,50	32 923	13 391	310,50	41 579	12 334	310,50	38 297
Havre. Salg og hjemmeforbruk	235 551	234,23	551 732	284 068	243,65	692 124	261 634	243,65	637 465
Rughvete, salg	3 926	287,64	11 293						
Rughvete, salg/hjemmeforbruk	3 926	287,65	11 293						
Erter til modning. Salg	3 536	339,16	11 993	5 000	346,73	17 337	4 000	346,73	13 869
Erter til modning. Såvare	83	382,24	317	78	389,95	304	78	389,95	304
Sum ertor til modning	3 619	340,15	12 310	5 078	347,40	17 641	4 078	347,55	14 173
Sum korn (u/korreksj./tilsk)	1 136 271	264,29	3 003 058	1 126 716	268,11	3 020 820	1 135 749	269,25	3 057 974
Korreksjon for vann/kvalitet			-74 030			-72 280			-72 997
Oljefrø	7 955	511,65	40 702	9 806	512,96	50 301	10 980	512,96	56 323
Sum korn, oljefrø (u/tilsk.)	1 144 226	259,54	2 969 730	1 136 522	263,86	2 998 841	1 146 729	265,22	3 041 300
Lokale tillegg			900			900			900
Korn, ertor og oljefrø			2 970 630			2 999 741			3 042 200

Tabell 7.2. Poteter, normaliserte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr
Salg. Matpoteter	66 204	480,67	318 223	63 731	494,33	315 041	63 206	491,00	310 341
Salg. Poteter til potetmel	46 367	65,33	30 292	38 913	65,33	25 422	43 335	69,00	29 901
Salg. Poteter til sprit	15 227	2,00	305	14 620	1,50	219			
Salg. Poteter til mos/flakes	15 437	246,67	38 078	15 552	246,33	38 309	15 949	249,00	39 713
Salg. Poteter til pommes fr.	47 955	246,67	118 291	48 069	246,33	118 408	48 797	249,00	121 505
Salg. Poteter til chips	48 681	246,67	120 081	48 516	246,33	119 509	48 640	249,00	121 114
Salg. Vakuump. pot. mm.	7 418	246,67	18 298	7 685	246,33	18 930	8 773	249,00	21 845
Sum poteter til mos/chips mv	119 491	246,67	294 748	119 822	246,33	295 156	122 159	249,00	304 177
Hjemmebruk. Matpoteter	181	459,33	831	169	472,33	798	162	468,00	758
Salg settepoteter	10 267	567,00	58 214	8 300	584,67	48 528	8 300	601,00	49 883
Sum poteter (uten tilskudd)	257 737	272,61	702 613	245 555	279,03	685 164	249 262	278,85	695 060
Distr.tilsk. for Nord-Norge			4 522			3 989			4 600
Poteter			707 135			689 153			699 660

Tabell 7.3. Hagebruksprodukter, normaliserte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr
Blomkål	8 685	10,42	90 498	8 759	10,69	93 634	8 792	11,50	101 108
Sommerkål	2 903	6,03	17 505	2 632	6,51	17 134	2 642	6,82	18 018
Vinterkål	13 656	4,86	66 368	13 973	5,24	73 219	13 768	5,45	75 036
Sum hodekål	16 559	5,07	83 873	16 605	5,44	90 353	16 410	5,67	93 054
Gulrot	56 721	7,77	440 722	55 727	8,12	452 503	55 615	8,30	461 605
Purre	3 309	14,28	47 253	3 387	14,86	50 331	3 446	15,00	51 690
Løk	24 590	6,49	159 589	25 045	6,78	169 805	24 986	6,86	171 404
Salatagurk (slangeagurk)	15 396	19,31	297 297	15 187	19,75	299 943	15 439	20,16	311 250
Tomater	13 514	19,28	260 550	12 709	20,63	262 187	12 564	21,13	265 477
Sum hovedkulturene.Grønnsak.	138 774	9,94	1 379 782	137 419	10,32	1 418 756	137 252	10,61	1 455 588
Rosenkål	1 552	11,52	17 879	1 274	11,85	15 097	1 445	12,42	17 947
Kinakål	3 606	11,09	39 991	3 035	11,31	34 326	3 460	11,53	39 894
Rødkål, broccoli mv.	5 092	14,28	72 714	5 973	15,35	91 686	5 360	16,14	86 510
Bønner	721	4,30	3 100	995	4,41	4 388	812	4,52	3 670
Hageerter	3 792	2,93	11 111	3 724	3,00	11 172	3 770	3,08	11 612
Knollselleri	2 662	12,66	33 701	3 300	13,19	43 527	2 835	13,09	37 110
Stilkselleri	946	16,70	15 798	928	17,34	16 092	973	17,82	17 339
Agurker, friland	2 044	6,98	14 267	2 069	7,11	14 711	2 052	7,29	14 959
Rødbeter	2 923	3,99	11 663	3 087	3,95	12 194	3 012	4,10	12 349
Persillerot	198	29,25	5 792	225	29,78	6 701	154	30,16	4 645
Reddiker	96	55,74	5 351	102	61,23	6 245	116	62,73	7 277
Kruspersille	26	92,48	2 404	15	101,66	1 525	23	103,06	2 370
Kålrot til mat	12 454	5,68	70 739	11 407	6,01	68 556	13 287	6,57	87 296
Sum andre grønns. (u/salat)	36 112	8,43	304 510	36 134	9,03	326 220	37 299	9,20	342 978
Hodesalat/Rapidsalat	1 296	45,53	59 007	1 243	46,20	57 427	1 304	47,35	61 744
Issalat/Isbergsalat	7 867	15,65	123 119	8 391	15,51	130 144	7 688	15,56	119 625
Annen salat friland	5 486	38,03	208 633	6 386	38,18	243 817	5 416	38,62	209 166
Andre veksthusgrønnsaker			8 052			11 118			12 184
Urter i veksthus	1 887	60,37	113 918	2 199	60,79	133 677	1 642	61,80	101 476
Kjøkkenhager/uspes.vekster			222 507			280 400			244 515
Sum andre grønnsaker, m.v.			1 039 746			1 182 803			1 091 688
Sum grønnsaker			2 419 528			2 601 559			2 547 276
Epler	12 591	10,17	128 050	12 650	10,25	129 663	12 714	10,14	128 920
Pærer	239	15,33	3 664	242	15,35	3 715	230	15,10	3 473
Plommer	1 286	31,41	40 393	1 252	31,13	38 975	1 214	30,20	36 663
Surkirsebær	165	38,74	6 392	139	39,24	5 454	109	38,28	4 173
Søtkirsebær (moreller)	494	65,76	32 485	510	66,62	33 976	525	64,96	34 104
Sum frukt	14 775	14,28	210 984	14 793	14,32	211 783	14 792	14,02	207 333
Jordbær	8 358	42,04	351 370	7 931	42,38	336 116	7 594	44,16	335 351
Bringebær	3 146	59,93	188 540	3 371	62,95	212 204	3 493	66,69	232 948
Solbær	673	9,89	6 656	640	9,52	6 093	619	9,65	5 973

A Kvantumsenhet: Ant. potter Prisenhet: Kr/potte

Tabell 7.3. Hagebruksprodukter, normaliserte regnskaper (forts.)

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr
Andre bær	135	48,08	6 491	86	48,70	4 188	86	48,89	4 205
Bær i veksthus	87	26,50	2 306	87	26,50	2 306	87	26,50	2 306
Sum hagebær	12 399	44,79	555 363	12 115	46,30	560 907	11 879	48,89	580 783
Snittblomster	81 268	3,33	270 622	84 934	3,60	305 762	84 934	3,87	328 695
Blomstrende potteplanter	27 604	16,35	451 325	28 660	17,02	487 793	28 660	16,18	463 719
Dekorasjonsplanter	1 542	15,96	24 610	1 692	14,37	24 314	1 692	14,34	24 263
Utplantingsplanter	49 919	8,91	444 778	53 920	8,39	452 389	53 920	8,06	434 595
Sum blomster, store gartneri	160 333	7,43	1 191 335	169 206	7,51	1 270 258	169 206	7,39	1 251 272
Blomsterprod. i små gartneri	1 603	7,43	11 910	1 692	7,51	12 707	1 692	7,39	12 504
Sum blomster i gartnerier			1 203 245			1 282 965			1 263 776
Planteskoler	29 003	7,43	215 492	28 708	7,51	215 597	29 147	7,39	215 396
Sum blomster	190 939	7,43	1 418 737	199 606	7,51	1 498 562	200 045	7,39	1 479 172
Distr./kval.tilsk. fr/bær/gr			89 646			83 659			94 900
Hagebruksprodukter			4 694 258			4 956 470			4 909 464

A Kvantumsenhet: 1000 stykk Prisenhet: Kr/stykk

B Kvantumsenhet: Kr/1000 stk Prisenhet: Kr/stykk

Tabell 7.4. Andre planteprodukter, normaliserte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr
Høy. Innenlandsk salg	87 525	291,00	254 698	87 159	291,00	253 633	86 218	291,00	250 894
Rundballer. Salg	43 762	41,50	18 161	43 580	40,00	17 432	43 109	40,00	17 244
Sum innenl. salg av stråfôr	131 287	207,83	272 859	130 739	207,33	271 065	129 327	207,33	268 138
Høy. Eksport				309	129,80	401	160	190,00	304
Halm. Eksport				60	66,70	40	30	56,00	17
Sum eksport av stråfôr				369	119,51	441	190	168,95	321
Stråfôr	131 287		272 859	131 108		271 506	129 517		268 459
Engfrø	2 159	29,28	63 216	2 391	30,52	72 973	2 205	31,73	69 965
Rotvekst- og grønnsaksfrø	1	177,00	177	1	98,00	98	1	93,00	93
Sum andre frø til modning	2 160		63 393	2 392		73 071	2 206		70 058
Sum andre planteprodukter			336 252			344 577			338 517

A Kvantumsenhet: Tonn

Prisenhet: Kr/kg

Tabell 7.5. Pelsdyr, normaliserte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Antall skinn	Kr/skinn	1000 kr	Antall skinn	Kr/skinn	1000 kr	Antall skinn	Kr/skinn	1000 kr
Reveskinn. Eksport	110 510	851,04	94 048	149 704	820,80	122 877	145 000	861,79	124 960
Reveskinn. Innenl. salg m.v.	2 000	851,04	1 702	2 000	820,80	1 642	2 000	861,79	1 724
Sum reveskinn	112 510	851,04	95 750	151 704	820,80	124 519	147 000	861,80	126 684
Minkskinn. Eksport	810 000	339,93	275 343	790 000	292,16	230 806	710 000	292,49	207 668
Minkskinn. Innenl. salg m.v.	10 000	339,93	3 399	10 000	292,16	2 922	10 000	292,49	2 925
Sum minkskinn	820 000	339,93	278 742	800 000	292,16	233 728	720 000	292,49	210 593
Pelsdyr			374 492			358 247			337 277

Tabell 7.6. Direkte tilskudd, normaliserte regnskaper

	Revidert regnskap 2015	Foreløpig regnskap 2016	Budsjett 2017
	1000 kr	1000 kr	1000 kr
BU-invest. tradisj. jordbruk	353 609	429 211	404 544
BU-invest. Grøfting	25 352	32 490	35 000
Tekniske miljøinvest.	28 103	33 658	30 000
Tilsk. til sær. kult.l.tilt.	51 799	50 363	55 000
Utvikl.prog. for geiteholdet	7 280	3 039	
Organisert beitebruk	8 756	8 244	10 000
Rentestøtte	58 747	36 528	30 000
Tilskudd til verdensarven	4 994	4 986	5 000
Utvalgte kulturlandskap	12 717	11 549	24 000
Sum utbet. Landbr.utb.fond	551 357	610 068	593 544
Sum fondsutbetalinger	551 357	610 068	593 544
Areal kult.landsk.tillegg	3 129 352	3 121 827	3 025 900
Produksjonstillegg husdyr	2 601 937	2 365 385	2 182 010
Driftstilskudd i melkeprod.	1 349 078	1 316 996	1 373 400
Tilskudd til økolog. jordb.	105 411	99 449	107 200
Beitetilskudd	790 484	802 637	854 500
Regionale miljøprogram	427 693	423 205	422 400
Sum dir. tilsk. (underpost)	8 403 955	8 129 499	7 965 410
Fremme av norsk engfrøavl	4 899	7 661	6 645
Inseminering m.v.	71 154	66 371	69 100
Sum utviklingstiltak	76 053	74 032	75 745
Utbet.avløserordn.i jordbr.	1 174 809	1 143 954	1 167 019
Adm.tilsk. avl.lag/l.vikar	9 541	9 500	9 500
Refusj. utgifter under sykd.	164 858	142 761	158 400
Sjukelønnsordning	88 000	88 000	73 000
Landbruksvikar avløserlag	51 108	50 907	53 500
Tidligpensjonsordning	82 287	77 399	80 535
Sum velferdsordninger	1 570 603	1 512 521	1 541 954
Sum utbet. jordbruksavt.	10 601 968	10 326 120	10 176 653
Erst. tilt. pl./dyresykdom	45 186	81 919	83 000
Driftsplanlag m.v.	556	597	597
Tilsk. avløs. rep./HV-øvelse	1 180	1 122	1 122
Erstatn. rovdyrsk. på husdyr	51 147	44 898	53 493
Tilskudd til erstatning m.m.	50 097	47 371	48 108
Sum andre ordninger	148 166	175 907	186 320
Sum direkte tilskudd	10 750 134	10 502 027	10 362 973

Tabell 7.7. Energi og smøremidler, normaliserte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	1000 liter	Øre/liter	1000 kr	1000 liter	Øre/liter	1000 kr	1000 liter	Øre/liter	1000 kr
Fyringsolje. Veksthus	13 900	742,99	103 276	13 890	706,46	98 127	14 307	853,30	122 082
Gass i veksthus .....A	239 018	264,92	63 321	246 295	300,93	74 118	255 391	291,69	74 495
Fyringsolje. Korntørker	6 165	785,40	48 420	6 511	734,35	47 814	6 346	890,77	56 528
Bensin	3 359	1 116,80	37 513	3 298	1 084,00	35 750	3 237	1 192,80	38 611
Diesel (brenselolje)	125 040	771,96	965 259	124 054	722,03	895 707	123 478	875,66	1 081 247
Smøremidler (olje,fett m.v.)	4 376	4 356,51	190 641	4 342	4 665,32	202 568	4 322	4 692,99	202 831
Elektrisk lys og kraft			779 980			886 456			860 645
Sum energi og smøremidler			2 188 410			2 240 540			2 436 439

A Kvantumsenhet: 1000 kWh   Prisenhet: Kr/1000 kWh

Tabell 7.8. Andre kostnader, normaliserte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr
Rensing av såkorn	10 664	76,12	8 117	10 700	77,09	8 249	10 370	78,79	8 171
Ensileringsmidler	13 293	762,56	101 367	11 983	764,88	91 656	12 004	766,74	92 039
Halmbeh.middel. Ammoniakk .....A	485	18,00	8 730	368	18,00	6 624	750	18,36	13 770
Plantevernmidler			337 099			374 343			372 112
Frakt. Korn og oljefrø	448 181	11,42	51 182	445 205	11,84	52 712	449 139	11,96	53 717
Frakt. Handelsgjødsel	457 262	21,11	96 528	455 754	21,02	95 799	457 474	21,44	98 082
Frakt. Poteter	54 949	21,00	11 539	74 043	22,00	16 289	63 206	23,00	14 537
Frakt. Grønnsaker	176 971	44,53	78 805	192 589	45,64	87 898	183 629	46,55	85 479
Frakt. Bær	9 011	53,10	4 785	6 869	54,43	3 739	7 060	55,51	3 919
Frakt. Blomster	165 982	6,15	102 079	172 230	6,31	108 677	188 470	6,43	121 186
Frakt. Frukt	10 080	50,59	5 099	12 536	51,85	6 500	11 563	52,89	6 116
Sum frakt. Hagebruksprod.			190 768			206 814			216 700
Fiberduk	9 317	0,82	7 640	9 265	0,85	7 875	9 321	0,88	8 202
Fiberduk inkl. inv.avgift	9 317	0,82	7 640	9 265	0,85	7 875	9 321	0,88	8 202
Plastfolie i hagebruket	7 071	1 228,78	8 689	6 949	1 269,76	8 824	6 881	1 269,88	8 738
Plastfolie i jordbruket	85 288	4 757,40	405 749	79 948	5 173,38	413 601	74 623	4 930,88	367 957
Plastfolie inkl. inv.avgift	92 359	4 487,25	414 438	86 897	4 861,22	422 425	81 504	4 621,80	376 695
Embal./sortering. Grønnsaker	17 196	17,54	301 680	18 400	17,39	319 956	17 806	18,75	338 844
Emballasje. Frukt og bær	27 806	1,59	44 235	27 084	1,81	49 019	26 168	1,86	48 631
Emballasje. Blomster	21 281	2,00	42 562	22 680	2,05	46 495	22 691	2,09	47 425
Sum emballasje. Hagebrukspr.			388 477			415 470			434 900
Torv- og plastpotter	11 766	691,06	8 131	11 429	694,95	7 943	11 053	700,74	7 745
Dyrkingstorv	76	611,55	46 478	76	634,88	48 251	76	640,11	48 648
Avrenspotet	6 944	0,32	2 222	6 647	0,32	2 127	9 159	0,32	2 931
Sum andre kostn. v/pl.prod.			1 672 716			1 756 577			1 748 249
A Kvantumsenhet: Tonn	Prisenhet: Kr/kg								
B Kvantumsenhet: Kv.indeks	Prisenhet: Pr.ind.frakt								
C Kvantumsenhet: 1000 m2	Prisenhet: Kr/m2								
D Kvantumsenhet: Daa	Prisenhet: Kr/daa								
E Kvantumsenhet: Antall kart.	Prisenhet: Kr/kartong								
F Kvantumsenhet: 1000 m3	Prisenhet: Kr/m3								

Tabell 7.8. Andre kostnader, normaliserte regnskaper (forts.)

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Antall besøk	Kr/besøk	1000 kr	Antall besøk	Kr/besøk	1000 kr	Antall besøk	Kr/besøk	1000 kr
Veterinær	544 684	764,25	416 275	555 091	775,92	430 706	553 471	792,82	438 803
Medisin til dyr			351 547			377 085			397 484
Veterinær og medisin til dyr			767 822			807 791			836 287
Kunstig inseminasjon. Storfe	287 234	874,02	251 048	289 604	931,19	269 676	283 811	932,35	264 611
Kunstig inseminasjon. Svin	168 790	387,11	65 340	165 769	389,75	64 608	165 440	395,87	65 493
Husdyrforsikring			31 833			35 751			35 500
Frakt. Kraftfôr	1 946 225	16,59	322 879	1 952 305	16,92	330 330	1 963 959	17,25	338 783
Frakt. Kjøtt	239 010	5,77	13 791	244 469	4,93	12 052	246 844	5,03	12 416
Adm.geb. kjøp melkekvote			1 090			1 878			1 780
Destruksjon av høns			10 135			10 009			10 009
Sum a. kostn. v/husdyrprod.			1 463 938			1 532 095			1 564 879
Skadefors. maskiner netto			99 507			100 956			101 978
Sum netto skadefors. maskin.			99 507			100 956			101 978
Frakt. Fyringsolje	20 064	21,54	4 322	20 401	21,51	4 388	20 653	21,94	4 531
Frakt. Ensileringsmidler	13 186	433,11	5 711	11 924	435,61	5 194	11 944	444,33	5 307
Frakt. Såvarer	63 743	293,26	18 693	69 916	293,93	20 550	67 659	299,81	20 285
Sum diverse frakter			28 726			30 132			30 123
Kontormaskiner			46 804			46 501			45 640
Teletjenester			105 103			103 607			101 625
Porto			22 070			22 208			23 327
Sum telefon og porto			127 173			125 815			124 952
Yrkesskadeforsikring	37 228	277,24	10 321	36 224	284,18	10 294	36 944	293,54	10 845
Årsavgift	92 489	527,07	48 748	91 533	537,19	49 171	90 577	534,48	48 412
Produsenttjenesten	6 800	29 411,03	199 995	6 594	32 514,00	214 397	6 366	32 328,00	205 800
Gårdsregnskap, registrert			512 225			532 433			539 129
Gårdsregnskap, ikke-reg.			11 223			14 802			13 471
Sum gårdsregnskap	42 018	12 457,71	523 448	41 224	13 274,67	547 235	40 461	13 657,60	552 600
Skadeforsikring på bygninger			207 233			228 887			230 362
Sum diverse andre kostnader			1 192 448			1 252 432			1 248 734
Sum ekskl.posten forskjellig			4 428 609			4 642 060			4 663 840
Forskjellig			566 862			594 184			596 972
Forskjellig inkl. inv.avgift			566 862			594 184			596 972
Utgifter til sjuk.lønn.ordn.			88 000			88 000			73 000
Adm.tilskudd til avløserlag			9 541			9 500			9 500
Sum sosiale ordninger			97 541			97 500			82 500

A Kvantumsenhet: Ant. insem. Prisenhet: Kr/insem.
B Kvantumsenhet: Tonn Prisenhet: Kr/100 kg
C Kvantumsenhet: 1000 liter Prisenhet: Øre/liter
D Kvantumsenhet: Tonn Prisenhet: Kr/tonn
E Kvantumsenhet: Ant. enhet. Prisenhet: Kr/enhet
F Kvantumsenhet: Ant. kj.tøy Prisenhet: Kr/kj.time
G Kvantumsenhet: Kyr i fj.k. Prisenhet: Kr/10 kyr fk

H Kvantumsenhet: Ant. regnsk. Prisenhet: Kr/regnskap

Tabell 7.8. Andre kostnader, normaliserte regnskaper (forts.)

	Revidert regnskap 2015		Foreløpig regnskap 2016		Budsjett 2017	
	1000 kr		1000 kr		1000 kr	
Andre kostnader	5 093 012		5 333 744		5 343 312	

Tabell 7.9. Leasing av maskiner, normaliserte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Kvantum	Pr.ind. kts.	1000 kr	Kvantum	Pr.ind. kts.	1000 kr	Kvantum	Pr.ind. kts.	1000 kr
Leasing, kapitalslitdel	36 807	385,90	1 420 382	39 379	399,70	1 573 979	42 002	407,70	1 712 422
Leasing, rentedel	3 988	3,75	149 550	4 329	3,32	143 723	4 814	3,35	161 269
Leasing, effekt finansiering			-83 212			-111 253			-123 569
Sum leasing av maskiner			1 486 720			1 606 449			1 750 122

A Kvantumsenhet: Mill. kr Prisenhet: Rentepros.

Tabell 7.10 Realrente. Lånt kapital, normaliserte regnskaper

	Revidert regnskap 2015			Foreløpig regnskap 2016			Budsjett 2017		
	Mill. kr	Rentepros.	1000 kr	Mill. kr	Rentepros.	1000 kr	Mill. kr	Rentepros.	1000 kr
Nedbetalingslån statsbanker	4 574	3,43	156 888	4 407	2,83	124 718	4 218	2,83	119 369
Nedb.lån andr. lång. f. 1997	51 384	3,64	1 870 378	53 003	3,24	1 717 297	54 220	3,24	1 756 728
Sum nedbetalingslån	55 958	3,62	2 027 266	57 410	3,21	1 842 015	58 438	3,21	1 876 097
Sum rentebærende utlån	55 958	3,62	2 027 266	57 410	3,21	1 842 015	58 438	3,21	1 876 097
Investeringslån LUF	368			288			215		
Rentekostnader lånt kapital	56 326	3,60	2 027 266	57 698	3,19	1 842 015	58 653	3,20	1 876 097
Effekt av finansiering			-1 175 370			-1 482 194			-1 504 797
Realrente lånt kapital			851 896			359 821			371 300

8 Volum og prisindekser

Tabell 8.1 Prisindekser, normaliserte regnskaper. 2015 = 100

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	2017**
Sum korn (u/korreksj./tilsk)	76,3	81,3	80,6	85,4	88,6	95,8	97,6	100,0	102,6	102,6
Korn, erter og oljefrø	76,0	81,0	80,3	85,2	88,4	95,7	97,6	100,0	102,6	102,6
Sum salg av matpoteter	71,1	72,9	79,6	87,4	92,4	95,1	98,8	100,0	102,8	102,1
Poteter	72,6	75,7	81,0	86,2	91,1	95,5	99,1	100,0	101,4	102,0
Sum grønnsaker	81,9	81,8	81,8	84,1	91,6	93,7	96,5	100,0	104,1	106,5
Sum frukt	82,4	89,2	92,7	92,9	92,3	94,4	97,0	100,0	100,6	98,8
Sum hagebær	82,9	87,4	91,3	93,1	96,2	97,5	98,0	100,0	102,2	107,1
Sum blomster	78,5	89,2	86,8	90,7	96,0	93,4	94,5	100,0	101,1	99,5
Hagebruksprodukter	80,2	85,2	85,0	87,7	93,2	94,1	96,0	100,0	102,6	104,1
Sum planteprodukter	78,4	83,2	83,2	87,0	91,5	95,2	97,1	100,0	102,4	103,3
Sum kumelk	69,8	76,2	80,1	84,6	85,4	86,4	93,6	100,0	101,5	97,6
Sum geitmelk	69,6	76,1	79,8	84,3	85,1	86,1	93,3	100,0	101,8	97,7
Ku- og geitmelk	71,3	77,5	81,2	85,4	86,1	87,4	94,2	100,0	101,3	97,9
Sum storfe	73,7	79,3	79,6	82,6	89,4	94,4	96,8	100,0	102,6	104,0
Sum sau/lam	75,5	74,6	75,1	78,8	84,9	92,3	97,1	100,0	90,4	82,7
Sum gris	84,0	84,6	85,7	88,4	90,2	86,8	89,8	100,0	99,4	95,5
Sum fjørfeslakt	83,8	85,0	87,6	90,4	95,9	99,6	101,5	100,0	103,3	104,2
Sum kjøtt inkl. grunntilsk.	79,2	81,8	82,8	85,7	90,5	92,6	95,4	100,0	100,3	98,7
Kjøtt og fjørfeslakt	79,1	81,7	82,7	85,2	89,6	91,7	95,6	100,0	102,5	103,5
Egg	81,7	88,5	90,7	95,3	103,0	99,0	98,8	100,0	99,4	102,7
Pelsdyr	66,1	73,8	87,4	102,7	108,6	112,3	106,2	100,0	88,6	90,2
Sum birøkt	59,6	60,2	60,2	63,1	70,6	77,6	84,7	100,0	121,8	118,8
Sum andre husdyrprodukter	80,2	83,0	87,1	94,9	100,7	99,6	99,2	100,0	99,8	103,2
Sum husdyrprodukter	75,9	80,1	82,4	86,0	88,9	90,5	95,3	100,0	101,8	101,2
Sum plante- og husdyrprod.	76,6	80,9	82,6	86,2	89,6	91,8	95,8	100,0	102,0	101,8
Sum inntekter ekskl. tilsk.	73,4	77,7	78,8	81,4	84,7	87,8	93,1	100,0	104,7	105,2
Sum inntekter inkl. tilsk.	76,9	81,2	82,8	86,4	89,7	91,9	95,8	100,0	102,0	101,9
Sum handelsgjødsel	56,4	106,2	76,0	84,3	97,9	97,1	96,0	100,0	103,1	91,7
Kalk	85,9	98,5	107,0	91,6	88,8	94,1	98,6	100,0	101,4	102,5
Handelsgjødsel og kalk	57,5	104,3	76,5	82,1	93,8	97,0	96,7	100,0	103,2	92,6
Innkjøpt kraftfôr	79,7	88,0	88,0	88,3	90,3	94,7	98,1	100,0	100,8	101,4
Annet innkjøpt fôr	70,3	75,1	80,0	79,4	83,4	89,4	95,0	100,0	102,0	103,5
Sum innkjøpt fôr	79,0	87,0	87,4	87,6	89,8	94,3	97,9	100,0	100,9	101,5
Såfrø og planter	85,4	84,9	86,1	85,5	84,5	89,1	93,7	100,0	102,2	103,7
Sum energi og smøremidler	96,6	89,1	103,2	106,7	101,1	104,7	107,0	100,0	102,4	111,1
Sum andre kostn. v/pl.prod.	80,9	93,2	86,2	88,3	91,6	96,1	99,2	100,0	104,8	106,7
Sum a. kostn. v/husdyrprod.	79,7	84,9	85,8	90,2	91,1	92,3	96,5	100,0	103,3	105,9
Andre kostnader	79,4	87,4	85,5	89,2	91,7	94,8	98,9	100,0	104,5	106,5
Sum vedlikehold	82,1	85,5	87,2	89,6	92,0	94,6	97,6	100,0	102,6	104,9
Sum ikke-varige prod.midler	80,7	88,9	87,7	89,8	91,8	95,6	98,8	100,0	102,4	103,5
Sum leasing av maskiner	100,5	93,6	93,5	97,2	99,1	100,4	100,5	100,0	100,9	103,0
Kapitalslit. Sum driftsb.	88,1	89,9	92,1	93,3	94,0	96,0	97,9	100,0	103,6	105,7
Kapitalslit. Maskiner/redsk.	88,1	89,9	92,1	93,3	94,0	96,0	97,9	100,0	103,6	105,7
Kapitalslit	88,1	89,9	92,1	93,3	94,0	96,0	97,9	100,0	103,6	105,7
Sum kapitalkostnader	89,7	90,6	92,5	94,0	94,9	96,8	98,4	100,0	103,1	105,2
Sum kostnader	83,2	89,4	89,1	91,0	92,7	95,9	98,7	100,0	102,6	104,0
Vederlag, arbeid og kapital	71,2	72,4	77,9	85,2	91,5	90,3	94,5	100,0	97,1	93,4
Vederlag, arbeid og egenkap.	63,7	69,1	77,1	81,8	86,6	85,2	90,6	100,0	100,4	96,4

* Foreløpige tall.

** Budsjett.

Tabell 8.2 Volumindekser, normaliserte regnskaper. 2015 = 100

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	2017**
Sum korn (u/korreksj./tilsk)	107,2	105,3	103,0	101,9	99,9	96,4	98,5	100,0	98,1	99,3
Korn, erter og oljefrø	107,1	105,2	103,6	102,3	100,5	96,3	98,7	100,0	98,4	99,8
Sum salg av matpoteter	120,9	119,3	107,6	102,1	97,2	98,0	92,6	100,0	96,3	95,5
Poteter	109,3	109,8	102,0	98,3	95,6	97,3	94,3	100,0	96,1	97,0
Sum grønnsaker	94,5	91,7	88,4	88,7	91,5	90,0	94,6	100,0	103,2	98,8
Sum frukt	113,1	111,3	109,4	107,7	105,8	103,3	101,4	100,0	99,8	99,4
Sum hagebær	99,3	93,1	89,4	87,1	90,1	94,2	97,8	100,0	98,8	97,7
Sum blomster	125,5	114,8	114,5	111,4	108,6	103,3	102,7	100,0	104,5	104,8
Hagebruksprodukter	105,5	99,8	97,4	96,2	97,1	95,1	97,8	100,0	102,9	100,5
Sum planteprodukter	105,3	101,8	99,8	98,3	98,0	95,6	97,8	100,0	100,8	99,9
Sum kumelk	99,4	97,8	98,0	96,1	99,7	99,3	98,3	100,0	99,1	98,1
Sum geitmelk	95,8	98,4	97,9	95,9	95,6	93,3	91,6	100,0	101,1	101,2
Ku- og geitmelk	99,4	97,8	98,0	96,1	99,6	99,2	98,2	100,0	99,2	98,1
Sum storfe	108,4	106,6	105,1	102,3	97,4	104,3	98,1	100,0	102,8	105,7
Sum sau/lam	94,4	93,7	95,6	91,5	89,2	92,2	94,5	100,0	101,7	104,3
Sum gris	91,1	91,8	95,6	97,1	97,6	94,7	95,7	100,0	102,3	101,9
Sum fjørfeslakt	88,9	86,1	88,3	90,1	97,0	110,6	113,5	100,0	105,5	111,5
Sum kjøtt inkl. grunntilsk.	97,2	96,1	97,5	97,1	96,6	101,0	99,8	100,0	102,8	105,1
Kjøtt og fjørfeslakt	97,3	96,2	97,6	97,2	96,6	101,2	99,8	100,0	102,8	105,1
Egg	82,9	87,2	88,1	86,9	94,3	94,3	99,8	100,0	100,9	103,8
Pelsdyr	109,7	107,2	136,8	78,7	87,3	88,8	104,2	100,0	107,9	99,8
Sum birøkt	122,3	117,0	116,1	98,6	96,9	98,4	101,6	100,0	120,7	126,1
Sum andre husdyrprodukter	89,8	95,7	102,3	86,5	93,4	93,3	101,2	100,0	102,9	102,4
Sum husdyrprodukter	97,6	96,8	98,2	95,9	97,6	99,8	99,2	100,0	101,3	102,1
Sum plante- og husdyrprod.	99,8	98,2	98,6	96,6	97,7	98,6	98,8	100,0	101,2	101,5
Sum inntekter ekskl. tilsk.	98,4	98,3	98,4	96,0	97,7	97,4	98,5	100,0	101,5	101,4
Sum inntekter inkl. tilsk.	98,9	98,3	98,4	96,2	97,7	97,8	98,6	100,0	101,4	101,4
Sum handelsgjødsel	115,2	89,2	82,4	94,2	91,1	92,3	99,1	100,0	99,8	99,1
Kalk	105,0	102,6	96,3	89,8	93,8	97,7	103,0	100,0	122,3	108,4
Handelsgjødsel og kalk	112,4	88,8	82,9	93,1	91,1	92,3	98,6	100,0	100,9	98,6
Innkjøpt kraftfôr	92,9	90,3	92,0	92,8	98,0	99,4	99,9	100,0	100,3	100,9
Annet innkjøpt fôr	85,8	79,4	77,7	93,6	92,5	99,9	98,0	100,0	90,5	90,4
Sum innkjøpt fôr	92,3	89,5	90,9	92,8	97,6	99,4	99,8	100,0	99,5	100,1
Såfrø og planter	99,9	98,2	100,8	101,0	102,7	107,4	105,8	100,0	107,4	103,9
Sum energi og smøremidler	106,4	106,1	108,6	103,9	103,6	102,4	99,9	100,0	100,0	100,2
Sum andre kostn. v/pl.prod.	90,4	85,5	87,3	92,4	95,7	89,3	95,7	100,0	100,2	97,9
Sum a. kostn. v/husdyrprod.	95,7	95,7	95,4	93,6	96,8	99,8	97,4	100,0	101,3	100,9
Andre kostnader	100,2	95,9	95,3	95,4	97,5	95,9	97,5	100,0	100,2	98,5
Sum vedlikehold	88,8	82,2	85,9	79,8	86,3	90,1	95,4	100,0	98,1	96,0
Sum ikke-varige prod.midler	96,3	92,2	93,4	93,7	96,7	97,6	98,9	100,0	100,1	99,3
Sum leasing av maskiner	58,7	66,5	69,8	76,1	82,5	87,6	93,5	100,0	107,0	114,2
Kapitalslit. Sum driftsb.	84,8	87,7	90,7	93,4	95,2	96,9	98,5	100,0	101,5	102,9
Kapitalslit. Maskiner/redsk.	115,4	111,2	110,2	109,4	107,2	106,1	102,5	100,0	98,1	95,5
Kapitalslit	99,8	99,4	100,4	101,3	101,2	101,4	100,5	100,0	99,9	99,4
Sum kapitalkostnader	91,9	93,0	94,5	96,4	97,6	98,8	99,2	100,0	101,2	102,2
Sum kostnader	94,9	92,4	93,7	94,5	96,9	97,9	99,0	100,0	100,4	100,1
Vederlag, arbeid og kapital	106,8	109,7	107,6	99,7	99,2	98,3	98,0	100,0	103,1	103,9
Vederlag, arbeid og egenkap.	110,2	113,1	110,6	101,4	100,3	98,8	98,1	100,0	103,2	103,9

* Foreløpige tall.

** Budsjett.

